سوالات متن فصل اول

۱-جایگاه زمین درفضا را بیان کنید؟

زمین ما بخش کوچکی از منظومه خورشیدی است؛ منظومه ای متشکل از یک ستاره به نام خورشید و اجرام آسمانی متعدد که در مدارهای پیرامون آن میگردند.

۲-منظومه شمسی دارای چند سیاره است؟ واین سیارات به چند دسته تقسیم شده اند؟ بیان کنید.

منظومه خورشیدی دارای هشت سیاره است؛ چهار سیارهٔ نزدیک به خورشید، که سطوح سنگی و جامد دارند و به آنهاسیاره های درونی میگویند.مانند: تیر، ناهید، زمین ومریخ.

چهار سیاره دورتر که از گازهای مختلف تشکیل شده اند و سیارههای بیرونی نامیده میشوند.مانند:مشتری، زحل، اورانوس و نپتون

۳-درمیان چهارسیاره درونی زمین چه تفاوتی با سیارات دیگر دارد؟ زمین سومین وبزرگترین سیاره درونی است. تنها سیاره ای که درآن امکان زیست وجود دارد. تنها سیاره ای که درآن آب مایع وجود دارد.

۴-فاصله زمین تا خورشیدچقدراست؟ ۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰کیلومتر

۵-دانشمندان عمرزمین ومنظومه خورشیدی را چقدر تخمین زده اند؟حدود۴.۵میلیارد سال

۶-سرچشمه اصلی نور وگرما وانرژی زمین کجاست؟ خورشید

۷-بزرگی خورشیدرا با زمین مقایسه کنید.

قطر خورشید حدود ۱۰۹ برابر قطر زمین و جرم آن ۳۳هزار برابر جرم زمین است.

۸-ستاره خورشید درکدام کهکشان قراردارد؟کهکشان راه شیری

۹-مساحت کره زمین.....۵۱۰میلیون کیلومترمربع ...است.

۱۰-منظوراز موقعیت مکانی یک پدیده چیست؟ یعنی مکان دقیق قرارگرفتن آن پدیده در روی کره زمین

۱۱-جغرافی دانان برای تعیین موقعیت مکانی پدیدها چه ابداعی کرده اند؟ خطوط و تقسیماتی را ابداع کرده اند.

۱۲-منظوراز مدارها چیست و چگونه درجه بندی شده اند؟

در فاصله مساوی از دو قطب شمال و جنوب، می توانیم یک دایره بزرگ را به دور زمین تصور کنیم. این دایرهٔ بزرگ، استوا نام دارد. دایره های دیگری در هر دو نیمکره به موازات استوا رسم شده اند که به آنها مدار میگویند.
هرچه به قطب شمال یا جنوب نزدیک میشویم، این دایره ها کوچکتر میشوند. مدار استوا (مدار مبدأ) صفر درجه است. بقیه مدارها بین ۰ تا ۹۰درجه شمالی یا جنوبی درجه بندی شده اند.

۱۳-منظوراز نصف النهارها چیست وچگونه درجه بندی شده اند؟

نصف النهارها نیم دایره های فرضی هستند که از قطب شمال تا قطب جنوب کشیده شده اند و طول مساوی دارند.
برای درجه بندی نصف النهارها، نصف النهاری را که از رصدخانه «گرینویچ» در شهر لندن عبور میکند به عنوان نصف النهار مبدأ انتخاب کرده اند. نصف النهار مبدأ و امتداد آن در سوی دیگر کره، زمین را به دو نیمکره مساوی شرقی و غربی تقسیم کرده است. نصف النهار مبدأ، صفر درجه و نصف النهارهای دیگر از ۰تا ۱۸۰درجه غربی و ۱۸۰درجه شرقی درجه بندی شده اند.

۱۴-علت درجه بندی نصف النهارها به ۱۸۰ درجه شرقی ویا غربی چیست؟ زیرا محیط زمین ۳۶۰درجه است

۱۵-منظوراز مختصات جغرافیایی یک نقطه چیست؟

هر نقطه از کره زمین روی یک مدار و یک نصف النهار مشخص قرار دارد که به آنها مختصات جغرافیاییآن نقطه میگویند.

۱۶-چگونه طول وعرض جغرافیایی یک مکان را به دست می آوریم؟

ما با داشتن شبکه مدارها و نصف النهارها میتوانیم طول و عرض جغرافیایی هر مکان یا مختصات جغرافیایی آن را به دست بیاوریم.

۱۷- طول جغرافیایی و عرض جغرافیایی را تعریف کنید.

طول جغرافیایی هر مکان عبارت است از فاصله آن مکان با نصف النهار مبدأ برحسب درجه.
عرض جغرافیایی هر مکان عبارت است از فاصله آن مکان با مدار استوا برحسب درجه.

۱۸-مردم ایران به کدام جهت نماز می خوانند؟ جنوب غربی

۱۹-دانشمندان در باره پیدایش منظومه شمسی چه نظری دارند؟

آنها بنابر فرضیه هایی معتقدند که این منظومه از ابری متشکل از «گازها و غبارهای بین ستاره ای» پدید آمده است.

سوالات متن فصل دوم

۱-منظوراز حرکت وضعی زمین چیست و چه نتایجی دارد؟

زمین در هر ۲۴ساعت یکبار به دور محور خود میچرخد، که به آن حرکت وضعی میگویند.
نتایج: الف) پیدایش شب و روز   ب) اختلاف ساعت بین نواحی مختلف

۲-اگر زمین به دورخود نمی چرخید چه اتفاقی می افتاد؟ همواره قسمتی از کره زمین روز می شد ودر قسمتی دیگر شب. که در این صورت زندگی درروی کره زمین امکان پذیر نبود.

۳-منظوراز حرکت ظاهری آفتاب چیست؟

ما هر روز در آسمان، خورشید را میبینیم که از مشرق طلوع میکند. هنگام ظهر، خورشید تقریباً بالای سر ماست و هنگام عصر رفته رفته به سمت مغرب حرکت و در آن سمت غروب میکند.
که این جابه جایی یا حرکت خورشید در آسمان، حرکت ظاهری است. در واقع، خورشید جابه جا نمیشود بلکه زمین می چرخد و نقاط مختلف کره زمین پی درپی در مقابل خورشید قرار میگیرند.

۴-ساعت واقعی و ساعت رسمی را باهم مقایسه کنید.

وقتی خورشید درست روی نصف النهار مبدأ قرار می گیرد، در همه شهرهایی که روی این نصف النهار (از شمال اروپا تا جنوب آفریقا) قرار گرفته اند، هنگام ظهر است. در همین حال، مردم کشورهایی که در شرق گرینویچ قرار دارند، خورشید را زودتر دیده اند و بنابراین، از ظهرشان گذشته است. به عکس، در کشورهایی که در غرب نصف النهار گرینویچ قرار دارند، چند ساعت به ظهر مانده است.که این ساعت واقعی است.

کرهٔ زمین برای آنکه یک دور یا ۳۶۰به دور خود بچرخد، ۲۴ساعت وقت لازم دارد. پس اگر ° ۳۶۰محیطکرهٔ زمین را به ۲۴قاچ تقسیم کنیم، هر یک از قاچها ۱۵درجه پهنا دارد هر منطقه زمانی یک قاچ است و یک ساعت را به خود اختصاص می ٔ دهد. بنابراین، همه نصف النهارهایی که داخل یک قاچ قرار گرفته اند، به طور توافقی ساعت یکسانی دارند. این همان ساعت رسمی است.

۵-مبنای ساعت واقعی چیست؟ موقعیت خورشید در آسمان

۶-ساعت رسمی چرا و چگونه به وجودآمد؟

در زندگی روزانه نمیتوان از ساعت واقعی استفاده کرد. زیرا در تعیین قرارهای ملاقات، زمان باز و بسته شدن اداره ها و مغازه ها و برنامه حرکت قطارها و هواپیماها مشکلات زیادی به وجود میآید. بنابر این حدود ۱۴۰سال پیش، در یک کنفرانس بین المللی، کشورها توافق کردند که به جای ساعت واقعی از ساعت رسمی استفاده کنند و به این ترتیب، زمان رسمی به وجود آمد.

۷- هر قاچ...۱۵درجه.... است و یک ...نصف النهار مرکزی .. دارد.

۸-منظور از خط بین المللی زمان یا خط روز گردان چیست؟

خط روزگردان یک نصف النهار فرضی ۱۸۰درجه است که در امتداد نصف النهار مبدأ در آن سوی کره زمین قرار گرفته است. هنگام عبور از این خط از غرب به شرق، باید یک روز به تقویم اضافه کرد و به عکس، هنگام عبور از شرق به غرب این خط، باید یک روز از تقویم کم کرد.

۹-حرکت انتقالی زمین را توضیح دهید.

یک دورچرخش کامل زمین به گرد خورشید، یکسال طول میکشد که به آن حرکت انتقالی میگویند. مدار زمین، بیضی شکل است و زمین با سرعت میانگین ۳۰کیلومتر در ثانیه، این مسیر را می پیماید.

۱۰- سال شمسی، سال رسمی و سال کبیسه را با هم مقایسه کنید.

مدت زمان واقعی یک دور کامل گردش زمین به گرد خورشید، ۳۶۵روز و ۶ساعت است که به آن *سال شمسی* (واقعی) می گویند.

اما در تقویمها سال را ۳۶۵روز در نظر میگیرند. سال ۳۶۵روزه، *سال رسمی* است که ۶ساعت از سال خورشیدی کوتاهتر است.

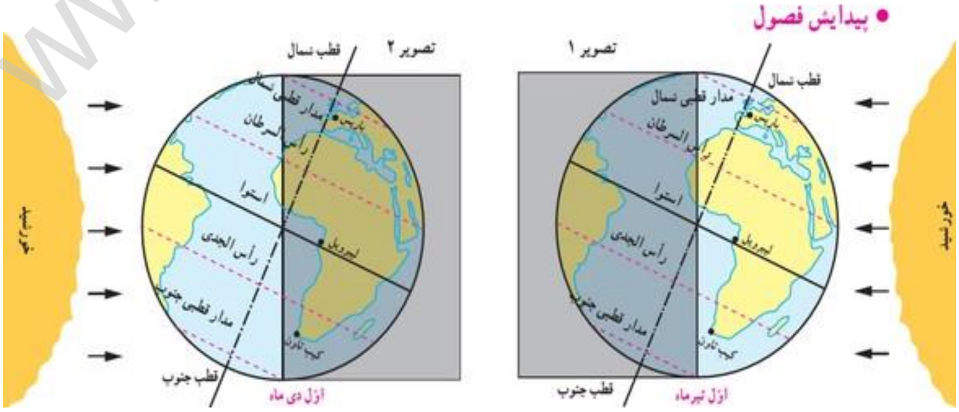
برای جبران کسری این ۶ساعت، هر۴سال یک روز به سال رسمی اضافه میشود () سال ۳۶۶روزه را سال کبیسه مینامند.

۱۱-مایل بودن محور قطب ها بر سطح مدار گردش انتقالی چه نتایجی دارد؟

الف)زاویه تابش آفتاب در طول سال تغییر میکند، ب) درازی شب و روز نامساوی میشود.

ج) فصله های مختلف به وجود می آید. د)) برعکس بودن فصل ها در نیمکره شمالی وجنوبی

۱۲-شکل های زیر را تفسیر کنید.(انقلاب تابستانی و زمستانی)

تصویر۱ :

در اول تیرماه در نیمکرهٔ شمالی منطقه وسیعتری از کرهٔ زمین در معرض نور خورشید قرار میگیرد. در
نتیجه، طول روزها از شب ها بیشتر است. در اول تیرماه، خورشید در نیمکرهٔ شمالی به مدار رأس السرطان به طور عمودی می تابد. در این هنگام که طولانی ترین روز در این نیمکره است و به آن انقلاب تابستانی میگویند، فصل تابستان آغاز می شود.در همین زمان، نیمکره جنوبی فصل زمستان را سپری میکند.

تصویر۲:

در اول دیماه، در نیمکرهٔ شمالی بخش کمتری از کرهٔ زمین تابش خورشید را دریافت میکند وروزها کوتاهتر از شب هاست. در اول دیماه، خورشید به مدار رأس الجدی در نیمکرهٔ جنوبی عمودی می تابد. در نتیجه، در نیمکره شمالی اول دی کوتاهترین روز سال است که به آن انقلاب زمستانی میگویند. در این روز فصل زمستان آغاز میشود؛ در حالیکه در همین زمان، در نیمکره جنوبی فصل تابستان آغاز شده است.

۱۳-اعتدالین در چه مواقعی از سال اتفاق می افتد؟

در دو موقع از سال یعنی اوّل بهار و اول پاییز، درازی روز و شب برابر میشود؛ یعنی مسیری که منطقه روشن زمین می پیماید بامسیر منطقه تاریک برابر است.(یعنی دایره روشنایی دقیقاً از قطب ها عبور می گذرد) به این دو زمان، اعتدالین (اعتدال بهاری و اعتدال پاییزی) میگویند.

۱۴- مهم ترین نتیجه حرکت انتقالی زمین چیست؟ پدید آمدن فصل ها.

سوالات متن درس سوم

۱-سیاره زمین از چند محیط تشکیل شده است؟ آن ها را بیان کنید.

الف)بخش خارجی کرهٔ زمین یا پوسته آن که حالت جامد دارد واز سنگ و خاک تشکیل شده سنگ کره (لیتوسفر) نامیده میشود.

ب)) آب کره (هیدروسفر) شامل اقیانوسها و دریاها، دریاچه ها، رودها و بقیه آبهای سطحی، آبهای زیرزمینی، یخچالها و نزولات جوی میشود.

ج))هواکره (اتمسفر) نیز شامل گازهایی است که دور تا دور کره زمین را فرا گرفته اند.

د))این سه محیط با هم سیاره زمین را برای زندگی انسان و دیگر موجودات زنده یعنی زیست کره (بیوسفر) مناسب میسازند.

۲-چه مقدار از سطح زمین را آب ها وچه مقدار از آن را خشکی ها فرا گرفته اند؟حدود۷۱درصد را آب ها و ۲۹درصد بقیه را خشکی ها فرا گرفته اند.

۳-دو نیمکره شمالی وجنوبی ا نظر وسعت آب ها وخشکی ها چه تفاوتی دارند؟

نیمکره شمالی را نیمکره خشکی ها می گویند.زیرا بیشتر خشکی ها دراین نیمکره قراردارند. ونیمکره جنوبی را نیمکره آب ها میگویند زیرا ۸۲درصد آن را ابها فرا گرفته اند.

۴- مجموعه بزرگ خشکی ها را نام ببرید.

آسیا، امریکا، افریقا، قطب جنوب ، اروپا و استرالیا واقیانوسیه

۵-منظوراز ناهمواری ها چیست ؟ چند مورد نام ببرید.

به پستی وبلندی های سطح زمین ناهمواری گویند. فلات ها، کوه ها ، تپه ها، دشت ها ، جلگه ها

۶-جلگه های پهناورجهان در چه مناطقی پدید آمده اند؟ درکنار دریا ها و یا در امتداد رودهای بزرگ

۷-فلات ها چگونه سرزمین هایی هستند؟ تعریف کنید.

فلاتها سرزمینهایی نسبتاً هموار اما مرتفع اند که از اطراف به سرزمینهای کم ارتفاع و پست منتهی میشوند. این فلاتها، کوههای بسیار بلند با قله های نوک تیز را در برگرفته اند. فلات تبت بلندترین فلات جهان است.

۸-ناهمواری های جوان و ناهمواری های قدیمی وفرسوده را باهم مقایسه کنید.

کوههای بسیار مرتفع جزء ناهمواریهای جوان هستند. دامنهاین کوهها شیب تندی دارند و درههای بین آنها تنگ و به شکل **V**است. به عکس، در کوههای کم ارتفاع با گذشت زمان و فرسایش، قلهها به شکل گنبدی در آمدهاند و شیب دامنهها ملایم است.این کوهها درههای باز و آبرفتی به شکل **U**دارند.

۹-عوامل تغییر شکل وپیدایش ناهمواری ها به چند دسته تقسیم میشود؟

عوامل درونی وعوامل بیرونی

۱۰- حرکت ورقه(قطعات) پوسته زمین به چند صورت در ایجاد کوهستان ها نقش دارند؟

این ورقه ها (پوسته ۀ و گوشته فوقانی) بخشهایی از قاره ها تا کف اقیانوسها را در بر میگیرند. ورقه ها روی بخش خمیری شکل گوشته یا نرم کره به آرامی حرکت میکنند، از هم دور یا به هم نزدیک میشوند، به هم برخورد میکنند یا در امتداد هم می لغزند.البته ورقه ها بسیار کند حرکت میکنند و در هر سال فقط چند سانتیمتر جابه جا میشوند. اما این جابه جایی و حرکت طی میلیونها سال، تغییرات زیادی در ناهمواریها به وجود میآورد.

۱۱-کوهزایی نتیجه چه عاملی است؟ وموجب پیدایش چه پدیده هایی میشود؟ نتیجه برخورد به یکدیگر است _ باعث پیدایش چین خوردگی ها و شکستگی ها(گسل) می شود.

۱۲-عمل کوهزایی به چند شکل موجب تشکیل رشته کوه ها می شود؟

به سه صورت:

۱-چین خوردگی: وقتی بخش زیرین یک ورقه به زیر ورقه ای دیگر می رود، فشاری بر پوسته وارد میشود که لایه های رسوبی را دچار خمیدگی میکند و به سمت بالا می آورد. مانندچین خوردگی های هیمالیا و البرز.

۲-شکستگی(گسل): اگر فشار بر لایه های رسوبی به گونه ای باشد که پوسته را دچار شکستگی کند، گسل به وجود میآید. در این صورت، با اختلاف ارتفاع حاصل از شکست، مناطقی بالاتر از اطراف قرار میگیرد و مناطقی نیز فرو مینشیند و در نتیجه کوه یا دره ایجاد میشود.

۳-بالا آمدن مواد مذاب :گاهی مواد مذاب (ماگما) از سمت گوشته به طرف پوسته حرکت میکنند و به آن فشار وارد می آورند. اگر مواد مذاب از پوسته راهی برای خروج از پوسته پیدا کنند و فوران کنند، کوههای آتشفشانی را به وجود میآورند اما اگر فوران رخ ندهد و لایه پوسته بالا بیاید، کوههای گنبدی ایجاد میشوند

۱۳- بالا آمدن مواد مذاب چگونه در شکل گیری کوه ها نقش دارند؟

اگر مواد مذاب از پوسته راهی برای خروج از پوسته پیدا کنند و فوران کنند، کوههای آتشفشانی را به وجود می آورند اما اگر فوران رخ ندهد و لایه پوسته بالا بیاید، کوههای گنبدی ایجاد میشوند

۱۴-چندمورد از عوامل بیرونی تغییر شکل ناهمواری ها را نام ببرید.

عواملی چون هوازدگی، فرسایش آبی، فرسایش بادی و فرسایش یخچالی

۱۵-انسان ها باچه هدفی چهره ناهمواری ها را تغییر می دهند؟

برای رفع نیاز های خود وبهره برداری از محیط طبیعی

۱۶- گُـــســـــَل چیست؟

اگر فشار بر لایه های رسوبی به گونه ای باشد که پوسته را دچار شکستگی کند، گسل به وجود می آید. که با اختلاف ارتفاع همراه است.

سوالات متن درس چهارم

۱-آب کره(هیدروسفر) چه منابعی را شامل می شود؟

آب کره (هیدروسفر) همه آبهای زمین یعنی اقیانوسها، دریاها، دریاچه ها و رودها و ... را شامل میشود.

۲-پنج مجموعه بزرگ آب ها را نام ببرید.

اقیانوس آرام، اطلس، هند، منجمدشمالی و منجمدجنوبی

۳-اقیانوس آرام چه مشخصاتی را دارد؟

اقیانوس آرام پهناورترین اقیانوس کره زمین است. (مساحت آن ۱۰۰برابر کشور ایران است)! این اقیانوس عمیق ترین اقیانوس جهان هست. دراز گودال ماریانا با ژرفای ۱۱۰۰۰متر در نزدیکی مجمع الجزایر فیلیپین در این اقیانوس قرار دارد.

۴-مطالعه وکاوش های علمی در اقیانوس ها وبسترآنها با چه مشکلاتی رو به رو است؟ فشار زیاد آب، تاریکی و دمای کم در اعماق آب و...

۵- منظور از فلات قاره چیست؟ در جاهایی که اقیانوسها با خشکی تماس دارند، اغلب ناحیهای کم عمق با ژرفایی کمتر از ۲۰۰متر دیده میشود که به آن فلات قاره (ایوان خشکی) میگویند.

۶- فلات قاره از چه نظرهایی اهمیت دارند؟ ازنظر وجود جزیره هایی که سر از آب بیرون آورده اند.

از نظر وجود منابع سرشار نفت و گاز و ماهیگیری اهمیت زیادی دارند.

۷-شیب قاره به کدام بخش از ناهمواری های کف اقیانوسی گفته می شود؟ بعد از فلات قاره ناگهان شیب زیاد میشود و تا عمق ۲۰۰۰تا ۵۰۰۰متری ادامه می یابد؛ به این بخش شیب قاره میگویند.

۸-ناهمواری های کف اقیانوسی را به ترتیب نام ببرید.

فلات قاره، شیب قاره، دشت اقیانوسی، پوسته اقیانوسی و گودال های اقیانوسی

۹-به طورمتوسط هرلیتر از آب دریا چندگرم نمک دارد؟ ۳۵گرم درلیتر

۱۰- آیا میزان شوری آب دریاها یکسان است؟ با یک مثال بیان کنید.

خیر. شوری آب دریاها و اقیانوسها متفاوت است. شوری آب دریای مدیترانه ۳۷گرم در لیتر و دریای احمر ۴۳گرم در لیتر است. در حالی که شوری دریای شمال در اروپا حداکثر ۷گرم در لیتر است و آب اقیانوسهای نواحی قطبی تقریباً شیرین است.

۱۱-دمای آب اقیانوس ها ودریاهارا در اعماق مختلف باهم مقایسه کنید.

آبهای سطحی اقیانوسها و دریاها بر اثر تابش خورشید گرم میشوند اما در ژرفای بیش از ۱۰۰۰متری اقیانوسها، دما همواره کمتر از+ ۴درجه سانتیگراد است. در مناطق مجاور قطبها، نواحی یخ بسته در آبها وسعت زیادی دارند. در این مناطق، شناور شدن کوههای یخ (آیسبرگ) خطر بزرگی برای کشتیها محسوب میشود.

۱۲-انواع حرکات آب دریا ها واقیانوسها را نام ببرید.

حرکات آب دریا به صورت موج، جزر و مد و جریانهای دریایی است

۱۳-محل برخورد جریان های دریایی سرد وگرم ازچه نظر دارای اهمیت است؟

محل تلاقی آبهای گرم و سرد از مهمترین مناطق صید ماهی جهان است؛ مانند نیوفوندلند در آمریکا یا شرق ژاپن

۱۴-اقیانوس ها از جهت هایی برای انسان ها اهمیت دارند؟

اقیانوسها یکی از منابع مهم تأمین غذا برای انسان هستند.این پهنه های آبی امکان حمل ونقل کم هزینه تر میلیونها تن بار را با کشتیها فراهم می آورند اقیانوسها همچنین به طور غیر مستقیم منبع تأمین آب شیرین برای ساکنان جهان اند.

۱۵-امروزه چه خطراتی اقیانوس ها ومحیط زیست آن را تهدید می کنند؟

۱-سالیانه چند میلیون تن زباله های سمی کارخانه ها، پلاستیک و مواد تجزیه نشدنی به اقیانوسها ریخته میشود.

۲- برخی کشورها از شیوهٔ دفن زباله های اتمی در اعماق اقیانوسها استفاده میکنند.

۳-صید بی رویه و انبوه ماهی ها، بدون آنکه فرصت تولید مثل برای آنها فراهم شود، نیز به بومسازگان (اکوسیستم) آبها به شدت لطمه میزنند.

۴- برخی کشورهای پیشرفته با دسترسی به فناوریهای جدید مانندکشتیهای مجهز به رادار یا نصب دائمی تورها در آب، به طور مداوم صید ماهی از اعماق آب و همه نقاط اقیانوسها را افزایش میدهند.

۵- افزایش دمای آب ها درنتیجه رها سازی فاضلاب های صنعتی وخانگی.

۱۶-ساختار و ترکیبات هواکره را بیان کنید.

هوا کره لایه ای از گاز است که از سطح زمینۀ تا ارتفاع ۱۰۰۰۰کیلومتری اطراف سیاره زمین را در برگرفته است. هواکره مخلوطی از گازهای مختلف نیتروژن ۷۸٪ ، اکسیژن۲۱٪ ، و سایر گازها مانند دی اکسید کربن و بخار آب است.

۱۷-هواکره از چند لایه تشکیل شده است؟ به ترتیب نام ببرید.

۱-وردسپهر(تروپوسفر) ۲-یوش سپهر(استراتوسفر)

۳-میان سپهر(مزوسفر) ۴-دماسپهر(ترموسفر)

۵-برون سپهر(اگزوسفر)

۱۸-پایین ترین لایه هواکره چه نام دارد؟ چه اتفاقاتی درآن صورت میگیرد؟

پایینترین لایه، که نزدیک به سطح زمین است، *تروپوسفر* نام دارد. تشکیل ابرها و بسیاری از تغییرات آب و هوایی در این لایه صورت میگیرد.

۱۹-درهریک ازمناطق زیر چه نوع آب وهوایی حاکم است؟

جنگل های کنگو درافریقا(گرم ومرطوب) صحرای افریقا(گرم وخشک) ،

سواحل شمالی افریقا(مدیترانه ای)

۲۰-هوا وآب وهوا چه تفاوتی دارند؟

هـــوا وضعیت گذرا و موقتی هوا کره (اتمسفر) در یک محل و در مدت زمانی کوتاه است. برای مثال، میگوییم امروز هوا آفتابی یا ابری یا بارانی است یا باد میوزد.

اما *آب و هوا* وضعیت هوا کره (اتمسفر) در یک ناحیه در مدت زمانی نسبتاً طولانی است.برای مثال، میگوییم استان بوشهر آب و هوای گرم و شرجی دارد.

۲۱-برای پی بردن به نوع آب وهوای یک ناحیه چه عواملی موردمحاسبه قرار میگیرند؟

داده های آماری مربوط به دما، بارش، رطوبت، باد و... در طول سالها (سی سال یا بیشتر) جمع آوری و میانگین آنها محاسبه میشود.

۲۲-دمای میانگین روزانه، ماهانه و سالانه چگونه به دست می آیند؟

الف))اگر دماهای ثبت شدۀ تمام ساعات شبانه روز را با هم جمع کنیم و حاصل جمع را بر تعداد آنها، یعنی ۲۴ساعت، تقسیم کنیم، دمای میانگین روزانه بهدست میآید.

ب))با استفاده از میانگین های روزانه دما و تقسیم آنها بر تعداد روزهای یک ماه میتوان دمای میانگین ماهانه را به دست آورد.

ج)) اگر دمای میانگین ماهانه دوازده ماه سال را با یکدیگر جمع و بر ۱۲تقسیم کنیم، دمای میانگین سالانه به دست می آید.

۲۳-عوامل موثر برآب وهوای جهان را نام ببرید.

۱-عرض جغرافیایی و زاویه تابش خورشید ۲- دوری ونزدیکی به دریا

۳-ارتفاع ۴-وزش باد ها وفشار هوا

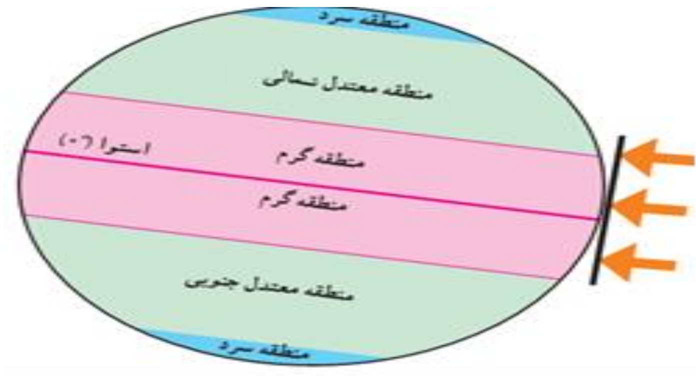
۲۴-ازعوامل موثر برآب وهوای جهان، عرض جغرافیایی وتغییر زاویه تابش خورشیدرا توضیح دهید.

سرزمین های نزدیک استوا اشعه عمودی خورشید را دریافت میکنند.اما هرچه از استوا به طرف قطبها پیش میرویم، تابش خورشید مایلتر میشود. در نتیجه، گرمای کمتری به زمین میرسد. بدین ترتیب، هرچه از مدار استوا (صفر درجه) به سمت عرض های جغرافیایی بالاتر حرکت کنیم، دمای هوا کاهش می یابد و درنواحی مجاور قطبها کمترین میانگین دمای سالانه دیده میشود.

۲۵-به طورکلی ازیکسان نتابیدن خورشید به سطح زمین، چند منطقه ی آب وهوایی پدیدآمده است؟

۱ ــ منطقه گرم در دو طرف استوا تا مدارهای رأس السرطان و رأس الجدی

۲ــ منطقه ٔ معتدل شمالی و جنوبی ۳ــ منطقه سرد در مجاورت قطبها

۲۶-دوری ونزدیکی به اقیانوس ها ودریاها چه تأثیری برآب وهوا دارد؟

خشکیها زودتر از آبها گرم میشوند و سریعتر گرمای خود را از دست میدهند. آبها بیشتر از خشکیها گرما را در خود ذخیره میکنند. به همین سبب، اقیانوسها و دریاها موجب اعتدال دمای نواحی مجاور خود در زمستان و تابستان میشوند و گرما و سرمای مناطق را کاهش میدهند.

۲۷-تأثیر جریان های دریایی بر آب وهوا را توضیح دهید.

عبور جریانهای دریایی آب گرم از کنارۀ کشورها موجب میشود که سرمای هوا در زمستان کاهش پیدا کند. به عکس، عبور جریانهای آب سرد موجب بروز سرمای شدید در کناره ها میشود؛ مانند جریان آب سرد گرینلند که از کناره های کانادا عبور میکند.

۲۸-درلایه وردسپهر(تروپوسفر)چه تغییرات آب وهوایی حاصل میشود؟

در لایه وردسپهر (تروپوسفر)، هر چه از سطح زمین بالاتر میرویم دمای هوا کم میشود. به ازای هر ۱۰۰۰متر ارتفاع، دما ۶ درجه سانتیگراد کاهش مییابد. بنابراین، در نواحی مرتفع و بر فراز قله ها و کوه ها و دامنه ها دما پایین تر از نواحی پست است.

۲۹-ارتفاعات چه تأثیری درآب وهوا دارند؟

ارتفاعات میتوانند از نفوذ توده های مرطوب به نواحی آن سوی خود جلوگیری کنند؛ مانند رشته کوه های هیمالیا در شمال هند یا البرز در ایران. ارتفاعات همچنین جهت وزش بادها را تغییر میدهند.

۳۰-هوا مانندهمه ..*گازها*.. سنگینی دارد وبرهمه چیز..فشار.. وارد میکند.

فشار هوا را با ..دستگاه های فشارسنج.. اندازه گیری می کنند.

۳۱-رابطه فشار وارتفاع را بیان کنید.

هر چه از سطح زمین بالاتر برویم، فشار هوا کم میشود. به همین دلیل، فشار هوا در سطح دریاها زیاد و در ارتفاعات و کوهستانها کم است.

۳۲- باد چگونه به وجود می آید؟

هوا همیشه از جایی که فشار بیشتری دارد به سمت جایی که فشار کمتری وجود دارد جریان می یابد و به این ترتیب، باد به وجود میآید.

۳۳-یکی از عوامل مهم گردش عمومی هوا وتغییرات آب وهوایی درجهان چیست؟

پراکندگی کانون های فشار بر روی کره زمین.

۳۴- یکی از علل مهم افزایش دمای کره زمین چیست؟ بیان کنید.

یکی از علل مهم افزایش دما، زیاد شدن تعداد خودروها و افزایش فعالیتهای صنعتی است که از سوختهای فسیلی استفاده میکنند و موجب آلودگی هوا و ورود گازهای گلخانه ای به هواکره میشوند.

۳۵- به نظربرخی دانشمندان گرم شدن زمین چه نتایج ناخوشایندی دارد؟

ذوب شدن یخهای قطبی، بالا آمدن آب دریا، به زیر آب رفتن نواحی ساحلی جزیره ها ، و وقوع خشکسالی های شدید در نواحی گرم و خشک و ...

سوالات متن درس پنجم

۱-زیست بوم (بیوم) چیست ؟ زیست بوم یک ناحیه ی جغرافیایی است که در آن ، انواع خاصی از گیاهان و جانوران زندگی می کنند و ناحیه ی مشخصی را به وجود می آورد .

۲-وجود هر زیست بوم در یک ناحیه به چه عواملی بستگی دارد؟ یا (تنوع زیست بوم ها به چه عواملی بستگی دارد؟) ؟

آب و هوا ، شکل ناهمواری ها ، میزان ارتفاع زمین و جنس خاک .

۳-ناحیه ی توندرا چه ویژگی هایی دارد ؟

۱-زمستان های طولانی و سرمای شدید ۳۴درجه زیر صفر

۲-تابستان های کوتاه و میانگین دما حداکثر ۱۲درجه

-۳زمین های توندرا پوشیده از یخ و برف

-۴در توندرا فقط گیاهانی چون خزه و گلسنگ می روید

-۵بزرگ جثه ترین جانور تون درا خرس قطبی است .

۴-ناحیه ی تایگا چه ویژگی هایی دارد ؟

-۱شش ماه ازسال میانگین دما کمتر از صفر درجه است -۲بارندگی بین ۲۵۰تا ۵۰۰میلی متر و زمین همیشه مرطوب است

-۳ناحیه ی تایگا به داشتن جنگل های مخروطیان و سوزنی برگ معروف است

-۴درختان این ناحیه مانند کاج و سرو همیشه سبزند و برگ ریزان ندارند

-۵تقریباً تمام جنگل های کشور کانادا از نوع تایگاست.

-۵جنگل های بارانی استوایی در کجا گسترده شده است ؟

این زیست بوم در مجاورت خط استوا در چند قاره گسترده شده است .

۶-زیست بوم جنگل های استوایی چه ویژگی هایی دارد ؟

-۱در این منطقه هوا همیشه گرم ، رطوبت حدود ۸۰درصد و میزان بارندگی سالیانه ۲۵۰۰میلی متر است

-۲جنگل های بارانی استوایی چند طبقه اند . در زیر درختان بلندتر ، درختان کوتاه تر و علف ها ، که رشد سریعی دارند وجود دارند.

۷-از نمونه گیاهان ناحیه ی جنگل های بارانی استوایی چند مورد نام ببرید؟

درختان شاه پسند(مانگرو) – نارگیل – قهوه ی سودانی – هِـــوِآ – بامبو .

۸-ساوان چگونه ناحیه ای است؟ ساوان منطقه ی علفزارها با درختان تک و منفرد است که در مجاورت جنگل های استوایی واقع شده است . بیشترین وسعت ساوان در قاره ی آفریقاست .

۹-ناحیه ی ساوان چه ویژگی هایی دارد؟

-۱آب و هوای آن در تمام طول سال گرم است

-۲در آن دو فصل خشک و مرطوب وجود دارد

-۳از نظر تنوع جانوری بسیار غنی است

-۴در ساوان علفخواران تنومند چون گورخر ، فیل ، زرافه و کرگدن فراوان اند و گوشت خواران درنده چون شیر از این گیاه خواران تغذیه می کنند .

۱۰-بیابان به کجا گفته می شود؟ به سرزمین های خشکی که میزان بارندگی سالیانه ی آنها کمتر از ۵۰میلی متر باشد ، بیابان گفته می شود .

۱۱-بخش عمده ای از بیابان های گرم و خشک جهان در کجا واقع شده اند ؟

در مجاورت مدار رأس السرطان و رأس الجدی واقع شده اند ، مانند صحرا در آفریقا ، ربع الخالی در عربستان و لوت در ایران .

۱۲-بیابان های سرد جهان چگونه اند؟ مثال بزنید ؟ در این گونه بیابان ها بارش ناچیز و حتی در حد صفر است مانند بیابان گُبی که اطراف آن را کوه فرا گرفته است .

۱۳-بیابان ها از نظر پوشش گیاهی چگونه هستند؟ بیابان ها از نظر پوشش گیاهی فقیرند و فقط درختان یا بوته های خاردار ، که در مقابل خشکی هوا و تبخیر مقاوم اند یا آب را در خود ذخیره می کنند می توانند در آنجا زندگی کنند .

-* هر زیست بوم از چند .... تشکیل شده است . (بوم سازگان «اکوسیستم»)

-* در میان عوامل تنوع زیست بوم ها مهم ترین و بیشترین تأثیررا .... دارد . (آب و هوا)

-* از میان عناصر آب و هوایی دو عنصر .... و .... بر نوع و میزان پوشش گیاهی اثر می گذارند. (دما- بارش)

-* توندرا ناحیه ای در نزدیکی .... و حاشیه ی اقیانوس .... است . (قطب شمال – منجمد شمالی)

-* از گسترده ترین زیست بوم ها که در جنوب توندرا گسترش یافته است .... نام دارد . (تایگا)

-* زیست بوم .... بیشترین تنوع زیستی جهان را دارد . (جنگل های بارنی استوایی)

-* درختان .... از گونه های گیاهی مشهور ساوان هستند . (بائو باب)

!Error!Error!Error!Error!Error!Error!Error!Error!Error!Error

انواع آب و هوا

علی فروتن دبیرمطالعات اجتماعی
ناحیه یک اردبیل
www.moej-ar.blogfa.com

تقسیمات کلی	گرم			معتدل			سرد	
تقسیمات جزئی	استوایی	مداری (موسمی)	بیابانی	مدیترانه ای	اقیانوسی	بری (قاره ای)	سرد قطبی	سرد کوهستانی
خصوصیات	در تمام سال گرم ومرطوب(شرجی) دمازیاد ویکنواخت	یک فصل خشک یک فصل بارانی	هوای خشک، باران کم ونامنظم، اختلاف زیاد درجه شب وروز	زمستان معتدل ومرطوب تابستان گرم وخشک	درسواحل اقیانوس،رطوبت دائمی درهوا، زمستان وتابستان معتدل	در داخل قاره ها،هواخشک، زمستان سرد تابستان گرم	زمستان طولانی، سرد وخشن، بارندگی کم بصورت برف	زمستان سرد طولانی ، تابستان کوتاه وخنک
پوشش گیاهی	جنگل های انبوه گرمسیری (حاره ای)	ساوان (علفزار های بلند) با درختان پراکنده)	استپ(گیاهان کوتاه قدودرختچه های خاردار که با فاصله از هم روییده اند) نخل واقاقیا	زیتون،انگور،توت و مرکبات	جنگل های پهن برگ (بلوط،افرا،سپیدار راش وزبان گنجشک)	تایگا(جنگل های مخروطی وسوزنی برگ مانند،سرو ،نراد،پیسه وکاج)	توندرا(خزه، گلسنگ و گیاهان کوتاه قد)	به علت اختلاف درجه حرارت نوع ومیزان رویش گیاهان درمناطق مختلف متفاوت است.(راش،بلوط وکاج)
دماوموقعیت	میانگین دمای سالانه آن بیش از ۲۰درجه است.مناطق گرم بین مدارهای ۲۳/۲۷درجه شمالی و جنوبی قراردارد.			میانگین دمای سالانه آن بین ۸-۲۰درجه است.مناطق معتدل بین مدارهای ۲۳/۲۷و۶۶/۳۳درجه شمالی وجنوبی واقع شده است.			میانگین دمای سالانه آن کمتر از ۸درجه است.مناطق قطبی شمالی وجنوبی درعرض های جغرافیایی بالاتر از ۶۶/۳۳درجه تاقطب قرار	

سوالات متن درس ششم

۱-تنوع زیستی چه زمانی در معرض خطر قرار می گیرد ؟ زمانی در معرض خطر قرار می گیرد که زیستگاه طبیعی گیاهان و جانوران تخریب شود . با تخریب پوشش گیاهی در یک منطقه غذا کم می شود و شرایط محیطی نامناسب گونه های جانوری را نیز از بین می برد .

۲-مهم ترین عواملی که باعث از بین رفتن پوشش گیاهی، نابودی گونه های جانوری وآلودگی آب و خاک و هوای زیستگاه ها می شوند را بنویسید ؟

۱-ایجاد و گسترش شهرها و روستاها ، ساختن پل ، جاده ، ساختمان ها وسدها

۲-فعالیت های صنعتی و تولید انبوه کالا ها در کار خانه

۳- مصرف گرایی و تولید انبوه زباله   ۴-شکار و تجارت اعضای بدن حیوانات .

۳-اهمیت و ارزش جنگل های بارانی استوایی چیست؟ برخی از دانشمندان معتقدند که این جنگل ها حدود ۵۰درصد اکسیژن سیاره ی زمین و ۵۰درصد رطوبت جو را تولید می کنند و به همین دلیل بر آب و هوای کل سیاره ی زمین اثر می گذارند . دی اکسید کربن گازی است که در اثر فعالیت های انسان و استفاده از سوخت های فسیلی وارد جو □می شود . این جنگ ل ها ی انبوه قابلیت جذب دی اکسید کربن و تبدیل آن به اکسیژن را دارند .

۴-جنگل های بارانی استوایی خاستگاه اولیه ی کدام درختان میوه می باشد؟ بسیاری از درختان میوه جهان مانند موز ، نارگیل و انبه بوده است . امروزه از این جنگل ها انواع محصولات غذایی ، دارویی و مواد اولیه ی صنعتی به دست می آید .

۵-کدام محصولات غذایی ، دارویی و مواد اولیه صنعتی از جنگل های بارنی استوایی به دست می آید ؟
قهوه ، کاکائو ، انواع روغن ها ، لوازم آرایشی و عطرها ، کائوچو ، لاستیک و خمیر دندان از آن جمله اند

۶-امروزه چه عواملی موجب تخریب یا جنگل زدایی در منطقه ی جنگل های بارانی استوایی شده است؟

کشاورزی و دامداری و تجارت الوار و استخراج معادن طلا و بوکسیت)آلومینیم(موجب تخریب یا جنگل زدایی در این منطقه شده است .

-۷جنگل زدایی یعنی چه؟ یعنی از بین بردن کامل جنگل ها در یک ناحیه برای این کار جنگل ها را می سوزانند ، درخت ها را با اره های برقی قطع می کنند و با بولدوزر زمین ها را از درختان خالی می کنند

-۸ساختن بزرگراه ها در میان جنگلهای استوایی چه مشکلاتی را ایجاد می کرد؟

ده ها راه فرعی از داخل جنگل ها به این بزرگراه مربوط می شدند و ساختن این بزرگراه ها موجب دسترسی آسان تر شرکت های تجاری و افراد برای فعالیت های اقتصادی در جنگل ها ی استوایی شده است.

-۹چرا تصمیم گیری برای حفاظت از محیط زیست کار چندان آسانی نیست؟ زیرا هر تصمیمی با نظرات مخالف افراد و گروه ها روبه رو می شود.

-۱۰در ناحیه آمازن چه عواملی باعث ایجاد شغل شده است؟ صنعت الوار و چوب ، کشت های تجاری و استخراج معادن در این ناحیه صدها شغل ایجاد کرده است .

-۱۱جدولی با دوستون رسم کنید. در یک ستون فواید و اهمیتهای جنگلهای آمازون و در ستون دیگر، علل تخریب آنها را فهرست کنید.

فواید و اهمیت جنگل های آمازون علل تخریب

-۱در جنگلها انواع قارچها، میوهها و حتی ساقه های گیاهان و درختاندیده میشود که غذای عده زیادی از انسانها را تشکیل میدهند.

-۲درختان جنگل گازدی اکسید کربن هوا را دریافت میکنند و طی عمل فتوسنتز، آن را تبدیل به اکسیژن میکنند.

-۳چوب درختان جنگلی در ساختمان سازی، تهیه کاغذی و تهیه یوسایل منزل کاربرد دارد.

۴-سایه درختان جنگلهای انبوه، هر آدمی را از گرمای طاقت فرسا نجاتمیدهد .

۵-اعتدال آب وهوا . ۶-جلوگیری از آلودگی آب وهوا .

تخریب جنگل ها

۱-افزایش جمعیت ۲-گرمایش جهانی ۳-آتش سوزی های عمدی ویا سهوی ایجاد شده توسط انسان.

۴-عقب نشینی یخ ها در رشته کوه های آند و ایجاد خشکسالی شدید در آمازون.

۵-استفاده های صنعتی وتجاری ۶-پاکسازی زمین ها برای پرورش دام و کشت علوفه برای دام هاو محصولات کشاورزی .

۱۲-عاج به فیل چه کمکی می کند؟ عاج به فیل کمک می کند که زمین را حفر کند و ریشه ها و علف ها را در بیاورد یا میوه ی درختان را برای تغذیه بکَند . همچنین وسیله ی دفاعی این حیوان برای مقابله با دشمن است اما سودجویان این جانور را برای استفاده از شاخ هایش می کُشند.

۱۳-بیشترین میزان قاچاق عاج در چه کشورهایی است توضیح دهید ؟ چین و تایلند . چین با کنده کاری روی عاج و تبدیل آن به محصولات تزینی گران قیمت و پرفروش به جهان گردان ، سود بسیاری به دست می آورد . باآنکه امروزه کشتار فیل و فروش عاج در جهان ممنوع شده ، تایلند از جمله کشورهایی است که این ممنوعیت را نپذیرفته و خرید و فروش عاج فیل در آن آزاد است .

۱۴-نکات مهم استفاده صحیح و خردمندانه از منابع طبیعی چیست) ۳مورد(؟

۱-باید بین استفاده اقتصادی از جنگل ها و فرصت بازسازی آنها تعادل به وجود بیاید

۲-کشاورزی و دامپروری با روش های علمی و جدید ، را که کمترین آسیب را به محیط زیست می رسانند به کشاورزان این منطقه آموزش بدهند

۳-با ایجاد پارک های وحش از گونه های جانوری و گیاهی در معرض خطر مراقبت کنند تا نسل آنها منقرض نشود .

۱۵-دراستفاده صحیح و خردمندانه از جنگلهای استوایی به چه نکات مهمی باید توجه کرد؟

۱ــ باید بین استفاده اقتصادی از جنگلها و فرصت بازسازی آنها تعادل بهوجود بیاید.میزان قطع درختان باید قاعده و قانونی داشته باشد و وقتی درختان قطع میشوند، با برنامهریزی مناسب درختانی را جایگزین آنها کنند و فرصت رویش دوباره به درختان بدهند

۲ــ کشاورزی و دامپروری با روشهای علمی و جدید، را که کمترین آسیب را به محیط زیست میرسانند، بهکشاورزان این منطقه آموزش بدهند

۳ــ با ایجاد پارکهای وحش از گونههای جانوری و گیاهی در معرض خطر مراقبت کنند تا نسل آنها منقرض نشود.

-* از پیچیده ترین زیست بوم های جهان که غنی ترین تنوع گیاهی و جانوری را دارد .... است . (جنگل های بارانی استوایی)

-* ......تنوع زیستی جهان مربوط به جنگل های بارانی استوایی است (سه چهارم)

-* جنگل های استوایی را .... نامیده اند .) ریه های زمین(

-* تخریب جنگل های استوایی در برخی از کشورها مانند .... و .... بسیار گسترش یافته است (برزیل - اندونزی)

-* فیل های آفریقایی به خاطر .... شکار و کشته می شوند . (عاج های گران قیمتشان)

-* از جمله کشورهای آفریقایی .... است که در آن شکار گسترده ی فیل ها صورت می گیرد . (کنیا)

-* بیشترین میزان عاج قاچاق را در جهان کشورهای .... و .... وارد می کنند . (چین – تایلند)

سوالات متن در هفتم

-۱علت اصلی رشد فوق العاده جمعیت در سال های اخیر چیست ؟ کاهش میزان مرگ و میرها و به ویژه مرگ و میر کودکان .زیرا در گذشته بسیاری از مردم بر اثر بیماری های واگیر دار و عفونی ، گرسنگی و قحطی یا جنگ از بین می رفتند .

-۲در دو قرن اخیردو عامل موجب کاهش چشمگیر مرگ ومیرها شده است نام برده و توضیح دهید .

-۱بهبود بهداشت: با پیشرفت در پزشکی و تولید واکسن ها و آنتی بیوتیک ها و کنترل بیماریهای واگیردار چون وبا و سل و ... مرگ و میرها کاهش یافت .
-۲بهبود تغذیه : با پیشرفت و گسترش کشاورزی صنعتی ، تولید مواد غذایی افزایش یافت و با پیشرفت وسایل حمل و نقل ، انتقال غذا به نواحی دورتر امکان پذیر شد .

-۴رشد منفی جمعیت چیست؟ اگر درصد رشد جمعیت به کمتر از صفر برسد ، به آن رشد منفی می گویند .در این حالت میزان موالید کمتر از مرگ و میرها می شود .

-۵چه کشورهایی رشد جمعیت آن ها منفی است؟در قاره آسیا کشورهای ژاپن و روسیه و در قاره اروپا آلمان ، مجارستان ، لهستان و رومانی این گونه اند .

-۶چرا آینده کشورهایی که با رشد منفی و یا افزایش جمعیت سالخورده و از کارافتاده مواجه هستند نگران کننده است؟

در کشورهای دارای رشد منفی ، جمعیت سالخورده و از کار افتاده افزایش می یابد و چون زاد و ولد کم است ، جامعه از نیروی جوان برای تحصیل و علم آموزی و کار و پیشرفت محروم می شود و جمعیت کشور نیز کاهش می یابد .

۷-چه موقع رشد جمعیت و افزایش جمعیت جوان یک نعمت بزرگ و مایه ی پیشرفت خواهد بود؟
چنانچه در یک کشور برای آموزش صحیح و کار و تأمین شغل جوانان برنامه ریزی مناسب و سرمایه گذاری صورت بگیرد ، رشد جمعیت و افزایش جمعیت جوان یک نعمت بزرگ و مایه ی پیشرفت خواهد بود .

۸-چهار کشور نام ببرید که دولت ها برنامه های مهمی برای تشویق فرزندآوری طراحی و اجرا می کنند تا با کاهش رشد جمعیت مقابله کنند ؟ ژاپن ، سنگاپور ، کره جنوبی ، روسیه .

۹-از جمله برنامه های دولت ها برای تشویق به فرزندآوری چیست ؟ اعطای جایزه و کمک های مالی به خانواده هایی که صاحب فرزند می شوند ، واگذاری مسکن ، معافیت از پرداخت مالیات و افزایش مرخصی ت حصیلی کاری مادران است .

۱۰-عوامل طبیعی و عوامل انسانی جذب جمعیت چیست؟

عوامل طبیعی : آب و هوا و پوشش گیاهی – ناهمواری – آب و خاک – معادن و ذخایر
عوامل انسانی : سیاسی و اداری – اقتصادی – امکانات و تسهیلات – فرهنگی .

۱۱-با استفاده از نقشه پراکندگی جمعیت ابتدا نوع تراکم جمعیت)زیاد یا کم(را در مکانهای زیر مشخص کنید و سپس با توجه به دانسته های خود از سال گذشته علت این نوع تراکم را در هر کشور بنویسید؟

(بنگلادش) زیاد . علت:آب وهوای گرم ومرطوب،خاک حاصلخیز، باران فراوان و رودهای پرآب.
(ژاپن) زیاد. علت:آب وهوای گرم ومرطوب،خاک حاصلخیز، باران فراوان و پیشرفت علم وصنعت ،
(لیبی وچاد) کم. علت: آب وهوای گرم وخشک، باران کم، نامناسب بودن خاک، تبخیرشدید. ،
(سیبری) کم . علت :آب وهوای بسیارسرد وخشک، کمبود باران
(آلمان)زیاد . علت: آب وهوای معتدل، خاک های حاصلخیز، سرزمین های پست وهموار، باران فراوان،پیشرفت علم وصنعت.
(استرالیا) کم . علت : سرزمین خشک وکم باران، خاک های نامرغوب.
(کانادا) کم . علت: آب وهوای سرد، بارندگی کم، زمین های یخ بسته وسیع

-۱۲مهاجرت چیست؟ یعنی رفتن مردم از جایی به جای دیگر به منظور کار یا زندگی .

-۱۳مهاجرت داخلی و مهاجرت خارجی را تعریف کنید ؟

گاهی مهاجرت در داخل مرزهای یک کشور صورت می گیرد که به آن مهاجرتداخلی می گویند . مانند مهاجرت روستاییان به شهرها یا مهاجرت کارگران فصلی در داخل یک کشور.

گاهی مهاجرت از یک کشور به کشور دیگر صورت می گیرد که به آن مهاجرت خارجی یا بین المللی می گویند .

-۱۴مهاجرت اختیاری و مهاجرت اجباری را توضیح دهید ؟

در مهاجرت اختیاری ، افراد با میل و تصمیم خود برای دستیابی به زندگی بهتر به جای دیگر ی مهاجرت می کنند . یکی از عظیم ترین مهاجرتهای بشر در قرن نوزدهم و بیستم مهاجرت اختیاری بیش از ۱۰۰میلیون نفر از مردم قارهٔ اروپا به سرزمینهای جدید، یعنی آمریکای شمالی و جنوبی و استرالیا می باشد.

در مهاجرت اجباری ، افراد بدون میل خود و به دلیل عواملی چون قحطی ، خشکسالی و دیگر حوادث طبیعی و یا جنگ ها و درگیری های سیاسی مجبور به ترک محل زندگی خود می شوند .مانند مهاجرت اجباری مردم فلسطین از سرزمین های اشغالی یا مهاجرت گروهی از افغان ها یا عراقی ها به کشورهای همسایه به دلیل شرایط جنگ و اشغال نظامی کشورهایشان .

-۱۵رشد شهرنشینی و پیدایش شهرهای پرجمعیت با چه چیزهایی همراه بوده است؟ با مهاجرت گسترده ی مردم از روستا ها به شهرها به دنبال کسب درآمد بیشتر و امکانات بهتر زندگی همراه بوده است .

-۱۶اغلب شهرهای بزرگ جهان با چه مشکلاتی روبه رو هستند؟ ترافیک سنگین – آلودگی هوا – زاغه نشینی در حومه شهرها – افراد بی خانمان

-* رشد جمعیت در همه ی کشورها یکسان............ (نیست)

-* به طور کلی برخی عوامل .... و .... موجب جذب جمعیت به یک ناحیه می شود . (طبیعی - انسانی)

-* علاوه بر رشد طبیعی جمعیت ، عامل دیگری که موجب افزایش جمعیت یک مکان می شود ..... است . (مهاجرت)

-* در صد سال اخیر یکی از تغییرات مهم در الگوی سکونت جمعیت ، .... بوده است. (گسترش شهرنشینی)

-* رشد شتابان شهرنشینی در بیشتر کشورها بدون ...... برای سکونت جمعیت زیاد صورت گرفته است .(برنامه ریزی)

سوالات متن درس هشتم

-۱نابرابری جهانی به چه معناست ؟

به این معنی که از نظر ثروت و درآمد ، کیفیت زندگی مردم و دسترسی به مسکن مناسب ، آموزش ، بهداشت ، اشتغال ، گذراندن اوقات فراغت ، و نظایر آن تفاوت های زیادی بین کشورها دیده می شود

-۲یکی از عوامل مهمی که در سنجش نابرابری کشورها با یکدیگر مورد توجه قرار گرفته چیست؟

عامل اقتصادی و عناصری چون میزان تولید ، درآمد ، اشتغال و مانند آنهاست .

-۳عواملی که بر زندگی افراد یک جامعه اثر می گذارند و می توانند کیفیت زندگی را خوب یا بد کنند کدامند؟

عواملی مانند هویت ؛ عزّت ، امنیت ، آزادی ، احساس شادی و رضایت از زندگی .

-۴شاخص توسعه ی انسانی با توجه به چه عواملی تعریف می شود ؟

این شاخص برای پی بردن به وضعیت و کیفیت زندگی در کشورها و مقایسه ی آنها با یکدیگر با توجه به سه عامل اقتصادی ، بهداشتی و فرهنگی تعریف می شود.

-۵ملاک های توسعه ی انسانی کدامند؟

۱-در آمد و رفاه ۲-امید به زندگی یا متوسط طول عمر ۳-سواد و آموزش

-۶از نظر شاخص توسعه ی انسانی ، کشورها به چهار گروه تقسیم شده اند آنها را نام ببرید ؟

توسعه ی انسانی خیلی بالا – توسعه ی انسانی بالا – توسعه ی انسانی متوسط – توسعه ی انسانی پایین .

-۷عامل میزان درآمد و رفاه چه جنبه ای دارد و به چه معناست ؟ این عامل جنبه ی اقتصادی دارد و به معنای سطح مطلوب زندگی و رفاه اجتماعی است .منظور از ان ، این است که اعضای یک جامعه به چه میزان از درآمد کافی وشغل مناسب و قدرت خرید برخوردار دارند و به کالاها و خدمات مورد نیاز چون مسکن ، پوشاک ، غذا ، آموزش ، تفریح و فراغت و وسایل زندگی مناسب دسترسی دارند.

-۸چه کشورهایی از رفاه و سطح زندگی خوبی برخوردارند و درچه کشورهایی مردم با فقر و کمبود امکانات زندگی مواجه اند؟ پراکندگی این کشورها درجهان چگونه است؟

اکثر ساکنان کشورهای با درآمد بالا در کشورهای آمریکای شمالی و اروپای غربی از رفاه و سطح زندگی خوبی برخوردارند در حالی که در برخی کشورهای قاره آسیا ، آفریقا و آمریکای لاتین بخشی از مردم با فقر و کمبود امکانات زندگی مواجه اند .

-۹در چه کشورهایی مردم در فقر مطلق زندگی می کنند ؟ موزامبیک ، تانزانیا ، اتیوپی و نپال .

-۱۰میزان ثروت مادی و رشد اقتصادی کشورها را با چه چیزهایی اندازه گیری می کنند؟

۱-تولید ناخالص داخلی ۲-درآمد سرانه .

-۱۱چه کشورهایی رشد اقتصادی سریعی داشته اند و توانسته اند جایگاه مهمی در اقتصاد جهانی به دست آوردند؟

ژاپن ، چین و برخی کشورهای آسیای جنوب شرقی چون سنگاپور ، هنگ کنگ ، کره ی جنوبی و مالزی.

۱۲-به چه دلیل بعضی از کشورها رشد اقتصادی مطلوبی ندارند ؟ به دلیل بحران های سیاسی یا جنگ ، مانند سوریه و عراق .

-۱۳امید به زندگی یا متوسط طول عمر در یک کشور یعنی چه؟ یعنی تعداد سال هایی که انتظار می رود کودکی که در آن کشور به دنیا آمده است ، عمر کند و زنده بماند .

-۱۴میزان طول عمر یا امید به زندگی در یک جامعه نشان دهنده ی چیست؟

نشان دهنده ی وضعیت سلامت و بهداشت در آن جامعه است .

-۱۵در چه کشورهایی متوسط طول عمر بیشتر است؟

در کشورهایی که مردم در محیطی پاک و بدون آلودگی زندگی می کنند ، به غذای کافی و آب سالم دسترسی دارند و در صورت بیماری یا روبه رو شدن با حوادث ، از امکانات درمانی و مراقبت های پزشکی پیشرفته برخوردارند ، متوسط طول عمر بیشتر است .

-۱۶در چه کشورهایی امید به زندگی یا متوسط طول عمر پایین است ؟

در کشورهایی که مردم دسترسی کافی به غذا یا آب آشامیدنی سالم ندارند و با کمبود پزشک و دارو و امکانات درمانی مواجه اند و همچنین در کشورهایی که جنگ های داخلی و خارجی ، گرسنگی و سوء تغذیه وجود دارد ، امید به به زندگی یا متوسط طول عمر پایین است .

-۱۷برای پی بردن به وضع آموزش در کشورها چه معیارهایی را در نظر می گیرند ؟

میزان با سوادی یا تعداد بزرگسالان با سواد – درصد ثبت نام کل کودکانی که در سن تحصیل اند – میانگین سال های تحصیل در یک کشور – میزان با سوادی و تحصیل دختران – تعداد معلم به ازای دانش آموز .

-۱۸منظور از میانگین سال های تحصیل چیست؟ متوسط تعداد سال هایی است که دانش آموزان یک کشور در مدرسه حضور پیدا کرده و تحصیل کرده اند .

-۱۹علل و عوامل خارجی نا برابری در جهان کدامند؟

مستعمره کردن کشورها در گذشته – اشغال نظامی کشورها - دخالت و نفوذ در امور داخلی به شیوه های مختلف – جلوگیری از استقلال سیاسی و اقتصادی آنها .

-۲۰علل و عوامل خارجی نابرابری در جهان چیست؟

جنگ ها و کشمکش های داخلی – فرهنگ و باورهای غلط – بیسوادی و ناآگاهی مردم – غفلت از استعدادها و فرهنگ خود – نداشتن ایمان و پشتکار و اراده برای تغییر وضع - نبودن وحدت و مشارکت بین مردم .

۲۱-مهم ترین نکته در سنجش نابرابری دربین کشورها وجوامع مختلف چه می باشد؟

الف)) اندازه گیری بسیاری از این نوع عوامل به صورت کمی (عددی) دشوار یا ناممکن است

ب)) هر کشوری متناسب با فرهنگ خود این عوامل را میشناسد و تفسیر می کند و برداشت یکسانی درباره آنها وجود ندارد.

-* تخمین زده می شود که مالکیت .... درصد درآمد جهان در دست .... درصد از ساکنان آن است . (۸۰ – ۲۰)

*- یکی از موضوعات مهم جهان که طی چند دهه اخیر توجه صاحبنظران را به خود جلب کرده، .... است؛ (نابرابری جهانی یا بین المللی)

*- در سال ۲۰۱۴میلادی، میزان شاخص توسعه انسانی در ایران.......... بوده است و با این رقم، کشور ما در گروه کشورهای با « ....» قرار میگیرد. (۷۴۹/۰ – توسعۀ انسانی بالا)

*- در گزارش توسعه انسانی سال ۲۰۱۴میلادی، بیشترین متوسط طول عمر مربوط به کشور........... و کمترین متوسط طول عمر ۴۵/۶سال مربوط به کشور......... در افریقاست.

(۸۳/۵سال ، ژاپن -- ۴۵/۶ ، سیرالئون)

سوالات متن درس نهم

-۱اوضاع سیاسی ایران هنگام تأسیس حکومت صفوی چگونه بود؟

هنگام به قدرت رسیدن صفویان، کشور ما حکومت واحد و قدرتمندی نداشت و دچار تفرقه و تجزیه شده بود – حاکمان بخش های مختلف ایران با هم درگیر جنگ بودند – امنیت و آرامش شهرها وروستاها از بین رفته بود .

-۲همزمان با حکومت صفویان کدام حکومت های همسایه در فکر گسترش قلمرو خود بودند ؟

امپراتوری عثمانی که با حمله هاپیاپی به سرزمین های همجوار ، بر قلمرو خود می افزود . سلطان عثمانی خود را خلیفه ی مسلمانان می دانست و به ایران نیز طمع داشت . در

. شمال شرق ایران)ماوراالنهر(، اُزبک ها قدرت گرفته بودند و به مرزهای ایران می تاختند

-۳شیخ صفی که بود ؟

شیخ صفی از صوفیان معروف زمان خود بودکه پیروان و و هواداران زیادی داشت و خانقاهش در اردبیل مورد توجه مردم و حاکمان محلی بود.

-۴مهم ترین طرفداران خانقاه شیخ صفی چه کسانی بودند؟ مهم ترین طرفداران خانقاه شیخ صفی ایل های ترک بودند که به قزلباش شهرت داشتند.

-۵شاه اسماعیل صفوی چگونه خود را شاه ایران خواند ؟ اسماعیل صفوی به کمک نیروی نظامی قزلباش ها ، نخست شروانشاهان وآق قویونلوها را شکست داد و پس از تسلط یافتن بر تبریز ، خود را شاه ایران خواند .

-۶اقدامات شاه اسماعیل صفوی را بنویسید؟ -۱رسمی کردن مذهب شیعه -۲ازمیان برداشتن حاکمان مناطق مختلف-۳شکست اُزبکها در خراسان -۴مسلط شدن بر سراسر ایران .

-۷چگونه قلمرو حکومت صفوی به حدود قلمرو دوره ساسانیان رسید ؟

در نتیجه موفقیت های سیاسی و نظامی شاه اسماعیل ،
حکومت کشور ما یکپارچه و نیرومند شد به طوری که قلمرو آن به حدود قلمرو دور ساسانیان رسید.

-۸چرا سلطان عثمانی در زمان شاه اسماعیل به ایران حمله کرد ؟ چون از شکل گیری سلسله قدرتمند و شیعه مذهب صفویهناخشنود بود .

-۹جنگ چالدران را توضیح دهید وعلت شکست ایران دراین جنگ چه بود؟

در جنگی که میان سپاهیان دو کشور ایران و عثمانی در
چالدران)نزدیکی شهر خوی امروزی(رخ داد ، شاه اس ماعیل و سربازانش شجاعت زیادی نشان دادند ام□ا سپاه عثمانی به کمک سلاح هایآتشین مانند توپ و تفنگ که سپاه ایران از آنها بی بهره بود پیروز شد .

۱۰- پس از شاه اسماعیل چه کسی به حکومت رسید ؟ و چه کرد ؟

پسرش تهماسب به حکومت رسید . او با سرو سامان دادن به
اوضاع داخلی و دفع حمله های اُزبکان و دولت عثمانی ، موفق شد حکومت صفوی را تثبیت و تحکیم کند

۱۱- چرا شاه تهماسب پایتخت خودراازتبریز به قزوین انتقال داد ؟

زیرا تبریز همواره در معرض هجوم سپاه عثمانی بود .

۱۲- شاه عباس اول پس از به قدرت رسیدن چه کرد؟

او اُزبک ها و عثمانیان را شکست داد و تا پشت مرزهای ایران عقب راند .
همچنین پایتخت را از قزوین به اصفهان در مرکز ایران منتقل کرد و برای آبادانی آن بسیار کوشید .

۱۳- چه عواملی موجب شد سلسله ی صفوی پس از شاه عباس اول از داشتن پادشاهی لایق و توانمند محروم ب ماند ؟

۱- سیاست کُشتن و کور کردن شاهزادگان ۲- باز داشتن آنها از حکومت ولایت ها ۳- آموختن شیوه ی کشور داری .

۱۴- چرا پس از شاه عباس اول امور حکومت مختل شد و هرج و مرج کشور را فرا گرفت ؟

در نتیجه ی ضعف و بی لیاقتی شاهان ، مقام های کشوری و لشکری دچار اختلاف و درگیری شدند و از انجام دادن مسئولیت های مهم خود بازماندند .

۱۵- چرا شاه سلطان حسین صفوی تسلیم محمود افغان شد ؟ در شرایط نابسامانی کشور ، گروهی از افغان

ها در قندهار سر بهشورش برداشت ند و پس از پیروزی بر حاکم آن ولایت بهسوی اصفهان حرکت کردند . سلطان حسین صفوی که نمی توانست با این گروه شورشی کوچک مقابله کند ، پس از چند ماه محاصره ، به ناچار تسلیم شد و به این ترتیب محمود افغان سردسته ی شورشیان بر پایتخت وقسمت هایی از ایران مسلط شد .

-۱۶کدام شهرها پایتخت صفویان بودند ؟ تبریز – قزوین – اصفهان .

-۱۷علت تغییر پایتخت صفویان را توضیح دهید ؟

تغییر پایتخت از شهر تبریز به قزوین : زیرا تبریز همواره در معرض هجوم سپاه عثمانی بود - عدم تهدید پایتخت در قزوین از سوی عثمانیها یا ازبکان- مناسب بودن موقعیت جغرافیایی واستراتژیکی شهر قزوین
تغییر پایتخت از قزوین به اصفهان : اصفهان دارای مرکزیت جغرافیایی در ایران بود همچنین در مسیر راههای بزرگ بازرگانی قدیم قرارداشت - فراهم بودن شرایط اقتصادی (راه) ، سیاسی (مرکزیت) و کشاورزی (آب)

-۱۸دلایل سیاسی و نظامی ضعف و فروپاشی حکومت صفوی چه بود؟

ضعف و بی لیاقتی شاهان پس از شاه عباس – اختلاف و
درگیری بین مقام های کشوری و لشکری - دخالت درباریان سودجو در امور کشور - دور نگه داشتن و عدم تربیت صحیح شاهزادگان -مالیات های سنگین .

-۱۹در رأس حکومت صفوی چه کسانی قرار داشتند (به ترتیب)؟ شاه – وزیر بزرگ (اعتماد الدوله) - فرماندهان نظامی .

-۲۰وزیر بزرگ چه وظیفه ای داشت ؟

او مسئول امور اداری و مالی کشور بود اما در مقابل شاه قدرت و اختیار چندانی نداشت .

۲۱- فرماندهان نظامی چه مسئولیتی داشتند ؟

علاوه بر فرماندهی سپاه ، معمولاً حاکم ولایت های مهم نیز بودند .

۲۲- شاه عباس اول برای تقویت حکومت مرکزی چه کرد ؟

برای تقویت حکومت مرکزی و جلوگیری از نافرمانی و بی نظمی سران ایلهای قزلباش ، حکومت ولایت ها را از آنان گرفت و به افرادی غیر ازقزلباش ها سپرد . همچنین در کنار سپاه قزلباش ، سپاه جدیدی از افرادغیر قزلباش تشکیل داد و با کمک گرفتن از اروپاییان ، این سپاه را به تفنگ و توپ مجهز کرد .

۲۳- آثار و نتای ج اقدام های اداری و نظامی شاه عباس اول را توضیح دهید؟

واگذاری حکومت ولایت ها به افرادی غیر از قزلباش ها - در کنار سپاه قزلباش ، سپاه جدیدی از افرادی غیر قزلباش تشکیل داد - مجهز شدن سپاه ایران به توپ و تفنگ به کمک اروپاییان .

۲۴- قرون جدید به چه دورانی گفته می شود ؟

قرن های شانزدهم تا نوزدهم میلادی را در تاریخ اروپا قرون جدید می نامند .

۲۵- قرون جدید چه ویژگی هایی داشت ؟

در این قرن ها ، اوضاع سیاسی و مذهبی اروپا دگرگون شد و در نتیجه ی آن پیشرفت هایعلمی ، فرهنگی و اقتصادی چشمگیری به وجود آمد که به اختراعات و اکتشافات مهمی انجامید .

۲۶- پیش گامان استعمار در اروپا چه کشورهایی بودند ؟ پرتغال – اسپانیا – انگلستان – فرانسه .

-۲۷در آستانه ی تأسیس سلسله ی صفوی پرتغالی ها چه کردند؟ و چرا شاه اسماعیل نتوانست در مقابل آنها کاری از پیش ببرد؟

پرتغالی ها جزایر و سواحل جنوبی ایران را تصرف کرده و تجارت خلیج فارس و دریای ع مان را در اختیار گرفته بودند . شاه اسماعیلصفوی به دلیل نداشتن کشتی جنگی نتوانست در برابر پرتغالی ها کاری از پیش ببرد .

-۲۸شاه عباس اول چگونه توانست پرتغالی ها را از ایران بیرون براند؟

شاه عباس اول از رقابت انگلیسی ها و پرتغالی ها استفاده کرد و به کمک کشتی های جنگی انگلستان ، پرتغالی ها را از سواحل و جزایر ایران بیرون راند .

-۲۹یکی از علل موثر در برقراری روابط بین صفویان و کشورهای اروپایی چه بود؟

هجوم پیاپی عثمانی ها به ایران و اروپا بود .

-۳۰پادشاهان اروپایی برای کاستن فشار حملات عثمانی ها به خاک اروپا چه کردند؟

درصدد آن بودند که روابط خود را با ایرانتقویت کنند . علاوه بر این ، در آن زمان اروپاییان شرکت های بزرگ تجاری تأسیس کرده بودند و تمایل زیادی داشتند که روابط تجاری خود

. را با دیگر کشورها گسترش دهد

-* مهم ترین طرفداران خانقاه شیخ صفی ایل های..........بودند که به .... شهرت داشتند . (ترک - قزلباش)

-* پس از جنگ چالدران ، .... به اشغال عثمانی ها درآمد . (تبریز)

-* شاه .... حکومت صفوی را به اوج قدرت رساند . (شاه عباس اول)

-* در رأس حکومت صفوی .... قرار داشت . (شاه)

-* بعد از شاه در حکومت صفوی .... قرار داشت که به او .... نیز می گفتند .
(وزیر بزرگ-اعتماد الدوله)

-* تا زمان شاه عباس اول .... حاکم ولایت های مختلف ایران بودند . (سران ایل های قزلباش)

-* اروپاییان با توسعه ی صنعت .... و .... توانستند راه های دریایی و سرزمین های جدیدیرا کشف کنند .
(کشتی سازی – دریانوردی)

سوالات متن درس دهم

-۱چرا در دوران صفویه شرایط مناسبی برای رونق زندگی اجتماعی و اقتصادی پدید آمد؟

به دلیل : -۱وجود حکومت مرکزینیرومند -۲برقراری نظم و امنیت در سراسر کشور .

-۲بیشترین ساکنان ایران در دوره صفوی به ترتیب چه کسانی بودند ؟ و به چه کارهایی اشتغال داشتند؟

روستاییان و کوچنشینان به ترتیب بیشترین ساکنان ایران را تشکیل می دادند . همچون گذشته ، کوچ نشینان به دامداری و صنایع دستی و روستاییان بهکشاورزی و صنایع دستی اشتغال داشتند.

-۳به عقیده ی جهانگردان اروپایی وضع زندگی دهقانان ایرانی در مقایسه با اروپایی چگونه بود ؟

به مراتب بهتر از وضع دهقانان در مناطق حاصلخیز اروپا بوده است .

– ۴بیشتر شهرنشینان در دوره صفوی چه کسانی بودند ؟ شهرنشینان بیشتر مقام های حکومتی ، نظامیان ، کارکنان اداره ها ،روحانیون ، بازرگانان ، پیشه وران ، صنعتگران و کارگران بودند .

–۵کدام محصولات ایران در دوره صفوی به کشورهای همسایه وبرخی کشورهای اروپایی صادر می شد؟

خشکبار ، پارچه های مخملی ، ابریشمی و حریر و نیز قالی های نفیس صادرمی شد .

–۶بافندگان ایرانی در دوره صفوی چه چیزهایی تولید می کردند ؟ انواع پارچه ، قالی و قالیچه .

–۷در دوره شاه عباس اول ، کارگاه های بافندگی در چه شهرهایی وجود داشت ؟

اصفهان ، کاشان ، یزد ، مشهد استرآباد ، گیلان .

–۸صنعتگران ایرانی در چه صنایعی پیشرفت کرده بودند ؟

در صنایع کاشی ، چینی ، چرم ، جواهر ، رنگ ، صابون و جنگ افزارهایسنتی از قبیل شمشیر و کمان .

–۹در عصر صفوی به چه دلایلی تجارت داخلی و خارجی پر رونق بود؟

(سه عامل تجارت) یکپارچه بودن سرزمین ایران – وجود نظم و امنیت در سراسر کشور – ایجاد راه ها و کاروانسراها .

–۱۰سه منبع عمده درآمد حکومت صفوی را ذکر کنید؟

مالیات – عوارض – تجارت و صادرات بعضی از کالاها .

-۱۱در عصر صفوی معماران ومهندسان شهر سازایرانی چه آثاری راساختند ؟

معماران و مهندسان شهرساز ایرانی مسجدها ، کاخ ها، پل و کاروانسراهای عظیم و با شکوهی ساختند و در تزیین آنها انواع هنرها را بکار بردند .

-۱۲صفویان برای رشد علم و گسترش آموزش چه اقداماتی انجام دادند ؟

پادشاهان ، مقام های کشوری و لشکری و دیگر بزرگان ،
مدرسه ها و کتابخانه های عظیمی به ویژه در پایتخت های صفوی ساختند و اموال و املاک بسیاری را وقف آنها کردند . تعداد زیادی از طالبانعلم و دانش در این مراکز مشغول تحصیل بودند . در آن زمان به علوم و معارف دینی م انند تفسیر ، فقه و حدیث بسیار توجه می شد.

-۱۳از جمله فیلسوفان نامدار و عالمان بزرگ روزگار صفوی چه کسانی بودند ؟

میرداماد و ملاصدرا از جمله فیلسوفان نامدار و شیخ بهایی و علامه محمد باقر مجلسی از عالمان بزرگ آن روزگار بودند .

-۱۴چرا در دوره صفوی شعر و ادب فارسی پر رونق نبود ؟

به سبب کم توجهی پادشاهان به شاعران . اما علم تاریخ مورد توجه قرارداشت.

-۱۵رشته های هنری دوره ی صفوی کدامند ؟ نقاشی ، خوشنویسی ، کتاب آرایی و خاتم کاری .

-۱۶در دوره ی صفوی مردم چه جشن هایی را گرامی می داشتند ؟

علاوه بر نوروز و دیگر جشن های باستانی ، اعیاد اسلامی مانند قربان ، فطر و غدیر را نیز گرامی می داشتند

-۱۷در دوره صفوی آیین سوگواری امام حسین)ع(به چه شیوه هایی برگزار می شد ؟

به شیوه ی روضه خوانی ، نوحه سرایی ،مرثیه خوانی ، سینه زنی و تعزیه ب رگزار می شد .

-۱۸برپایی جشن ها و آیین ها در دوره صفوی چه تأثیری داشت ؟ افزایش همدلی و هم بستگی مردم

-* جمعیت ایران در دوره صفویه حدود .... میلیون نفر تخمین زده می شود (۱۰)

-* یکی از منابع عمده ی درآمد حکومت صفوی ....بود که از کشاورزان و دامداران می گرفتند (مالیات)

-* در دوره صفویه حدود .... تا .... درصد ایرانیان در شهرها زندگی می کردند . (۱۵ – ۱۰)

-* در عصر صفوی نه تنها کشاورزی و دامداری بلکه ....ایران نیز شکوفا و پر رونق بودند (صنایع)

-* صنعت .... یکی از صنایع پر رونق ایران در دوره صفوی بود که با صنعت نساجی اروپا رقابت می کرد.(بافندگی)

-* شاهان صفوی به خصوص .... برای گسترش تجارت کوشش بسیار کردند (شاه عباس اول)

-* یکی از با شکوه ترین بازارها در عصر صفوی ، بازار .... بود (قیصریه ی اصفهان)

-* یکی از منابع درآمد حکومت صفوی ، ....بود که از کاروان های تجاری گرفته می شد (عوارضی)

-* شاهان صفوی مخصوصاً .... برای گسترش تجارت خارجی به شرکت های اروپایی اجازه داد تا فعالیت کنند .

(شاه عباس اول)

-* صادرات .... که پر سودترین کالای صادراتی بود در انحصار .... قرار داشت . (ابریشم – شاه عباس اول)

سوالات متن درس یازدهم

۱-با تسلط افغان ها و قتل شاه سلطان حسین ، ایران گرفتار چه بحران هایی شد؟

ایران گرفتار تجزیه و تفرقه شد . افغان ها توان حکومت بر سراسر ایران را نداشتند . به همین دلیل در گوشه و کشور مدعیانی سر براوردند . روسیه و عثمانی نیز با استفاده از آشفتگی اوضاع، قسمت هایی از شمال و غرب ایران را اشغال کردند .

-۲نادر که بود و چگونه سلسله ی افشاریه را پایه گذاری کرد ؟

نادر سرداری از ایل افشار بود. برای نجات ایران به یکی از شاهزادگان صفوی پیوست . او نخست افغان ها را سرکوب و تارومار کرد و سپس نیروهای روسیه و عثمانی را از ایران بیرون راند . نارد پس از این پیروزی ها ، خاندان صفوی را کنار زد و بر تخت شاهی نشست . بدین ترتیب سلسله افشاریه پایه گذاری شد.

-۳بیشتر دوره ی پادشاهی نادر چگونه گذشت ؟

بیشتر دوره ی دوازده ساله ی پادشاهی نادر به نبرد با بیگانگان و فرو نشاندن شورش های داخلی گذشت .

-۴چرا نادر به هندوستان لشکر کشید ؟ نادرشاه در تعقیب گروهی از افغان های شورشی که به هندوستان گریخته بودند ، به ان کشور لشکر کشید . او تا دهلی پیش رفت و با غنیمت های بسیار به کشور بازگشت .

-۵چرا نادر شاه کوشید ایران را یکپارچه و قدرتمند کند ؟ تا بتواند از استقلال و تمامیت سرزمین خود در براب ر دشمنان دفاع کند . وی از موقعیت حساس خلیج فارس و اهمیت نیروی دریایی آگاه بود ، از این رو برای تأسیس نیروی دریایی ایران در خلیج فارس کارهایی انجام داد اما این کارها با مرگ او متوقف شد .

-۶چرا نادر در اواخر عمر به رفتارهای خشونت آمیز و بی رحمانه روی آورد ؟ نافرمانی ها و شورش ها ی پیاپی در سال های پایانی حکومت نادر ، تأثیر روحی و روانی نا مطلوبی بر او گذاشت . او نسبت به اطرافیان و سرداران خود بدگمان شد.

-۷پس از قتل نادر اوضاع ایران چگونه شد ؟ ایران بار دیگر به صحنه ب جنگ حاکمان محلی و سران ایل ها تبدیل شد و نا آرامی و آشوب سراسر کشور را فرا گرفت . از قلمرو پهناوری هم که نادرشاه بر ان فرمان می راند ، فقط خراسان در اختیار شاهرخ نوه ی او باقی ماند .

-۸شیوه ی حکومتی کریم خان زند چگونه بود؟او با ملایمت و مهربانی با مردم رفتار می کرد ، به صلح ، آسایش و آرامش عمومی اهمیت می داد و می کوشید با استفاده از شیوه های مسالمت آمیز ، از بروز نا امنی و شورش های داخلی جلوگیری کند .

۹-اوضاع کشور در دوران کریم خان زند چگونه بود ؟ در این دوران ثُبات وآرامش نس بی در سراسر کشور به وجود آمد و در نتیجه اوضاع اجتماعی و اقتصادی بهتر شد .

۱۰-بناهای مهم دوره زندیه را نام ببرید ؟ بازار وکیل – مسجد وکیل – حمام وکیل - ارگ کریم خان .

۱۱-عاقبت رئیس ایل قاجار چه شد ؟ رئیس این ایل پس از کشته شدن نادرشاه مدعی حکومت ایران شد اما از کریم خان زند شکست خورد و به قتل رسید.

۱۲-آقا محمد خان که بود و چه کرد ؟ پسر رئیس ایل قاجار بود ، پس از مرگ کریم خان تلاش برای رسیدن به حکومت را آغاز کرد . او پس از مدتی جنگ و گریز ، لطفعلی خان ، آخرین فرمانروای زندیه را شکست داد و به قتل رساند . همچنین مردم کرمان را به دلیل پناه دادن به لطفعلی خان ، بی رحمانه مجازات کرد.

۱۳-آقا محمد خان چگونه صاحب حکومت مرکزی نسبتاً نیرومندی شد؟ آقا محمد خان با لشکرکشی های پیاپی بر سراسر ایران مسلط شد و حکومت قاجار را بنیان گذاشت . در نتیجه ی تلاش های سیاسی و نظامی او ، ایران باردیگر یکپارچگی سرزمین خود را به دست آورد .

۱۴-شیوه ی به قدرت رسیدن سلسله های افشاریه و زندیه و قاجاریه چه شباهتی به هم دارند؟

هرسه باجنگ به قدرت رسیدند

هرسه ساختار ایلیاتی داشتند

- هر سه زمانی به قدرت رسیدند که ناآرامی ایجاد شده بود.

-هرسه تقریبا سیطره ی یک قبیله بر کل کشور بود.

-افشار. زند..قاجارهر سه باعث یکپارچگی کشور و ایجاد حکومت نیرومند در کشور شدند.

-هرسه حکومت های کم دوامی بودند.

-۱۵دوره ی حکومت فتحعلی شاه همزمان با آغاز نفوذ و دخالت کدام کشورها در ایران بود؟ روسیه – انگلستان – فرانسه .

-۱۶چرا در فاصله ی سقوط صفویه تا روی کار امدن قاجاریه اوضاع کشورهای اروپایی تغییر کرده بود ؟ یکی از دلایل عمده ی این تغییر ، انقلاب صنعتی بود که از انگلستان آغاز شد و در دیگر کشورها ی اروپایی گسترش یافت .

-۱۷انقلاب صنعتی چه نتایجی به دنبال داشت؟ در نتیجه ی این انقلاب ، نیروی ماشین و ابزارهای صنعتی جای نیروی انسان و ابزارهای دستی را در تولید گرفت . از این رو سرعت و میزان تولید افزایش یافت . انقلاب صنعتی موجب شکوفایی اقتصادی و افزایش قدرت نظامی و سیاسی کشورهای اروپایی شد و توجه آنها را به سوی کشورهایی که مواد اولیه یا بازار مصرف مناسبی داشتند ، جلب کرد.

-۱۸یکی از اهداف استعماری دولت روسیه چه بود؟ رسیدن به آب های آزاد و گرم خلیج فارس و اقیانوس هند .

-۱۹جنگ بین ایران و روسیه در زمان فتحعلی شاه را توضیح دهید؟ در زمان فتحعلی شاه روسیه با ارتشی مجهز به سلاح های جدید و آشنا با فنون جنگی تازه به قلمرو ایراندر قفقاز حمله کرد . سپاه ایران که از جنگاوران ایل های مختلف تشکیل شده بود با سلاح های ابتدایی به مقابله با نیروهای متجاوز روس پرداخت . سرانجام پس از ده سال جنگ نابرابر ، با وجود دلاوری نیروهای ایرانی ، روسیه پیروز شد.

-۲۰عهدنامه ی گلستان بین چه دولت هایی بسته شد و موارد آن چه بود؟ بین ایران و روسیه – به موجب

این عهدنامه ، ایالت های گرجستان و داغستان و شهرهای باکو و گنجه از حاکمیت ایران خارج شد و تحت حاکمیت روسیه قرار گرفتند .

-۲۱پس از انعقاد عهدنامه ی گلستان مردم ایران چه کردند؟ مردم ای ران که از عهدنامه ی گلستان ناخشنود بودند ، با فتوای علما برای آزاد کردن سرزمین های اشغالی بسیج شدند . سپاه ایران که از جنگاوران ایل ها و نیروهای داوطلب مردمی تشکیل شده بود به سرعت مناطق اشغال شده را آزاد کرد . روسیه با تمام قوا و تجهیزات خود وارد جنگ شد وایران را شکست داد

-۲۲یکی از هدف های اصلی انگلستان از برقراری ارتباط با حکومت قاجار چه بود ؟ این بود که نگذارد کشورهای رقیب از طریق ایران به هندوستان دسترسی پیدا کنند .

-۲۳در عهد نامه های دوره فتحعلی شاه بین ایران و انگلستان طرفین چه تعهداتی نسبت به هم داشتند؟ حکومت قاجار تعهد کرد که به هیچ کشوری اجازه ندهد از خاک ایران به هندوستان لشکرکشی کند . در عوض انگلیسی ها نیز متعهد شدند که در صورت حمله ی کشورهای دیگر به ایران به حکومت قاجار کمک های مالی و نظامی کنند .

-۲۴انگلستان در دوران محمدشاه و ناصرالدین شاه چه کرد ؟ با لشکرکشی به خلیج فارس و حمله به جزایر و بنادر ایران ، حکومت قاجار را مجبور کرد که به جدایی افغانستان از ایران رضایت دهد .

-۲۵انگلیسی ها ناصرالدین شاه را وادار به انجام چه کاری کردند؟ وادار کردند که با جدایی قسمت شرقی سیستان و بلوچستان از ایران موافقت کند . علاوه بر اینها تعدادی از جزایر ایرانی خلیج فارس را اشغال و به پایگاه نظامی خود تبدیل کردند .

-۲۶هدف دولت انگلستان از جدا کردن افغانستان و بخش شرقی سیستان و بلوچستان از ایران چه بود ؟

چون هندمستعمره انگلیس بودوازطریق افغانستان می خواست به هندراه پیداکند

سوالات متن دس دوازدهم

۱شکست های نظامی و سیاسی از روسیه و انگلستان در دوره قاجار چه نتیجه ای داشت؟ ایرانیان را متوجه پیشرفت های علمی و صنعتی کشورهای اروپایی کرد .

-۲چرا عباس میرزا به فکر نوسازی و اصلاح کشور افتاد؟ زیرا او به خوبی تفاوت سپاه ایران را با ارتش روسیه که آموزش دیده و مجهز به سلاح های جدید بود ، تشخیص داد و به اهمیت صنایع نظامی پی برد . همچنیم متوجه شد که با وجود تعداد زیاد سپاهیان ایران و دلاوری و فداکاری آنها ، روس ها به دلیل برخورداری از دانش و ت جهیزات پیشرفته ی نظامی پیروز شدند

-۳عباس میرزا برای پیشرفت ایران چه کارهایی انجام داد؟ (اقدامات عباس میرزا)؟

-۱فرستادن افرادی به انگلستان برای فراگیری علوم و فنون جدید

-۲برای آگاهی از اوضاع کشورهای اروپایی ، دستور داد کتاب هایی را درموضوع تاریخ آن ک شور ها به فارسی ترجمه کنند.

-۴در زمان صدراعظمی امیرکبیرحکومت قاجار با چه مشکلاتی روبه رو بود ؟

مشکلات بزرگی از قبیل شورش در ایالت ها ، دخالت های خارجی ، بی نظمی و اختلال امور کشوری و لشکری و خالی بودن خزانه .

۵ -الف) مهم ترین اقدام امیرکبیر را توضیح دهید . تأسیس مدرسه دارالفنون –

ب)انگیزه و اهداف امیرکبیر از اقدامات اصلاحی چه بود ؟ برای نوسازی و کارآمدی تشکیلات حکومتی و مبارزه با مفاسد اداری و اقتصادی . او در سیاست خارجی درصدد قطع نفوذ و دخالت های روسیه و انگلستان در ایران بود .

۶-چرا امیرکبیر مدرسه دارالفنون را تأسیس کرد ؟ تا تعداد بیشتری از ایرانیان علوم و فنون جدید را در داخل کشور بیاموزند. برای حفظ استقلال کشورتا پای بیگانگان به راحتی به کشور باز نشود .

۷-یکی از نتایج آشنایی ایرانیان با تمدن اروپایی در دوره قاجاریه چه بود ؟ ایجاد مدرسه های جدید بود .

۸-گسترش مدرسه های جدید به سبک اروپایی در دوره قاجار را توضیح دهید ؟ در دوره قاجار افرادی پیش گام تأسیس مدرسه هایی به سبک اروپایی در ایران شدند ، از جمله میرزا حسن رشدیه که در بیروت و استانبول با این نوع آموزشگاه ها و شیوه ی فعالیت آن ها آشنا شده بود . او در زادگاهش تبریز و شهرهای مشهد ، تهران و قم چندین مدرسه ی جدید تأسیس کرد .

۹-نفوذ اقتصادی روسیه و انگلستان در دوره ی قاجار را توضیح دهید ؟ در دوره ناصرالدین شاه روسیه و انگلستان به امتیازهای اقتصادی مهمی در ایران دست یافتند .صنعت و بازرگانی کشور ما با واگذاری این امتیاز ها آسیب های فراوانی دید . شرکت های بازرگانی خارجی در بیشتر شهرهای ایران شعبه هایی تأسیس کردند و به خرید و فروش مشغول شدند . این شرکت هامعمولاً کالاهای اروپایی را بدون پرداخت حقوق گمرکی و یا با حقوق گمرکی بسیار ناچیزی وارد کشور می شدند . به همین دلیل تولیدات داخلی قادر به رقابت باآنها نبود .

۱۰ - امتیاز تالبوت(امتیاز انحصاری توتون و تنباکو) را توضیح دهید ؟ در دوره ناصرالدین شاه ، یک نفر انگلیسی به نام تالبوت با پرداخت رشوه به درباریان ، امتیاز انحصاری توتون و تنباکوی ایران را به مدت پنجاه سال به دست آورد . در آن زمان توتون و تنباکو از عمده ترین محصولات کشاورزی ایران بود . بر اساس این امتیاز ، ایرانیان نمی توانستند محصول توتون و تنباکوی خود را به کسی غیر از تالبوت بفروشند . در مقابل تالبئت نیز تعهد کرده بود که هرسال ۱۵۰۰۰لیره ی انگلیس به همراه یک چهارم سود سالانه ی خود را به حکومت ایران پرداخت کند.

۱۱-دلیل اصلی شکل گیری نهضت تنباکو چه بود ؟ اعتراض به واگذاری امتیازهای اقتصادی به بیگانگان

و قیام علیه استبداد داخلی و استعمار خارجی .

-۱۲موفقیت نهضت تنباکو از نظر سیاسی و اجتماعی چه اهمیتی داشت ؟

از نظر اجتماعی :

این نهضت نخستین حرکت جدی مردم ایران برای رهایی از نفوذ و سلطه خارجی و ایستادگی در برابر ستم داخلی بود .

از نظر سیاسی:

حس اعتماد به نفس و روحیه ی مقاومت و مبارزه را در مردم تقویت کرد . به حکومت فهماند که مردم بیدارند.مردم شهامت حضور در صحنه رو با تبعیت از مرجعی خارجی استعمار گران به نقش مراجع و نفوذ آنه در مردم حتی بیشتر از حاکمان پی بردند.

-۱۳امتیاز تالبوت چگونه لغو شد؟ ناصر الدین شاه به خواسته ی مخالفان اعتنایی نکرد و آیت الله میرزا حسن شیرازی مرجع تقلید شیعیان استفاده از توتون و تنباکو را حرام اعلام کرد . این حکم شرعی سبب شد مردم و حتی ک ارکنان کاخ ناصرالدین شاه ، قلیان ها را بشکنند و مقدار زیادی توتون و تنباکو را به اتش بکشند . با اوج گرفتن نهضت ناصرالدین شاه مجبور به لغو امتیاز و پرداخت غرامت و خسارت به تالبوت شد .

-* ولیعهد فتحعلی شاه و فرمانده سپاه ایران در جنگ با روسیه .... بود . (عباس میرزا)

-* پس از مرگ عباس میرزا فتحعلی شاه پسرش، .... را به ولیعهدی برگزید . (محمد میرزا)

-* ناصرالدین شاه در ابتدای سلطنتش .... را به صدراعظمی منصوب کرد . (امیرکبیر)

-* یکی از مهم ترین اقدامات امیرکبیر تأسیس .... بود.

(مدرسه دارالفنون)

-* ناصرالدین شاه بر اثر توطئه ....و .... دستور قتل امیرکبیر را داد .(درباریان – صاحب منصبان نالایق و سودجو)

-* افرادی پیشگام تأسیس مدرسه هایی به سبک اروپایی در ایران شدند از جمله .... بود . (میرزا حسن رشدیه)

سوالات متن فصل هفتم - درس ۱۳

۱-انقلا مشروطیت چه نوع تحولی بود؟

انقلاب مشروطیت جنبشی سیاسی ـ اجتماعی بود که در دورهٔ حکومت مظفرالدین شاه در ایران رخ داد و به دنبال آن، نظام پادشاهی مشروطه جایگزین نظام پادشاهی استبدادی شد.

۲-شکل های مختلف نظام پادشاهی را تعریف کنید.

الف)نظام پادشاهی استبدادی : نظام پادشاهی استبدادی، حکومتی است که در آن، پادشاه از قدرت و اختیارات

فراوانی برخوردار است و براساس میل و ارادهٔ خود حکومت میکند. به عبارت دیگر، ادارهٔ کشور تابع هیچ قانونی نیست و خواست پادشاه حکم قانون را دارد.

ب) نظام پادشاهی مشروطه: نظام پادشاهی مشروطه نوعی از حکومت است که در آن قدرت و اختیارات پادشاه بر اساس قانون محدود میشود و ادارهٔ کشور در اختیار نهادهایی مانند مجلس شورا و هیئت وزیران(دولت) قرار میگیرد.

۳-زمینه های انقلاب مشروطه را بیان کنید.

-زمینه های سیاسی واقتصادی

-زمینه های فکری وفرهنگی درداخل وخارج

۴-زمینه های سیاسی واقتصادی انقلاب مشروطه را بیان کنید.

الف)زمینه های سیاسی: به دلیل عقبماندگی ایران و ناتوانی حکومت قاجار در برابر روسیه و انگلستان، سرزمینهای پهناوری از خاک کشور ما جدا شدند.

ب) زمینه های اقتصادی: واگذاری امتیازهای بسیار به انگلیسیها وروس ها، علاوه بر اینکه باعث تسلط بیگانگان بر منابع ثروت اقتصادی کشور شد، ضربه شدیدی به صنعت، کشاورزی و بازرگانی ایران وارد

کرد و بیکاری را در سراسر کشور گسترش داد. سختگیری و بیرحمی مأموران مالیاتی نیز بر شدت فقر عمومی افزود.

۵-واگذاری امتیازات به بیگانگان چه ضرر وزیان هایی برای کشور داشت؟

واگذاری امتیازهای بسیار به انگلیسیها وروس ٌ ها، علاوه بر اینکه باعث تسلط بیگانگان بر منابع ثروت اقتصادی کشور شد، ضربه شدیدی به صنعت، کشاورزی و بازرگانی ایران وارد کرد و بیکاری را در سراسر کشور گسترش داد.

۶-در دوره قاجار مردم علت اصلی مشکلات سیاسی واقتصادی را درچه عاملی می دانستند؟

ضعف وبی کفایتی حکومت قاجار

۷- زمینه های فکری وفرهنگی داخلی انقلاب مشروطه را بیان کنید.

آموزههای دین اسلام و مذهب شیعه مردم را به مبارزه با ظلم و تلاش برای برقراری عدالت فرا می خواند. مردم مسلمان ایران با درس گرفتن از قیام امام حسین ــ ٌ ــ و واقعه کربلا، همواره آماده بودند که در برابر ظلم و بی عدالتی بایستند.

۷-زمینه های فکری وفرهنگی خارجی چه نقشی در پیروزی انقلاب مشروطه داشت؟

همزمان با تأسیس حکومت قاجار، انقلاب کبیر فرانسه رخ داد. این انقلاب، اندیشه آزادیخواهی و حکومت مشروطه را در سراسر اروپا گسترش داد. عدهای از ایرانیان که باکنجکاوی در جست وجوی دلایل عقب ماندگی ایران و پیشرفت کشورهای اروپایی بودند، متوجه نظام مشروطه و حکومت قانونمند در آن کشورها شدند. آنان سرانجام به این نتیجه رسیدند که ایران نیز با داشتن حکومت مشروطه می تواند در مسیر پیشرفت و ترقی قرار گیرد.

۸-منظور از روشنفکران چه کسانی بودند؟ وچه نقشی در انقلاب مشروطه داشتند؟

روشنفکران همان تحصیل کردگان اروپا و مدرسه دارالفنون بودند.
آنان تلاش میکردند که از طریق کتاب و روزنامه، مردم را با محاسن حکومت قانون (حکومت مشروطه) و معایب حکومت استبدادی آشنا کنند.

۹- چه عواملی انگیزه واراده مردم در مبارزه با استبداد وسلطه خارجی را افزایش داد؟

-موفقیت نهضت تنباکو

-قتل ناصرالدین شاه به میرزا رضای کرمانی

-شخصیت ناتوان وبیمار مظفرالدین شاه

-سوءاستفاده وستمگری مأموران حکومت از جمله عین الدوله

- دخالت های بیگانگان

۱۰-رهبری مبارزات مردمی علیه استبداد را چه کسانی برعهده گرفتند؟

دو نفر از روحانیون مشهور تهران، آیت اللّٰه سید محمد طباطبایی و آیت اللّٰه سید عبداللّٰه بهبهانی، انجمنی از آزادیخواهان تشکیل دادند و به فکر ایجاد تغییراتی به نفع مردم افتادند.

۱۱-وقوع کدام حادثه روند پیروزی انقلاب مشروطه را سرعت بخشید؟

ماجرای به چوب بسته شدن بازرگانان توسط حاکم تهران به دستور عین الدوله

۱۲ – علت به چوب بسته شدن بازرگانان چه بود؟ با چه بهانه ای صورت گرفت؟ چه تأثیری در مبارزات مردم داشت؟

برای ترساندن مخالفان و جلوگیری از گسترش اعتراض ها، تعدادی از بازرگانان را به بهانه گران شدن قند به چوب بست.

به دنبال این واقعه، بازار بسته شد و گروهی از علما به رهبری آیت اللّٰه طباطبایی به نشانه اعتراض از تهران به ری مهاجرت کردند و در حرم حضرت شاه عبدالعظیم بَست نشستند(تحصّن کردند).

۱۳-مهم ترین خواسته مردم در بست نشینی حرم عبدالعظیم چه بود؟

تأسیس عدالتخانه برای رسیدگی به شکایت های مردم بود.

۱۴-چرا گروهی از مردم وعلما تصمیم گرفتند که به قم مهاجرت کنند؟ مهم ترین خواسته ان ها چه بود؟

چون حکومت قاجار به وعده های خود عمل نکرد، اعتراض های مردمی دوباره شروع شد. در جریان این اعتراض ها، طلبه جوانی به نام سیدعبدالحمید به شهادت رسید و درنتیجه، تعدادی از علما این بار به نشانه اعتراض به قم مهاجرت کردند. همزمان، تعدادی از مردم تهران در اعتراض به حکومت قاجار در سفارت انگلستان بَست نشستند. از جمله خواسته های معترضان، تأسیس عدالتخانه و تشکیل مجلس شورا بود.

۱۵-چه کسانی ویا چه گروه های در پیروزی انقلاب مشروطه نقش داشتند؟

علاوه بر علما و روشنفکران که رهبری انقلاب مشروطیت را عهده دار بودند، گروهها و قشرهای اجتماعی مختلف مانند تجار، پیشه وران و کارگران نیز در این انقلاب نقش مؤثری داشتند.

۱۶-فرمان مشروطیت به وسیله چه کسی ودر چه تاریخی صادر شد؟ و نتیجه آن چه بود؟

مظفرالدین شاه تسلیم خواسته های ملت شد و در ۱۴مرداد ۱۲۸۵ش. فرمان مشروطه را صادر کرد.

پس از آن، مجلسشورای ملی تشکیل شد و قانون اساسی مشروطه نیز با عجله تدوین و تصویب گردید.

۱۷-انقلاب مشروطه با چه هدفی شکل گرفت؟ آیا این اهداف تحقق یافت؟

-انقلاب مشروطیت با هدف برقراری حکومت قانون و رها کردن کشور از چنگ استبداد داخلی و سلطه خارجی شکل گرفت.

- خیر. زیرا از همان ابتدای پیروزی با مسائل و مشکلات مختلف داخلی و خارجی رو به رو شد و هدفهای اصلی آن تحقق نیافت.

۱۸-موانع ومشکلاتی که باعث شد اهداف انقلاب مشروطه تحقق پیدا نکند، بیان کنید.

- مخالفت ودشمنی مستبدان داخلی   - افزایش دخالت های خارجی

۱۹- محمدعلی شاه باچه اقداماتی به مقابله با مشروطیت برخاست؟

محمدعلیشاه، پادشاهی مستبد بود. او با پشتیبانی دولت روسیه و حمایت مستبدان داخلی، تصمیم گرفت حکومت نوپای مشروطه را نابود سازد و نظام پادشاهی استبدادی را دوباره برقرار کند. پس از چند ماه اختلاف و درگیری، به دستور محمدعلیشاه مجلس به توپ بسته شد و منحل گردید.

۲۰-مردم کدام مناطق علیه استبداد محمدعلی شاه دست به قیام زدند؟

مجاهدان مشروطه خواه در تبریز به رهبری ستارخان و باقرخان در برابر حکومت استبدادی محمدعلیشاه به پا خاستند. علمای مشروطه خواه نجف نیز آنان را به مقاومت در برابر شاه مستبد دعوت کردند. طرفداران مشروطه در گیلان و اصفهان با مشاهدهٔ ایستادگی مردم تبریز، روحیه گرفتند و راهی پایتخت شدند و تهران را فتح کردند.

۲۱- فاتحان تهران(مشروطه خواهان) پس از فتح تهران چه تصمیمی گرفتند؟

آنها پس از فتح تهران، محمدعلیشاه را برکنار کردند و پسر خردسالش، احمدمیرزا، را به جانشینی او برگزیدند.

۲۲-چرا شیخ فضل الله نوری به انتقاد(به مخالفت) از مشروطیت پرداخت؟

وی معتقد بود افرادی که رهبری انقلاب را به دست گرفته اند، به اسلام اعتقادی ندارند و می خواهند افکار وفرهنگ کشورهای اروپایی را در ایران گسترش دهند. منظور او برخی ازروشنفکران بودند که در تقلید از اروپاییان زیاده روی(غرب زده) میکردند.

۲۳-سرانجام شیخ فضل الله نوری چه شد؟

سرانجام برخی از مشروطه خواهان بعد از برکناری محمدعلی شاه، با فرصت طلبی شیخ را به اتهام مخالفت با نظام مشروطه محاکمه کردند و به شهادت رساندند. شهادت مجتهد معروف پایتخت، تأثیر نامطلوبی بر اوضاع ایران داشت و
موجب اختلاف و دشمنی بیشتر در داخل کشور شد.

۲۴- موانع ومشکلات داخلی وخارجی انقلاب مشروطه را نام ببرید.

مشکلات داخلی:

-مخالفت ودشمنی مستبدان داخلی

-اختلاف ودو دستگی میان رهبران مشروطه

مشکلات خارجی:

-افزایش دخالت های خارجی

-وقوع جنگ جهانی اول

۲۵-جنگ جهانی اول درچه سالی وبین چه کشورهایی روی داد؟

جنگ جهانی اول در سال۱۹۱۴م /۱۲۹۳ ش آغاز شد. در یک سوی این جنگ، کشورهای آلمان، ایتالیا، اتریش و مجارستان و عثمانی قرار داشتند که به متحدین معروف بودند .

و در سوی دیگر آن، انگلستان، روسیه و فرانسه بودندکه به متفقین مشهور شدند؛ در اواخر جنگ، آمریکا نیز به متفقین پیوست.

۲۶- سرانجام ونتیجه جنگ جهانی اول چه بود؟ بیان کنید.

جنگ جهانی اول پس از چهار سال با پیروزی متفقین به پایان رسید. بر اثر این جنگ، میلیونها نفر کشته، زخمی و آواره شدند و خسارتها و ویرانی های زیادی به بار آمد.

۲۷-مردم تنگستان به فرماندهی چه کسی به مقابله با اشغالگران پرداختند؟ رئیسعلی دلواری

سوالات متن فصل هفتم- درس۱۴

۱- بعداز جنگ جهانی اول چه عواملی زمینه رابرای انتقال حکومت از قاجاریه به پهلوی فراهم آورد؟

کشور ما درگیر انبوهی از مشکلات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی فراوانی بود . برنامه ها و سیاستهای انگلستان در ایران.

۲-زمینه های تغییر حکومت از قاجاریه به پهلوی را نام ببرید.

قرارداد۱۹۱۹م - کودتای ۱۲۹۹

۳-قرارداد۱۹۱۹(قراردادوثوق الدوله) چه نوع قراردادی بود؟ و چه کسانی با آن مخالفت کردند؟

بر اساس این قرارداد، ادارهٔ امور نظامی و مالی ایران در اختیار کارشناسان (مستشاران) نظامی و مالی انگلستان قرار میگرفت. افرادی مانند: آیت اللّٰه مدرس و شیخ محمد خیابانی با آن به مخالفت برخاستند. احمد شاه قاجار نیز از تأیید آن خودداری کرد.

۴-کودتای ۱۲۹۹ با چه هدفی وچگونه صورت گرفت؟

با هدف تغییر حکومت در ایران.-

انگلیسی ها یکی از فرماندهان نیروی قزاق به نام رضاخان را به عنوان مهرهٔ نظامی و سیدضیاءالدین طباطبایی را به عنوان مهره سیاسی کودتا برگزیدند. طباطبایی از سیاستمداران طرفدار انگلستان بود. در سوم اسفند۱۲۹۹نیروهای تحت فرمان رضاخان مراکز مهم پایتخت را اشغال کردند و احمدشاه مجبور شد سیدضیاء را به نخست وزیری و رضاخان را به فرماندهی کل قوا منصوب کند.

۵- چه عواملی در تثبیت موقعیت وقدرت رضاخان نقش داشتند؟

الف)او با جدیت تمام به نوسازی تشکیلات نظامی پرداخت و ارتش نوینی را پایه گذاری کرد.

ب) نافرمانی و آشوبهای داخلی را فرونشاند و نظم و امنیت را تا حدودی برقرار کرد.

ج) طرفدارانش با تبلیغات فراوان او را شایسته تر از احمدشاه قاجار برای حکومت معرفی میکردند.

د) رضاخان ، خود را فردی مذهبی و پایبند به احکام و ارزشهای دینی نشان میداد. به همین دلیل، در مراسم و مجالس مذهبی حضور میبافت و با علما دیدار و مشورت میکرد.

ه) با استفاده از موقعیت خود به عنوان وزیر جنگ و نخست وزیر، طرفداران خود را وارد مجلس شورای ملی کرد.

۶-انتقال حکومت از قاجاریه به پهلوی چگونه انجام شد؟

در ۱۳۰۴ش مجلس شورای ملی با وجود مخالفت جدی تعداد کمی از نمایندگان، مانند آیت اللّٰه مدرس و دکتر مصدق، احمدشاه قاجار را از قدرت برکنار کرد وحکومت موقت را به رضاخان سپرد. سپس، مجلس مؤسسان به طور رسمی
حکومت را به رضاخان و خانواده او واگذار کرد.

۷-روند به قدرت رسیدن رضاخان را به طور خلاصه بنویسید.

۱ــ اقدام به کودتای برنامه ریزی شده توسط انگلیسیها (۳اسفند ۱۲۹۹ش)
۲ــ فرماندهی کل قوا پس از کودتا
۳ــ وزارت جنگ (۱۳۰۲ــ ۱۳۰۰ش)
۴ــ نخست وزیری و وزارت جنگ (۱۳۰۴ــ ۱۳۰۲ش)
۵ــ برکناری احمدشاه از قدرت و سپردن حکومت موقت به رضاخان توسط مجلس شورای ملی (آبان ۱۳۰۴)
۶ــ واگذاری رسمی حکومت به رضاخان پهلوی توسط مجلس مؤسسان)آذر۱۳۰۴)

۸-شیوه های(ویژگی های) حکومت رضاشاه را به طور خلاصه بیان کنید.

-رضاشاه از ابتدای حکومت به استبداد و دیکتاتوری روی آورد.

-هیئت وزیران و نمایندگان مجلس شورای ملی اختیار و استقلال چندانی نداشتند و تابع دستورات شاه بودند.

- به احزاب و روزنامه های مستقل اجازه فعالیت داده نمی شد.

- با زور و خشونت، فضای خفقان، ترس و سرکوب را بر جامعه حاکم کرد.

- مخالفان سرنوشتی جز تبعید، زندان، شکنجه و اعدام نداشتند.

۹-در زمان رضاشاه چه اقداماتی درکشور صورت گرفت؟

۱-رضاشاه تلاش گسترده ای برای نوسازی ایران به تقلید از اروپا انجام داد.

۲- نوسازی تشکیلات نظامی .

۳-مدارس و مراکز آموزشی جدید در شهرهای مختلف گسترش پیدا کردند .

۴- نخستین دانشگاه ایران (دانشگاه تهران) بنیان نهاده شد.

۵- راههای شوسه توسعه یافتند و راه آهن سراسری که خلیج فارس را به دریای مازندران متصل میکرد، احداث شد.

۶-مؤسسات و مراکز صنعتی متعددی در ایران به وجود آمدند.

۱۰-کدام یک از اقدامات رضاشاه مغایر با ارزشهای اسلامی وفرهنگ ایرانی بود؟ توضیح دهید.

الف) مجبور کردن مردم به این که لباس یکسانی به تن کنند و کلاه لبه داری (مشهور به کلاه پهلوی) بر سر بگذارند. پس از آن، محدودیتهایی برای برگزاری مراسم مذهبی از جمله عزاداری امام حسین (ع) به وجود آمد و زمزمه برداشتن (کشف) حجاب مطرح شد. مردم مشهد در اعتراض به این کارها قیام کردند و در مسجد گوهرشاد گرد هم آمدند. نیروهای نظامی برای سرکوب این قیام، مردم را در کنار حرم حضرت امام رضا ـــ به گلوله بستند و عده ای را شهید و مجروح کردند.

ب) حکومت رضاشاه که بسیار شیفته ظاهر فرهنگ اروپایی بود، اندکی پس از سرکوب قیام گوهرشاد، دستور داد حجاب را با زور و خشونت از سر زنان و دختران ایرانی بردارند.

۱۱-جنگ جهانی دوم درچه سال وچگونه آغاز شد؟

جنگ جهانی دوم با هجوم برق آسای آلمان به لهستان آغاز شد (۱۹۳۹م/۱۳۱۸ش.) ایتالیا و ژاپن به آلمان پیوستند و دولتهای محور را تشکیل دادند. در جبهه مقابل، انگلستان، فرانسه، شوروی و آمریکا قرار داشتند که متفقین خوانده میشدند.

۱۲- درجریان جنگ جهانی دوم متفقین با چه بهانه ای کشورما را اشغال کردند؟ هدف اصلی آنها از این اقدام چه بود؟

در جنگ جهانی دوم، دولت ایران اعلام بیطرفی کرد، اما در شهریور ۱۳۲۰، متفقین حضور شماری از آلمانها در ایران را بهانه قرار دادند و کشور ما را به اشغال خود درآوردند.

هدف اصلی آنها از این اقدام، استفاده از موقعیت و منابع و امکانات ایران به سود خویش بود.

۱۳- متفقین پس از اشغال ایران در جنگ جهانی دوم چه اقداماتی انجام دادند؟

رضاشاه را مجبور کردند که به نفع پسرش، محمدرضا، از قدرت کناره گیری کند و سپس او را از کشور تبعید کردند.

۱۴- آثار وتبعات جنگ جهانی دوم درایران را بیان کنید.

جنگ جهانی دوم نیز همچون جنگ جهانی اول، به اقتصاد و جامعه ایران خسارت و آسیب زیادی وارد کرد. مردم ایران طی آن سالها با کمبود و گرانی شدید مواد غذایی، مخصوصاً نان، روبه رو بودند و عدهٔ زیادی بر اثر گرسنگی و سوءتغذیه جان سپردند.

۱۵-چرا درسال های نخست حکومت محمدرضاشاه ، مجلس شورای ملی نقش موثری در اداره کشور به دست اورد؟

محمدرضا شاه در سالهای نخست سلطنت خود این امکان را نداشت که همچون پدرش با استبداد و دیکتاتوری حکومت کند. بنابراین، برای نمایندگان مجلس شورای ملی و هیئت وزیران فرصتی بهوجود آمد که در ادارهٔ امور کشور نقش مؤثری داشته باشند. همچنین احزاب سیاسی و مطبوعات دوباره فعالیت خود را آغاز کردند.

۱۶-در دوره محمدرضاشاه چه عاملی به آرامش کشور آسیب می زد؟

رقابت های انگلستان، شوروی و آمریکا برای کسب نفوذ سیاسی و اقتصادی هرچه بیشتر در کشور.

۱۷-نهضت ملی شدن نفت ایران چگونه و به رهبری چه کسانی صورت گرفت؟ شرح دهید.

یکی از رویدادهای مهم تاریخ معاصر ایران، ملی شدن صنعت نفت است. امتیاز بهره برداری از منابع نفت ایران در زمان مظفرالدین شاه به انگلیسیها واگذار شد. رضاشاه امتیاز مذکور را لغو کرد اما خیلی زود طی قرارداد دیگری، دوباره منابع نفت ایران را به انگلستان واگذار کرد. در سالهای بعد از جنگ جهانی دوم، مردم ایران خواهان لغو آن قرارداد و ملی شدن صنعت نفت بودند.
آیت الله کاشانی و دکتر محمد مصدق رهبری نهضت ملی شدن صنعت نفت را به عهده گرفتند.

مجلس شورای ملی نیز با مشاهده اتحادو یکدلی مردم، قانون ملی شدن نفت را تصویب کرد.

۱۸-دکتر مصدق با چه هدفی به نخست وزیری رسید؟

تا قانون ملی شدن نفت را به اجرا درآورد و دست بیگانگان را از این ثروت ملی کوتاه کند.

۱۹- چرا انگلستان نتوانست جلو ملی شدن نفت را بگیرد؟

به دلیل وحدت ملت و همدلی رهبران نهضت

۲۰- مهم ترین عامل شکست نهضت ملی شدن نفت را توضیح دهید.

بروز اختلاف میان رهبران نهضت - رهبران نهضت اسیر جاه طلبی و خودخواهی سیاسی اطرافیان خود شدند و نتوانستند از گسترش اختلافات درونی جلوگیری کنند. در نتیجه، اتحاد و همدلی به تفرقه و دشمنی تبدیل شد. این وضعیت، ملت را دلسرد و دشمنان نهضت را امیدوار کرد. دولتهای انگلستان و آمریکا از این شرایط برای سرنگونی دولت دکتر مصدق از طریق کودتا استفاده کردند.

۲۱-کودتای ۲۸مرداد۱۳۳۲ باچه هدفی وچگونه صورت گرفت؟

باهدف شکست نهضت ملی و سرنگونی مصدق -

طبق برنامه ای که این دو کشور طراحی کردند، در روز ۲۸مرداد ۱۳۳۲واحدهایی از ارتش به فرماندهی سرلشکر فضل اللّه زاهدی به خیابانها ریختند و با اشغال مراکز مهم پایتخت، دولت دکتر مصدق را سرنگون کردند.

۲۲-آثار ونتایج کودتای ۲۸مرداد را به طور خلاصه بیان کنید.

-دولت دکتر مصدق سرنگون شد.

- منابع نفت ایران دوباره در اختیار بیگانگان قرار گرفت

- نفوذ و سلطه آمریکا بر کشور ما به تدریج افزایش یافت.

-محمدرضاشاه به شاهی مستبد و ستمگر تبدیل شد که اصول قانون اساسی را آشکارا نادیده میگرفت.

- تأسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک) برای سرکوبی شدید مخالفان

- دوباره فضای ترس و خفقان بر ایران حاکم شد.

سوالات متن فصل هشتم- درس۱۵

۱-چرا پس از کودتای ۲۸مرداد مردم از وضعیت کشور ناراضی و ناراحت بودند؟

زیرا نفوذ و سلطه آمریکا بر ایران بیشتر شد. و مردم ایران از شکست نهضت ملی شدن نفت و تسلط دوبارهٔ بیگانگان بر کشورشان ناراحت بودند.

۲-اهداف امریکایی ها از انجام تغییرات اجتماعی واقتصادی درایران چه بود؟

-برای از بین بردن زمینه قیامهای مردمی

- حفظ حکومت پهلوی

- مقابله با هویت دینی جامعه اسلامی ایران

۳-اساسی ترین تغییرات در لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی چه بود؟

الف) لغو شرط مسلمان بودن برای انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان؛
ب) لغو سوگند به قرآن از سوی انتخاب شوندگان و تبدیل آن به سوگند به کتاب آسمانی.

۴- درمورد تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف) این تغییرات با چه بهانه ای صورت گرفت؟

در ظاهر به بهانه زمینه سازی برای مشارکت بیشتر مردم در فعالیتهای اجتماعی انجام گرفت.

ب) هدف واقعی آن چه بود؟

تهاجم آشکاری به هویت دینی جامعه اسلامی ایران بود.

ج) چه کسی به مخالفت با ان برخاست؟ چرا ؟

امام خمینی(ره)- چون برخلاف ظاهر، حقیقت آن تضعیف ومقابله با هویت دینی جامعه ایران بود.

د) سرانجام این تصویب نامه چه شد؟

سرانجام در نتیجه مخالفت جدی امام و سایر علما، دولت مجبور شد تصویب نامه مذکور را لغو کند.

۵-شاه پس از لغو تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی دست به چه اقدامی زد؟ و به چه علت؟

اعلام کرد که اصول ششگانه ای را با عنوان«انقلاب سفید» به همه پرسی (رفراندوم) خواهد گذاشت.

به علت این که پیروی از سیاستهای آمریکا را برای حفظ حکومت خود ضروری میدانست

۶- علت مخالفت علماء و امام خمینی با همه پرسی اصول ششگانه چه بود؟

امام خمینی و سایر علمای مبارز از اهداف و پیامدهای واقعی این اصول آگاه بودند و یقین داشتند که اجرای این اصول، موجب تحکیم سلطه آمریکا بر ایران و وابستگی سیاسی و اقتصادی کشور ما به بیگانگان میشود.

۷-با فرا رسیدن ماه محرم سال۱۳۴۲ امام خمینی به مداحان وسخنرانان مذهبی چه مواردی را یاد آوری نمودند؟

یادآوری کرد که سکوت در برابر حکومت ستمگر، کمک به دشمنان اسلام است و از آنان خواست که خطر اسرائیل را به مردم گوشزد کنند. در آن زمان، حکومت پهلوی با اسرائیل رابطه برقرار کرده بود.

۸-امام خمینی در عاشورای۱۳۴۲ در مدرسه فیضیه شاه را درمورد چه مسائلی بازخواست ومحکوم کردند؟

به دلیل ستمگری، همکاری با اسرائیل و *وابستگی به آمریکا*

۹-علت وچگونگی قیام ۱۵خرداد۴۲ را بیان کنید.

دو روز بعداز سخنرانی تاریخ امام درعاشورای ۴۲، مأموران رژیم شاه شبانه به خانه امام ریختند و ایشان را دستگیر و پس از انتقال به تهران، در یکی از پادگانهای نظامی زندانی کردند. دستگیری امام، موجب خشم و اعتراض گستردهٔ مردم مسلمان ایران در شهرهای مختلف شد. شدیدترین اعتراضها در شهرهای قم، تهران و ورامین صورت گرفت. رژیم شاه که از حرکت سریع و فراگیر مردم به وحشت افتاده بود، به مأموران خود دستور داد که تظاهرکنندگان را به گلوله ببندند و قیام را سرکوب کنند.

۱۰-قیام ۱۵خرداد چه تأثیری درگسترش مبارزات مردم داشت؟

قیام ۱۵خرداد اگرچه به زور اسلحه و با خشونت مأموران رژیم سرکوب شد، بر خشم و نفرت مردم انقلابی نسبت به
شاه و عوامل حکومت او افزود و انگیزهٔ آنان را برای مبارزه تا سرنگونی حکومت پهلوی تقویت کرد.

۱۱-امریکایی ها براساس لایحه کاپیتولاسیون چه حقی(امتیازی) به دست آورده بودند؟

آمریکا دولت ایران را مجبور کرد که به مأموران نظامی آمریکا مصونیت قضایی یا حق کاپیتولاسیون بدهد. بر اساس

این مصونیت، اگر آمریکاییها در ایران مرتکب جرمی میشدند، دادگاههای ایران حق رسیدگی به جرم آنها را نداشتند.

۱۲- چه کسی با دادن حق کاپیتولاسیون به آمریکایی ها مخالفت کرد؟ به چه علت؟

امام خمینی دادن مصونیت قضایی به آمریکاییان را اقدامی ذلّت بار و خلاف استقلال کشور شمرد و شاه را به سبب وابستگی به آمریکا به شدت سرزنش کرد.

۱۳-چرا رژیم تصمیم به تبعید امام خمینی ازکشور گرفت؟ واین اقدام در چه تاریخی وبه کجا صورت گرفت؟

حکومت پهلوی دریافت که امام اهل سازش و سکوت نیست، در ۱۳آبان ۱۳۴۳ایشان را به ترکیه تبعید کرد. حدود یک سال بعد، تبعیدگاه امام از ترکیه به نجف در عراق تغییر یافت و تا مهر ۱۳۵۷ امام در آن شهر ساکن بود.

۱۴-آیا مردم ایران پس ازتبعید امام خمینی دست از مبارزه کشیدند؟ توضیح دهید.

خیر- بلکه قشرهای مختلف مردم به ویژه روحانیان، فرهنگیان، دانشجویان و بازاریان ، به مبارزه ادامه دادند. آنها به پیروی از امام، مبارزه را وظیفه ای دینی و شرعی میدانستند. علاوه بر یاران و پیروان امام خمینی، گروههای دیگری نیز با عقاید سیاسی متفاوت در مبارزه با حکومت پهلوی شرکت داشتند.

۱۵-روش مبارزاتی افرادی مانند شهیدمطهری ودکتر شریعتی چگونه بود؟

اینگونه شخصیت ها روش مبارزه فرهنگی را برگزیدند و می کوشیدند با سخنرانی، نوشتن کتاب و مقاله و برگزاری کلاسهای تفسیر قرآن و نهج البلاغه در مساجد، حسینیه ها و دانشگاهها، اسلام انقلابی را به جوانان معرفی کنند.

۱۶-اوضاع ایران درآستانه انقلاب اسلامی چگونه بود؟(سال۱۳۵۶)

در آن زمان، شاه اکثر مخالفان خود را سرکوب کرده بود. آمریکا و بسیاری از کشورهای قدرتمند نیز از حکومت او پشتیبانی میکردند. با این حال، مردم ایران به دلیل مسائل و مشکلات مختلف فرهنگی، سیاسی و اقتصادی از شاه و سیاستهای او ناراضی بودند؛

۱۷-زمینه های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی واقتصادی نارضایتی مردم از حکومت شاه را بیان کنید.

سیاسی	فرهنگی	اجتماعی	اقتصادی
۱-وابستگی سیاسی حکومت پهلوی به بیگانگان ۲- نفوذ و دخالت کشورهای خارجی به ویژه آمریکا در امور ایران ۳-استبداد و سرکوب توسط ساواک و مأموران نظامی ۴-اعدام، زندانی و تبعید بسیاری از مخالفان	۱-حکومت پهلوی به فرهنگ و ارزشهای اسلامی توجهی نداشت. ۲-برنامه های رادیو و تلویزیون و سینما در جهت تضعیف فرهنگ اسلامی بود. ۳-روزنامه ها آزادی وحق انتقاد از شاه و مقامهای حکومتی نداشتند.	۱- روزنامه ها آزادی وحق انتقاد از شاه و مقامهای حکومتی نداشتند. ۲- رژیم پهلوی حقوق ملت واصول قانون اساسی مشروطه را نادیده میگرفت. ۳- نمایندگان مجلس شورای ملی و هیئت وزیران مطیع شاه بودندوهیچ استقلالی نداشتند.	۱- حیف و میل و غارت ثروت و سرمایه های ملی کشور توسط خاندان پهلوی و مقامهای حکومتی. ۲- فقر و محرومیت گسترده دراکثر روستاها و شهرهای کوچک.

۱۸-علت قیام ۱۹ دی ماه مردم قم چه بود؟

انتشار مقاله توهین آمیز روزنامه اطلاعات به امام در روز۱۷ دی ماه ۱۳۵۶

۱۹-مناسبت روز۲۹ بهمن سال۱۳۵۶ چه بود؟

مردم تبریز به مناسبت چهلم شهدای ۱۹دی قم، در روز ۲۹بهمن قیام کردند و تعداد زیادی از آنها شهید و زخمی شدند.

۲۰- عکس العمل رژیم شاه درمقابل اعتراض ها وتظاهرات به چند صورت بود؟

به دو صورت بود:

الف) از یکسو برای فریب ملت، پی درپی نخست وزیران خود را عوض میکرد و به مردم وعده میداد که پیام انقلاب آنان را شنیده است و به خواسته هایشان توجه خواهد کرد.

ب) از سوی دیگر، به مأموران خود دستور میداد که تظاهرکنندگان را سرکوب کنند.

۲۱-چرا روز۱۷ شهریورسال۱۳۵۷ به «جمعه سیاه» معروف شد؟

یکی از خونین ترین رویدادهای دوران انقلاب اسلامی در روز ۱۷شهریور ۱۳۵۷در تهران به وقوع پیوست. دراین روزمأموران رژیم به طرز بی رحمانه ای تظاهرات مردم را در میدان ژاله (شهدای کنونی) به خاک و خون کشیدند و عده زیادی را شهید و زخمی کردند.

۲۲-مناسبت تاریخ های زیر را بنویسید.

۲۶ دی ماه ۱۳۵۷ (فرار شاه از کشور)

۱۲ بهمن۱۳۵۷(بازگشت باشکوه امام خمینی به میهن بعداز ۱۵ سال تبعید)

۲۲ بهمن ۱۳۵۷ (پیروزی انقلاب اسلامی وآغاز عصرجدید درتاریخ ایران)

۲۳-انقلاب اسلامی ایران، انقلابی با ویژگی های .... بود.(دینی)

۲۴-شعار محوری انقلاب اسلامی .... می باشد.

(استقلال،آزادی، جمهوری اسلامی)

۲۵-مهم ترین هدف های انقلاب اسلامی چه بود؟

الف))از بین بردن وابستگی کشور به بیگانگان

ب)) تأمین حقوق ملت در چارچوب قوانین و ارزشهای اسلامی بود.

۲۶-سه عامل موثر در موفقیت وپیروزی انقلاب اسلامی را نام ببرید:

۱- ایمـــان و اعـتـقـــــاد به اســــــلام

۲- وحــــــدت و اسـتـقـــــامت مــــلت

۳- رهبری قاطع وهوشیارانه امام خمینی

سوالات متن فصل هشتم – درس ۱۶

۱-خواسته اصلی واساسی ملت درجریان انقلاب اسلامی چه بود؟

«استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی»

۲-امام خمینی به دولت موقت چه مأموریتی داد؟

مأموریت داد که ضمن اداره امور کشور، اقدامات لازم را برای تأسیس نظام سیاسی جدید انجام دهد.

۳-چراروز۱۲فروردین روز جمهوری اسلامی نام گذاری شد؟

مردم ایران در روزهای ۱۰و۱۱فروردین ۱۳۵۸برای تعیین سرنوشت سیاسی خود به پای صندوقهای رأی رفتند. در این همه پرسی، ۲/۹۸درصد مردم به جمهوری اسلامی رأی مثبت دادند. نتیجه همه پرسی در ۱۲فروردین اعلام گردید و پس از آن، این روز به عنوان روز جمهوری اسلامی نامگذاری شد.

۴-بلافاصله پس از همه پرسی تعیین نظام سیاسی، مقدمات .... فراهم آمد.(تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی)

۵-نظام جمهوری اسلامی چگونه با چه اقداماتی به طور رسمی تأسیس شد؟

پس از تصویب قانون اساسی، انتخابات اولین دورهٔ ریاست جمهوری (بهمن ۱۳۵۸)و سپس اولین دوره مجلس شورای اسلامی(اسفند۱۳۵۸)برگزار شد. پس از انتخاب رئیس جمهوری و تشکیل مجلس شورای اسلامی، هیئت دولت نیز تعیین شد و نظام جمهوری اسلامی به طور رسمی شکل گرفت.

۶-نهادهایی مانند سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و بیسج مستضعفان باچه هدفی تشکیل شدند؟

با هدف دفاع از آرمانهای انقلاب اسلامی ودفاع از مرز و بوم کشور شکل گرفتند.و نقش مؤثری در پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی داشتند.

۷-به چه دلایلی جمهوری اسلامی بارژیم اسرائیل قطع رابطه کرد؟ واز قیام مردم فلسطین حمایت کرد؟

زیرا رژیم وابسته پهلوی سقوط کرد و حکومتی انقلابی و مخالف سلطه کشورهای زورگو در ایران به وجود آمد. نظام جمهوری اسلامی ایران از همان ابتدای شکل گیری به حمایت از نهضتهای آزادی بخش در سراسر جهان برخاست.به همین دلایل..... .

۸-چرا دولت های سلطه گر وزورگویی مانند امریکا به دنبال انحراف ونابودی انقلاب اسلامی بودند؟

زیرا رژیم وابسته پهلوی سقوط کرد و حکومتی انقلابی و مخالف سلطه کشورهای زورگو در ایران به وجود آمد. نظام جمهوری اسلامی ایران از همان ابتدای شکل گیری به حمایت از نهضتهای آزادی بخش در سراسر جهان برخاست.

۹-نمونه هایی از توطئه ها ومشکلاتی را که دولت های سلطه گر درمسیرانقلاب قراردادند، نام ببرید.

الف) ایجـــــــــاد شـــــورش ونباامنــــــــی

ب)ترور شخصیت های تأثیرگذار ومردم انقلابی

ج)اقدامــــــــــات نظـــامی وجنگ تحمیلـــی

۱۰-ایجاد شورش ونباامنی با چه هدفی وچگونه صورت می گرفت؟

باهدف :

« الف »به راه انداختن جنگ داخلی، اقوام ایرانی را در مقابل هم قرار دهند

« ب » ایجاد فضای رعب و وحشت از طریق خسارت و آتش زدن اموال عمومی و داراییهای مردم .

۱۱-چند نمونه از شخصیت های نظام جمهوری اسلامی که به وسیله گروه های ضدانقلاب ترور شدند نام ببرید.

افرادی مانند: شهید مطهری، شهیدبهشتی، شهیدان رجایی وباهنر، رهبرمعظم انقلاب و .....

۱۲-چرا دانشجویان در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ سفارت آمریکا را تسخیر کردند؟ خواسته آن ها چه بود؟

زیرا سفارت آمریکا در ایران به مرکزی برای حمایت از گروههای ضد انقلاب تبدیل شده بود. به همین دلیل، در ۱۳آبان ۱۳۵۸دانشجویان پیرو خط امام آنجا را تسخیر کردند و تعدادی از مأموران دولت آمریکا را به گروگان گرفتند.

***خواسته دانشجویان* این بود که چنانچه آمریکا شاه را تحویل دهد و متعهد شود که در امور داخلی ایران دخالت نکند، گروگانها را آزاد خواهند کرد.**

۱۳-امریکا برای رهایی گروگان های خود دست به چه اقدامی زد؟ سرانجام گروگان ها چگونه آزادشدند؟

آمریکا برای رهایی گروگانها اقدام به حمله نظامی کرد اما هواپیما و بالگردهای آن کشور در صحرای طبس دچار طوفان شن شدند و نیروهای آمریکایی با تحمل تلفات و خسارت گریختند.

***سرانجام* با میانجیگری *دولت الجزایر*، دانشجویان پس از یک سال و چند ماه گروگانهای آمریکایی را آزاد کردند.**

۱۴-جنگ تحمیلی در چه تاریخی وچگونه آغازشد؟

در ۳۱شهریور ۱۳۵۹، صدام، رئیس حکومت بعثی عراق، با فرمان حمله به خرمشهر جنگ علیه ایران را آغاز کرد و بخشهایی از خاک میهن ما را در جنوب غرب ومغرب به اشغال خود درآورد.

۱۵-سرانجان جنگ تحمیلی چه شد؟

جنگ تحمیلی سرانجام پس از هشت سال پایداری ملت و ایثار رزمندگان به پایان رسید. در حالی که صدام به هیچ یک از اهداف خود نرسید. دو سال بعد از اعلام آتش بس، آزادگان(رزمندگان دربند) ایرانی از اسارت رژیم بعثی عراق آزاد شدند و در میان استقبال گرم و با شکوه مردم به میهن اسلامی بازگشتند.

۱۶-امام خمینی درچه تاریخی رحلت کردند؟ عظیم ترین ثمره زندگی ایشان چه بود؟

درشامگاه ۱۳خرداد۱۳۶۸در تهران درگذشت.

عظیم ترین ثمرهٔ زندگی ایشان، رهبری انقلاب بزرگی بود که به قول آیت اللّٰه خامنه ای «این انقلاب در هیچ کجای جهان بی نام او شناخته نیست.»

۱۷- پس ارتحال امام، چه کسی وچگونه به رهبری انقلاب برگزیده شد؟

یک روز پس از ارتحال امام، مجلس خبرگان رهبری، آیت اللّٰه خامنه ای را به رهبری انقلاب برگزید.

سوالات متن فصل نهم - درس۱۷

-۱تعاریف فرهنگ چیست ؟

الف) فرهنگ را می توان شیوه ی مشترک زندگی در یک جامعه دانست .
ب) فرهنگ را آگاهی و اندیشه ی مشترک اعضای یک جامعه نیز می گویند .

-۲رابطه ی جامعه و فرهنگ را بیان کنید؟

جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد و فرهنگ هم بدون جامعه به وجود نمی آید .

جامعه به منزله سخت افزار رایانه وفرهنگ به منزله نرم افزار های آن است که این دو بدون یکدیگر کار آیی نخواهند داشت.

-۳اجتماعی شدن یا جامعه پذیری چیست ؟

اجتماعی شدن فرایندی طولانی مدت از تولد تا آخر عمر است که افراد از طریق آن ، زندگیدر جامعه را می آموزند و خود را با ان منطبق می کنند .

-۴چرا اجتماعی شدن فرایندی بسیار مهم در زندگی است؟

زیرا بدون آن ، افراد نمی توانند به زندگی در جامعه ادامه دهند .در یکجامعه ، هر فرد عقاید و باورها ، رسوم ، قوانین و حتی چگونگی پاسخ دادن به غرایز را از دیگران می آموزد و به افراد دیگر یاد می دهد .

-۵فرایند اجتماعی شدن نخست در کجا رخ می دهد ؟ چگونه؟ با ذکر مثال؟

در خانواده - پدر و مادر به کودک یاد می دهند کهچطور صحبت کند ، چگونه غذا بخورد و در نشست و برخاست چه آدابی را رعایت کند ، چگونه به مهمان سلام و تعارف کند ، چگونه در مراسممختلف مثل جشن ها یا عزاداری ها شرکت کند و چه بپوشد و چگونه رفتار کند ، در موقع خمیازه کشید دست را جلوی دهانش بگیرد یاپاهایش را جلوی افراد بزرگ تر دراز نکند و موقع غذا خوردن ، دهانش صدا ندهد .

-۶با بزرگ تر شدن فرد ، علاوه بر خانواده ، چه عوامل دیگری در فرایند اجتماعی شدن فرد موثر است؟

رسانه های جمعی ،دوستان و گروه همسالان و برنامه های آموزشی و تربیتی مدرسه نیز چگونگی زندگی در جامعه و سازگاری با ان را به تدریج به او می آموزند .این فرایند بعدها با رفتن به دانشگاه ، خدمت سربازی ، محل کار و ..... ادامه پیدا می کند .

-۷در فرایند اجتماعی شدن ، مهم ترین لایه های فرهنگ که به افراد آموخته می شوند چیست؟

نمادها ، هنجارها ، ارزش ها و عقاید .

-۸انواع لایه ها ی فرهنگ یک جامعه رابیان کنید؟ با ذکر مثال؟

۱-لایه های خارجی یا بیرونی (ظاهری)مانند: نمادها و هنجارها

۲-لایه های دورنی و عمیق مانند: ارزش ها و عقاید .-۹کاربرد نماد چیست؟با ذکر مثال بیان کنید.

هر جامعه ای برای انتقال معانی مورد نظر خود از انواع معینی از نمادها استفاده می کند . زبان گفتاری و نوشتاری ،
همه ی اشیاو دست ساخته های انسان مانند تصاویر ، پوشاک ، خوراک ، ساختمان ها و همچنین رفتارهای او ، نقش نمادین دارند .

-۱۰هنجار چیست؟

هنجارها ، رفتارهای معینی هستند که در یک گروه یا جامعه پذیرفته شده و متداول اند . به عبارت دیگر به قواعد و
شیوه های مورد قبول یک جامعه برای انجام دادن کارها ی مختلف ، هنجار می گویند . برای مثال ، ما وقتی به هم می رسیم سلام می کنیم ،وقتی می خواهیم غذا بخوری م یا وارد جایی شویم به هم تعارف می کنیم .

-۱۱هنجارها چه مواردی را شامل می شوند ؟

هنجارها در اقع همه ی عادت ها ، آداب و رسوم اجتماعی ، مناسک مذهبی ، قواعد ، قوانین ومقررات را در بر می گیرد .

-۱۲رابطه ی هنجارها و زندگی اجتماعی چیست؟

زندگی اجتماعی بدون وجود هنجارها ادامه پیدا نمی کند و هنجارها به روابط اجتماعیسامان می بخشند .
افراد یک جامعه خود را ملزم می بینند از هنجارها پیروی کنند تا جامعه آنها را به عضویت بپذیرد .

-۱۳مهم ترین دلایل پیروی از هنجارها را بیان کنید؟

ارزش دانستن و اعتقاد به آنها ، حفظ آبرو و احترام یا ترس از مجازات .اگر افراد از هنجارها یا شیوه های مورد قبول گروه یا جامعه پیروی نکنند، مجازات می شوند . این مجازات ممکن است به صورت سرزنش خود یا دیگران ، پوزخند ف تمسخر ، طرد کردن و محروم نمودن ، متلک گفتن یامجازات های رسمی و قانونی باشد .

-۱۴پیروی نکردن از هنجارها ، چه عواقبی برای افراد دارد؟

اگر افراد از هنجارها یا شیوه های مورد قبول گروه یا جامعه پیروی نکنند، مجازات می شوند . این مجازات ممکن است به صورت سرزنش خود یا دیگران ، پوزخند ف تمسخر ، طرد کردن و محروم نمودن ، متلک گفتن یامجازات های رسمی و قانونی باشد .

-۱۵ارزش چیست؟

ارزش یعنی خوب و بد ، زشت و زیبا و مطلوب یا نامطلوب دانستن امور مختلف .

-۱۶رابطه ی ارزش ها و هنجارها را بنویسید ؟ با ذکر مثال؟ ارزش ها زمینه ی شکل گیری هنجارها را ایجاد می کنند و جهت دهنده یرفتارها هستند . افراد بر مبنای ارزش هایی که به آنها معتقدند ، عمل می کنند . برای مثال ، کسی که پرهیز از اسراف را کار خوب و درستیمی داند و آن را ارزش تلقی می کند ، اگر در عمل هم از اسراف بپرهیزد، هنجارش طبق این ارزش بوده است .

-۱۷منظور از ارزش های اجتماعی چیست؟ با ذکر مثال؟

ارزش های اجتماعی ، ارزش هایی هستند که مورد توجه اکثر افراد جامعه اندو افراد به عملی شدن آنها تمایل دارند . برای مثال ، برای یک تیم ورزشی ، پیروزی در مسابقه و برای یک ملت دفاع از کشور خود و مقابله بادشمنان ، ارزش های اجتماع ی هستند.

-۱۸بخش مهمی از فرهنگ هر جامعه را چه چیز تشکیل می دهد؟

بخش مهمی از فرهنگ جامعه را عقاید و باورهای آن شکل می دهد.

-۱۹با ذکر یک مثال توضیح دهید چه رابطه ای بین عقاید و هنجارها و ارزش ها وجود دارد؟

بخش مهمی از فرهنگ جامعه راعقاید و باورهای آن شکل می دهد . برای مثال در جامعه ای که عقاید دینی دارد ، هنجارها ، نمادها و ارزش هایی بر مبنای آن عقاید شکل میگیرد . به عکس در جامعه ای که زندگی را فقط به این دنیا محدود می داند و به آخرت اعتقادی ندارد ، هنجارها و ارزش های متناسب با همانجامعه پدید می آیند .

-۲۰عقاید اسلامی برای مسلمانان چه نقشی دارد؟

اعتقادات اسلامی ، ملاکی است که با آن هنجارها و ارزش ها را می سنجیم و هر کدام راکه با این اصول اعتقادی سازگاری ندارند ، طرد می کنیم .

-۲۱هر یک از هنجارهای زیر مبتنی بر کدام ارزشها و عقاید است؟ توضیح دهید .

الف: برخی نانوایی ها ، شب ها ی جمعه یک یا چند تنور نان خود را به صورت رایگان و صلواتی به مردم می دهند.

(ارزش های دینی – کمک به دیگران و انسان دوستی)

ب: مردها در هنگام ورود به خانه دیگران با صدای بلند یا ااالله می گویند . (ارزش های عرفی و دینی- حفظ حجاب و پوشش)

ج: افراد در موقع دیدن کودک ، ماشاااالله می گویند .

(ارزش های دینی- چشم زخم)

-۲۲عوامل مختلفی می توانند نمادها ، ارزش ها و هنجارهای یک جامعه را تغییر دهند و در فرهنگ آن جامعه تغییر و دگرگونی پدید آورند . در باره این عوامل و چگونگی تأثیر آنها بر فرهنگ گفت و گو کنید و مثال هایی بیاورید .

عوامل	مصداق	تغییر در نمادها ، ارزش ها و هنجارها
پیشرفت های صنعتی و فناوری	زندگی آپارتمان نشینی پیشرفت وسایل حمل و نقل و افزایش مسافرت	خانه های چند طبقه ، فضای کمتر برای بازی بچه ها و ....
رسانه های جمعی	تلویزیون- -رادیو – روزنامه- اینترنت - ماهواره	کم شدن دید و بازدی و صله ی ارحام- گسترش فردگرایی- کم شدن ارتباطات فامیلی
نفوذ فرهنگی بیگانگان و کشورهای سلطه گر	ماهواره – اینترنت	مدگرایی – تغییر نوع پوشش – نوع معماری

-* فرهنگ جامعه شیوه ی............... است . (زندگی آن جامعه)

-* فرهنگ پدیده ای .... است ، یعنی از طریق زن به ارث نمی رسد . (آموختنی)

-* فرهنگ از راه .... از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود . (آموزش و تربیت)

-* فرهنگ در جریان (فرایند) .... آموخته می شود . (اجتماعی شدن)

-* فرایند اجتماعی شدن ، نخست د...... رخ می دهد. (خانواده)

-* اولین و مهم ترین کانون اجتماعی شدن فرد ....است . (خانواده)

-* نماد در جریان .... به وجود می آید .(روابط اجتماعی)

-* هنجارها به .... سامان می بخشد .(روابط اجتماعی)

سوالات متن فصل نهم- درس۱۸

-۱هویت چیست ؟ چه تفاوتی بین انسان و سایر موجودات زنده است؟

هویت عبارت است از احساس و آگاهی و شناخت از خود .آگاهی انسان از وجود و شخصیت و ویژگی های خود از جمله تفاوت های او با سایر موجودات زنده است و خداوند این امتیاز را به انسان عطاکرده است .

-شناخت هویت چه اهمیتی دارد؟

شناخت هویت موجب آگاهی انسان از وجود و شخصیت و ویژگی های خود که از جمله تفاوت های او با سایر موجودات زنده است می شود .

-۲هویت فردی چند بخش دارد ؟

دو بخش ویژگی های جسمانی و روانی .

-۳برای هویت جسمانی و روانی مثال بزنید؟ (چه ویژگی هایی هویت جسمانی و هویت روانی را تشکیل می دهد؟)

الف:ویژگی هایی مانند جنسیت ، قد وزن، سن ، گروه خونی و ...... هویت جسمانی را تشکیل می دهد . این ویژگی ها مربوط به بدن و خلقت طبیعیما هستند .

ب:ویژگی های اخلاقی و روانی همان ویژگی های غیر جسمانی هستند ، مانند صبور بودن ، زودرنج بودن ، داشتن پشتکار و اراده ،امیدوار بودن ، لجوج بودن ف به هنر علاقه داشتن و .....

-۴ویژگی های جسمانی چه تأثیراتی بر انسان دارد؟(مثال) ویژگی های جسمانی افراد بر خصوصیت روانی انسان ها اثر می گذارد .

برای مثال بیماری ها یا اختلا لات جسمی تأثیرات نامطلوبی بر سلامتی روانی انسان دارند .

-۵ویژگی های اخلاقی چه تأثیراتی بر انسان می گذارد با ذکر مثال؟

ویژگی های اخلاقی و روان ی می توانند بر جسم ما تأثیر
بگذارند . برای مثال افراد خوش بین و امیدوار و پر تلاش نسبت به ادم های بدبین و منفی باف یا تنبل سلامت جسمانی بیشتری دارند .

-۶هویت اجتماعی چیست؟

افراد با عضویت در گروه های مختلف اجتماعی هویت به دست می آورند. به عبارت دیگر ، هویت اجتماعی ما ازطریق ارتباط با جامعه شکل می گیرد . ما عضور گروه های متفاوتی مانند خانواده ، دوستان ، هم کلاسی ها ، همسایه ها و همکاران هستیم و درهر گروه نقش هایی را بر عهده می گیریم .

-۷رابطه ی جامعه و هویت افراد را بیان کنید ؟

جامعه زمینه ی پیدایش برخی ویژگی های روانی و اخلاقی را در فرد به وجود می آورد واز بروز برخی هویت ها نیز جلوگیری می کند

-۸ابعاد مختلف هویت را بنویسید؟

ویژگی های اجتماعی – ویژگی های روانی و اخلاقی – ویژگی های جسمانی

-۹با ذکر مثال تأثیر هویت اجتماعی برهویت فردی را بیان کنید؟ هویت اجتماعی بر هویت فردی (جسمانی و روانی)تأثیر می گذارد.
برای مثال وقتی فردی در گروه دوستان و همسالان قرار می گیرد از سلیقه ها و علایق آنها تأثیر می پذیرد و به تدریج ، همان علایق بخش ی ازهویت فردی او می شوند .

۱۰-تأثیر هویت افراد بر هویت جامعه چگونه است؟

هویت افراد بر هویت جامعه تأثیر می گذارد – برای مثال وجود افراد سالم و پرتلاش و منظم به پیشرفت جامعه کمک می کند و وجود افراد پایبند به اخلاق موجب می شود که جامعه به سمت فضایل اخلاقی پیش برود.

۱۱-آیا ویژگی های هویتی ما تغییر می کند؟ با ذکر مثال توضیح دهید؟

برخی از ویژگی های هویتی تغییر نمی کنند و همیشه
ثابت اند . برای مثال ما نمی توانیم سن و تاریخ تولدیا مکان تولد خود را تغییر دهیم . اما برخی از ویژگی های هویتی همواره در حالتغییرند .
برای مثال ، یک فرد فقیر ممکن است به فردی پردرآمد ، و یک فرد بی سواد به آدم ی با سواد و تحصیل کرده مبدل شود یا فردی کهچندان به اخلاق دینی پایبند نیست با تلاش و کوشش به فردی با تقوا تبدیل گردد .

۱۲-ویژگی های انتسابی را با مثال توضیح دهید ؟

به ویژگی های هویتی که ما در پیدایش و شکل گیری آنها نقشی نداریم ویژگیهای انتسابی می گویند . برای مثال ، جنسیت ، مکان تولد پدر و مادر و شکل و قیافه ی خود و ...

۱۳-ویژگی های اکتسابی را با مثال توضیح دهید ؟

ویژگی های هویتی که ما در به دست آوردن آنها نقش داریم ویژگی های اکتسابیمی گویند . برای مثال برخی صفات اخلاقی یا ویژگی های اجتماعی را خود انتخاب می کنیم و به آنها شکل می دهیم .

۱۴- چرا شناخت هویت خود و ویژگی های آن اهمیت دارد ؟ انسان می تواند استعدادهای خود را کشف

کند – از کیفیت زندگیبهتری بهره مند می شویم – با توجه به شناخت ویژگی های خود در زمان مناسب تصمیم گیری دقیق تری داریم .

-۱۵به نظر شما آیا صحیح است که خود یا دیگران را به دلیل ویژگی های انتسابی سرزنش کنیم؟ چرا؟

خیر – زیرا ما درپیدایش ، انتخاب و شکل گیری ویژگی های انتسابی خود مانند جنسیت ، شکل و قیافه خود و مواردی از این قبیل نقشی نداریم .

۱۶-آیا ما در تغییر هویت خود نقش داریم؟ چگونه؟

بله – از نوع اکتسابی ، زیرا ما در پیدایش ، انتخاب و شگل گیری بسیاری ازویژگی های هویتی خود مانند نظم ، نحوه ارتباط خود نقش داشته و به آنها شکل می دهیم .

۱۷-عناصر هویت یک ملت را نام ببرید؟

فرهنگ ، تاریخ (زمان) ، سرزمین (مکان) .

۱۸-مهم ترین ویژگی های مشترک جامعه ی ایرانی را که با آنها شناخته می شویم نام ببرید؟

ما در سرزمین ایران زندگی میکنیم – مسلمانیم- تاریخ طولانی و میراث فرهنگی غنی داریم – زبان مشترک ما فارسی است – انقلاب اسلامی نمایانگر آرمان های والای
جامعه ی ماست - سرودملی مشترک و پرچم مشترک

۱۹-چرا سرزمین از مهم ترین عناصر شکل دهنده ی هویت ملی است؟

زیرا سرزمین باعث ادامه ی حیات یک ملت می شود . به
همین دلیل برای مردمی که در یک سرزمین زندگی می کنند سرزمین یا وطن ارزشی متفاوت با سایر

مکان ها دارد و احساس خاصی در آنها بهوجود می آورد ، به گونه ای که وظیفه ی خود می دانند که از آن تا پای جان دفاع کنند .

۲۰-چرا دین از ارکان مهم هویت ما ایرانیان است؟ فرهنگ ما بر اساس دین اسلام است و عقاید و ارزش ها و حتی نظام سیاسی وقوانین امروز از دین اسلام نشئت می گیرد . زندگی ما ایرانیان با دین اسلام عجین شده است . دین اسلام همچنین موجب پیوند ما با جهاناسلام یعنی مسلمانانی است که در سایر نقاط جهان زندگی می کنند .

۲۱-تاریخ ایران چه تأثیری بر فرهنگ ایرانیان گذاشت؟

ایران جایگاه تمدن های کهن باستانی بوده است که بیش از پنج هزار سالقدمت دارد . پس از ورود اسلام به ایران عقاید و ارزش های اسلامی ، دگرگونی بزرگی در فرهنگ ایرانیان پدید آورد . پذیرش اسلام ، ایران رابه جهان اسلام پیوند زد و ایرانیان با بهره گیری از تعالیم اسلام در شکوفایی و گسترش تمدن اسلامی نقش مهمی را ایفا کردند .

۲۲-چرا زبان نقش مهمی درتکوین هویت ملی دارد؟

زیرا زبان مشترک است که میراث فرهنگی با آن آموخته می شود و انتقال می یابد.

۲۳-زبان فارسی به عنوان یکی از ویژگی های مشترک جامعه ی ایرانی ، چه نقشی در هویت ملی دارد؟

زبان فارسی ریشه درتمدن ایران باستان دارد اما در دوران پس از اسلام نیز تداوم یافت و به عنوان زبان آموزشی و اداری به کار رفت . دانشمندان و بزرگان دوره یاسلامی صدها اثر علمی و ادبی و هنری به این زبان پدید آورده اند . تا جایی که می توان زبان فارسی را زبان دوم جهان اسلام دانست .

زبانفارسی همچنین همواره عامل وحدت اقوام ایرانی بوده است .

۲۴-انقلاب اسلامی چه تأثیری بر هویت ملی ایرانیان داشته است؟

در این انقلاب ، مردم ایران به جای دنباله رویاز فرهنگ بیگانگان به فرهنگ وهویت اسلامی خود بازگشتند و با بهره گیری از ارزش های دینی خود ، خواستار استقلال ، ازادی و جامعه ی اسلامی شدند . امروزه آرمان هایانقلاب اسلامی الهام بخش مسلمانان جهان قرار گرفته است .

-* موضوع هویت در واقع همان پاسخ به پرسش .... است . (کیستی)

-* ما داری هویت .... و هویت .... هستیم .(فردی - اجتماعی)

-* افراد با عضویت در گروه های مختلف اجتماهی .... به دست می آورند.(هویت اجتماعی)

-* هویت اجتماعی ما از طریق .... شکل می گیرد .(ارتباط با جامعه)

-* یکی از مراتب هویت اجتماعی هویت .... است که به .... مربوط می شود .(ملی – یک ملت)

سوالات متن فصل دهم- درس۱۹

-۱ازدواج(نکاح) چه نوع پیمانی است ؟ و برای رفع کدام نیاز انسان است؟

ازدواج پیمانی است که به موجب آن یکی زن و مرد در زندگی با هم شریک و متحد می شوند و خانواده ای را تشکیل می دهند . تمایل به تشکیل خانواده و داشتن فرزند در نهاد انسان گذاشته شده و تشکیل زندگی خانوادگی ، امری طبیعی و فطری و بر اساس نظام خلقت است.

-۲حدیثی از پیامبر را درباره اهمیت تشکیل خانواده بنویسید؟

هیچ بنیادی در نزد خدا ، پسندیده تر از بنیاد ازدواج و خانواده نیست.

-۳کارکردهای خانواده را نام ببرید؟

۱فرزندآوری و تجدید نسل

۲-کارکردحمایتی(محبت ، مراقبت و رفع نیازهای مادی)

۳- جامعه پذیری و تربیت اعضا ی خانواده

-۴اهمیت فرزند آوری در خانواده چیست؟

یکی از مهم ترین کارکردهای خانواده در طول تاریخ ، فرزند آوری بوده است . فرزند آوری علاوه بر تقویت بنیان خانواده موجب می شود که نسل انسان باقی بماند و تداوم پیدا کند . با تولد فرزندان ، خانواده توسعه و استحکام می یابد . به دنیا آمدن فرزندان ، موجب نشاط و سرزندگی اعضای خانواده و دلگرمی پدر و مادر می شود . تولد فرزند ، برکت ها و فواید زیادی برای اعضای خانواده و خویشاوندان به ارمغان می آورد .

-۵ اولین شرط بقای هر جامعه ای ، چیست؟ و چرا؟

جمعیت، زیرا بدون وجود جمعیت کافی در یک جامعه ، فعالیت های آن دچار اختلال می شود . در صورتی که جمعیت یک جامعه منقرض گردد ، آن جامعه نابود می شود و از بین می رود .

-۶یکی از کارکردهای خانواده مهر و محبت است؟ مختصر توضیح دهید؟

(مهر و محبت والدین به یکدیگر و والدین به کودکان چه اثراتی دارد؟)

مهر ومحبت ونیاز عاطفی یکی از نیاز های اساسی انسان است . مهر و محبت والدین به یکدیگر و والدین

به کودکان موجب آرامش در کانون خانواده می شود .کودکان از نخستین سالهای زندگی خود در آغوش گرم پدر و مادر با مهربانی و محبت آشنا می شوند و با پرورش یافتن در دامان آنها ، مهربانی و از خود گذشتگی و نیکوکاری را می آموزند.

-۷در چه دوره هایی انسان ها به مراقبت خانواده نیاز دارند؟

نوزادی – سالمندی – در شرایط مختلف مانند بیماری یا حوادث .

-۸مراقبت از اعضای خانواده را به عنوان یکی از کارکردهای خانواده توضیح دهید ؟

کودک برای ادامه ی زندگی خود به مراقبت نیاز دارد . از سوی دیگر ، انسان ها در دوره ی سالمندی نیز دچار ضعف و ناتوانی می شوند و بدون مراقبت ، قادر نیستند خود را به خوبی اداره کنند . علاوه بر دوره کودکی و سالمندی ، در میانه ی این دو دوره نیز اعضای خانواده در شرایط مختلف مانند بیماری یا حوادث به مراقبت از یکدیگر نیاز پیدا می کنند.

-۹ خانواده چگونه به رفع نیازهای مادی اعضای خود کمک می کند؟ شرح دهید.

اعضای خانواده به خوراک و پوشاک ، مسکن و وسایل زندگی نیاز دارند . رفع این نیازها بر عهده ی سرپرست خانواده یعنی پدر است . هر چند امروزه در شهرها و روستاها ، عده ای از زنان نیز دوش به دوش مردان با فعالیت های اقتصادی و کسب درآمد در رفع نیازهای مادی خانواده مشارکت و همراهی می کنند.

-۱۰چرا اجتماعی شدن هم نیاز فرد هست و هم نیاز جامعه ؟ زیرا هم باعث شکل گیری هویت و شخصیت افراد می شود و هم موجب تداوم جامعه می گردد .

۱۱- اجتماعی شدن درچه مرحله ای از زندگی فرد رخ میدهد؟

اجتماعی شدن در سراسر زندگی فرد رخ می دهد اما مهم ترین مرحله ی آن دوران اولیه ی زندگی افراد در خانواده است .

۱۲-رایند اجتماعی شدن به چند صورت انجام می گیرد؟ توضیح دهید؟

به دو صورت مستقیم و غیر مستقیم .

فرزندان در جریان فعالیت های روزانه ، برخی رفتارها را به طور تقلیدی و بدون آن که آگاهی و توجه داشته باشند ، از پدر و مادر و اعضای خانواده می آموزند(غیرمستقیم) ،

اما برخی رفتارها و عقاید و هنجارها را نیز خانواده به طور مستقیم به فرزندان آموزش می دهند.

۱۳-طبق فرموده ی امام سجاد(ع)نقش والدین در تربیت اعضای خانواده چیست ؟(حقوق فرزندان بروالدین)

حق فرزند این است که بدانی خوبی و بدی او به تو ارتباط دارد . در تربیت و ادب آموزی و خداشناسی او مسئولیت داری ، باید او را در محبت و اطاعت از خدا کمک کنی و وسایل ایمان و پاکی او را فراهم سازی .

۱۴-والدین در تربیت اعضای خانواده چگونه مسئول هستند؟ وانجام این وظیفه چه تأثری درجامعه دارد؟

والدین نه تنها مسئول رفع نیازهای عاطفی و زیستی و معیشتی فرزندان هستند بلکه وظیفه ی مهم تربیت اخلاقی ، معنوی و دینی آنها را بر عهده دارند

یک خانواده ی سالم می تواند در دامان خود فرزندانی مومن ، پرهیز گار و پایبند به اصول اخلاقی تربیت کند .وبه سلامت جامعه کمک کند.

۱۵-خانواده ها به چه روش هایی اعضای خانواده را اجتماعی می کند؟

الف) دلایل خوبی و بدی رفتارها را برای فرزندان خود بازگو می کند) گفت و گو)

ب)رفتارهای پسندیده ی فرزندان را تشویق و تحسین می کنند)تشویق)

ج) با نشان دادن نارضایتی ، بی اعتنایی ، خودداری از صحبت کردن با محبت و یا محروم کردن فرزندان از برخی مزایاو...) تنبیه(

-* بنیان خانواده بر .... استوار است .) ازدواج(

-* واحد بنیادین جامعه و کانون رشد و تعالی انسان .... است .)خانواده(

-* اولین شرط بقای هر جامعه ای .... است .) جمعیت)

-* از نیازهای اساسی انسان ، نیاز به .... است .)مهر و محبت یا نیاز عاطفی)

-* مهم ترین کانون حمایت و مراقبت عاطفی از افراد .... است .) خانواده(

-* رفع نیاز های مادی و اقتصادی خانواده بر عهده ی .... یعنی .... است .) سرپرست خانواده – پدر(

-* اجتماعی شدن هم نیاز .... و هم نیاز .... است .) فرد – جامعه)

-* فرایند اجتماعی شدن هم به طور .... و هم به طور .... صورت می گیرد .) مستقیم – غیر مستقیم(

* اجتماعی شدن در........ زندگی فرد رخ می دهد اما مهم ترین مرحله ی آن دوران .... افراد در خانواده است .(سراسر- اولیه زندگی)

نمونه سوالات فصل دهم - درس ۲۰

-۱منظور از خانواده متعادل چیست؟

وقتی خانواده ای بتواند وظایف خود را به خوبی وبه موقع انجام دهد ازآن به خانواده متعادل یاد می شود.

۲- اولین گام درتشکیل خانواده متعادل وسالم چیست؟ دقت درانتخاب همسر

۳-اگر خانواده ای نتواند وظایف خود را به خوبی انجام دهد ، چه اثرات زیانباری دارد؟ ؟

در چنین حالتی ، رابطه ی خانواده با دیگر نهادهای جامعه نیز دچار مشکل می شود و در نهایت آسیب به همه ی جامعه سرایت می کند.

۴ -انتخاب صحیح همسر چه نتیجه ای دارد؟

موجب سازگاری و آرامش در خانواده می شود .

۵-اگر افراد در انتخاب همسر به معیارهای نادرستی تکیه کنند چه مشکلی ایجاد می شود؟

در زندگی خانوادگی با شکست روبه رو می شوند . مثلاً اگر تنها به زیبایی ظاهری یا ثروت همسر توجه شود .

۶-عقیده ی صاحب نظران در انتخاب همسر چیست؟

برخی از صاحب نظران معتقدند که افراد در انتخاب همسر باید به تناسب و همگونی خود با طرف مقابل توجه کنند . هر چقدر افراد از نظر اعتقادات دینی ، تحصیلات ، اخلاق و روحیات و وضعیت خانوادگی با همدیگر هماهنگی داشته باشند ، زندگی شان با دوام تر است.

۷-از دیدگاه اسلام برای انتخاب همسر به چه عواملی باید توجه کرد ؟

از دیدگاه اسلام ،

الف)مهم ترین عاملی که باید در همسر گزینی به آن توجه کرد ، ایمان و اعتقادات دینی افراد است .

ب)اسلام همچنین بر اصالت خانواده تأکید کرده است ، یعنی فردی که به عنوان همسر انتخاب می شود ریال در خانواده ای صالح و اهل ایمان و تقوا پرورش یافته باشد.

۸- منظور از اصالت خانواده یعنی چه؟

یعنی فردی که به عنوان همسر انتخاب می شود در خانواده ای صالح و اهل ایمان و تقوا پرورش یافته باشد.

۹-الف) درگذشته خانواده چه نقشی در همسرگزینی داشتند؟

ب) چگونه می توانیم از این شیوه همسرگزینی استفاده کنیم؟

الف_درگذشته خانواده ها نقش بیشتری در انتخاب همسر داشتند واز خانواده نوپا حمایت بیشتری میکردند.

ب- اگر امروزه جوانان همسر خود را با همفکری و حمایت خانواده ها انتخاب و از تجربه های آنان استفاده کنند ، ار بروز بسیاری از ناسازگاری ها جلوگیری می شود.

۱۰-درآیه۲۱ سوره روم چه چیزی از نشانه های خداوند شمرده شده است؟ برایشما همسرانی ازجنس خودتان افریدتا درکنار آنها آرامش بیابیدو انس بگیرید وبین شما رأفت ومهربانی برقرارنمود

۱۱-از دیدگاه قرآن مهم ترین هدف ازدواج چیست ؟

برقراری آرامش و محبت بین زن و مرد است . زن و مرد یکدیگر را کامل می کنند و می توانند در کنار هم به کمال برسند .

۱۲-حدیث پیامبر در باره رفتار با خانواده چیست؟

بهترین شما کسی است که رفتار او با خانواده اش نیکوتر باشد . و من در نیکی به خانواده ام بهترین هستم .

۱۳مهم ترین عواملی که موجب ناسازگاری زن و مرد می شوند کدام اند ؟

الف(انتخاب نادرست همسر

ب) برخی زن و شوهرها از حقوق و تکالیف خود در زندگی خانوادگی شناخت کافی و شایستگی لازم را برای انجام تکالیف خانوادگی به دست نیاورده اند .

ج) زن و مرد در دو خانواده و در دو محیط جداگانه تربیت و پرورش یافته اندو ممکن است ارزش ها وهنجارهای متفاوتی داشته باشند

د) بین افراد تفاوت های فردی وجود داردکه ممکن است به مشاجره و اختلافات مخرب تبدیل شود
ه)گاهی بین نقش هایی که فرد باید ایفا کند تعارض به وجود می آید .

۱۴-ازجمله عوامل ناسازگاری بین همسران تعارض در نقش هاست، این عامل را توضیح دهید.

مثلا" خانمی که شاغل است علاوه بر وظیفه شغلی نقش مادری و نقش همسری و خانه داری نیز دارد که معمولا در انجام بهتر همه این نقش ها دچار مشکل می شود که ازآن به تعارض نقش ها تعبیر میشود.

۱۵-برخی از کارهایی که به سازگاری زن و شوهر کمک می کنند، کدامند؟

الف(گذراندن آموزش های خانواده قبل از ازدواج
ب(مشاوره با افراد دارای صلاحیت در زمینه ی همسر گزینی

ج(رعایت اخلاق و آداب همسرداری

د(گفت و گوی صمیمانه ی زن و شوهر برای حل مشکلات و پیدا کردن راه حل های مناسب .

۱۶-چند مورد از اخلاق و آداب همسرداری بیان کنید؟

خوش خلقی- احترام گذاشتن به همسر و رعایت ادب - با الفاظ نیکو وی را صدا زدن - قدردانی کردن از زحمات همسر- گذشت کردن – بهانه جویی نکردن و نادیده گرفتن مسایل بی اهمیت – پذیرفتن اشتباه خود – عذر خواهی کردن و جبران اشتباه .

۱۷-چگونه می توان از بروز ناسازگاری ها جلوگیری کرد؟

۱-گذراندن دوره های آموزش خانواده قبل از ازدواج

۲-مشاوره با افراد صلاحیت دار

۳-رعایت اداب واخلاق همسرداری

۴- پیدا کردن راه حل های مناسب برای مشکلات از طریق گفتگوی های صمیمانه

۱۸-آیا همه اختلاف نظرها وسلیقه ها مخرب هستند؟

خیر. گاهی جرّ و بحث بین زن ومرد طبیعی است و این امکان وجودندارد که زن وشوهر کاملا مثل هم باشند، اما مهم تر این است که یادبگیرنداختلاف هایشان را به روش های درست ومنطقی حل وفصل کرده وچاره اندیشی کنند.

۱۹-معایب تک فرزندی را بنویسید ؟ (به نظر صاحب نظران تک فرزندی چه پیامدهای نامطلوب فردی و اجتماعی دارد؟)

الف) تجربه اجتماعی شدن و رشد اجتماعی کودکان کاهش می یابد .

ب) در این خانواده ها کودکان از داشتن همبازی محروم می شوند و رقابت ها و بازی ها و دعواهای کودکانه و همچنین الگو برداری از رفتارهای

خواهر و برادر شکل نمی گیرد و کودکان همواره با افراد بزرگسال ارتباط دارند .

ج) از لذت ارتباطات وسیع تر خانوادگی و حمایت و محبت برادر و خواهر محروم می شوند .

د) فرزندانشان نیز از داشتن عمو و خاله و عمه محروم خواهند بود .

۲۰ – خانواده ها در داشتن تعداد مناسب فرزندان به عواملی باید توجه داشته باشند؟

الف) داشتن توانایی و صبر وحوصله لازم برای تربیت مناسب فرزندان

ب)وضعیت اقتصادی ومعیشتی مناسب

۲۱–طبق آیات ۲۳و ۲۴سوره اسرا وظایف فرزندان نسبت به پدرومادر را بنویسید؟

الف)به پدر و مادر نیکی کنید.

ب) اگر یک از آن دو یا هر دوی آنان به سالخوردگی رسیدند و این در حالی است که نزد تو هستند کوچکترین سخنی که نشانگر ناراحت ی و رنجش است به آنان مگو .

ج) با پرخاشگری آنان را از خود مران .

د) زیبا و شایسته با آنان سخن بگو

ه)از سر عطوفت و دلسوزی با آنان مهربان و فروتن باش

و) بگو پروردگارا همان طور که مرا در کودکی پرورش دادند و با من مهربان بودند به آنان ترحم کن .

۲۲–طبق فرموده پیامبر پدر و مادر نسبت به فرزندشان چه تکالیفی دارند ؟

به فرزندانتان احترام بگذارید و با آداب و روش پسندیده با آنها معاشرت کنید .

۲۳–اطاعت از والدین چگونه باید باشد؟

اطاعت از والدین، رعایت اخلاق خوش و خود داری از بی احترامی به آنها درهر شرایطی واجب است مگراین که شما را به گناه و نافرمانی ازخدا دستور دهند.

۲۴–چه عواملی موجب ناسازگاری والدین و فرزندان می شود؟

الف = گاه در مراحلی از زندگی والدین و فرزندان انتظارات یکدیگر را برآورده نمی کنند زیرا ممکن است پدر و مادر تغییرات فرزندانشان که به سن بلوغ رسیده اند را جدی نگیرند .

ب = فرزندان در دوران زندگی خود با محیط ها و افراد دیگری به جز خانواده آشنا می شوند . این اختلاف ارزش ها و هنجارهای خانه با سایر محیط ها ممکن است موجب ناسازگاری شود .
ج = در جوامع صنعتیِ امروز پدر و مادرهر وقت کمتری را به گفت و گو با فرزندان نوجوان خویش و گذراندن اوقاتی بیشتر با آنان اختصاص می دهند .

۲۵- چرا پدرو مادرحق دارند بر رفت وامد فرزندان و معاشرت های آنها نظارت دقیق داشته باشند ؟

والدین معمولاً نسبت به روبه رو شدن جوانان با محیط های دیگر حساس اند . آنها از این که بچه ها تجربه ی کافی ندارند و ممکن است به مشکلات اخلاقی دچار شوند نگران اند و حق دارند بر رفت و آمد فرزندان و معاشرت های آنها نظارت دقیق داشته باشند .

۲۶-چگونه می توان از بروز ناسازگاری های والدین و فرزندان جلوگیری کرد ؟

الف) اختلاف نظر و سلیقه والدین و فرزندان تا حدی قابل قبول است و اگر به خوبی مدیریت شود به رشد و کمال اعضای خانواده می انجامد درغیر این صورت به خانواده و جامعه آسیب می رساند.

ب) پدر و مادرم وظف اند برای گفت و گو با فرزندان وقت بگذارند و یکسره خود ار به کار و فعالیت های روزانه مشغول نکنند .
ج) ترتیب دادن جلساتی با حضور والدین و مشاوران خُبره که در آن فرزندان و والدین بتوانند مسائل خود را بگویند مفید است .

۲۷-کاهش نرخ باروری در کشور ما چه پیامدهای نامطلوبی در آینده به وجود می آورد ؟فعالیت

الف(خطر پیری و جایگزین نشدن جمعیت

ب(کاهش نیروی جوان و کار

ج(عدم رشد و توسعه اقتصادی.

د(نشاطی جمعیت

ه(آسیب های اخلاقی و تربیتی

و(انقطاع نسل بشر

۲۸-خانواده ها هنگام روبه رو شدن با مشکلات چه وظایفی دارند ؟

در چنین مواقعی اعضای خانواده باید به خدا ، صمیمیت و همکاری بین خود را بیشتر کنند و با در پیش گرفتن صبر و شکیبایی و دعوت یکدیگر به صبر ، مشکلات و حوادث را مدیریت کنند و نگذارند که خانواده دچار بحران شود وآسیب ببینند .

۲۹-واژه " صله " و " ارحام " به چه معناست؟

واژه ی « صله» از وصل گرفته شده و به معنای اتحاد و پیوستگی است و « اَرحام » یعنی خویشان و نزدیکان.

۳۰-منظور از صله اَرحام چیست؟

این است که افراد به دیدار و بازدید خویشاوندان خود بروند و از حال یکدیگر خبر بگیرند . . این دید و بازدیدها باید با مهر و محبت توأم باشد . کمک مالی به خویشاوندان نیز جزء صله ارحام محسوب می شود .

۳۱-فواید صله ارحام برای خانوادها چیست؟

الف(مهر و محبت بین اقوام را زیاد می کند

ب (از مشکلات یکدیگر با خبر می شوند

ج(افزایش طول عمر و افزایش روزی

د(پاکی اعمال و دفع بلا

ه(از لحاظ عاطفی و روانی اثرات مثبت زیادی دارد.

-* وقتی خانواده ای به خوبی بتواند وظایف خود را اتجام دهد ، می توان از آن به عنوان خانواده ی............. یاد کرد . (متعادل)

-* اولین گام در راه تشکیل یک خانواده ی متعادل و سالم .... است . (دقت در انتخاب همسر)

-* یکی از عواملی که موجب سازگاری و آرامش در خانواده می شود انتخاب .... است . (صحیح همسر)

-* در گذشته .... نقش بیشتری در همسرگزینی فرزندان خود داشتند . (خانواده ها)

-* یکی از عواملی که موجب امنیت و ثبات خانواده و گرمی و نشاط آن می شودوجود.......... است . (فرزندان)

-* زندگی خانوادگی، یک دوره طولانی یعنی از .... تا .... را در بر می گیرد . (ازدواج – پایان عمر)

-* صله به معنای ....و .... است و اَرحام یعنی .... و .... (
اتحاد و پیوستگی – خویشان و نزدیکان)

*وقتی زن ومرد باهم ازدواج میکنند، .... و .... بر روابط آنها حاکم می شود.(
حقوق- تکالیف)

* در فقه اسلامی، کمک کردن به .... نسبت به دیگران اولویت دارد.

(ارحام و خویشاوندان)

سوالات متن فصل یازدهم - درس ۲۱

-۱در باره ی پیدایش حکومت نظرات مختلفی وجود دارد آن ها را بیان کنید ؟

الف(برخی معتقدند عامل زور و قدرت نقش مهمی در فرمانروایی یک فرد یا گروه بر دیگران دارد .
حکومت های چنگیز و تیمور مثال روشنی از نقش این عامل هستند

ب(برخی دیگر معتقدند که عامل دفاع و حفاظت از اموال و سرزمین متعلق به ساکنان یک منطقه ، نقش مهمی در ایجاد حک ومت ها داشته است

ج(برخی نیز می گویند مردم ساکن یک مکان به طور داوطلبانه با هم توافق می کردند که حکومتی را به وجود بیاورند و اداره ی جامعه ی خود را
به دست گروه یا افرادی بسپارند .

د(در مقابل این دیدگاه ها ، عده ای از صاحب نظران معتقدند همان طور که زندگی اجتماعی یک ضرورت است و انسان ها نمی توانند به
تنهایی زندگی کنند و نیازهای مادی و معنوی خود را برطرف کنند ، داشتن حکومت برای یک جامعه نیازی اساسی و یک ضرورت است.

-۲حکومتی که مادها تشکیل دادند جزء کدام گروه از عوامل پیدایش حکومت ها می باشد ؟

نظریه ای که معتقد است مردم ساکن یک مکان به طور داوطلبانه با هم توافق می کردند که حکومتی را به وجود بیاورند و اداره ی جامعه ی خود را به دست گروه یا افرادی بسپارند .

-۳چرا جامعه به حکومت نیازاساسی دارد و نمی تواند بدون وجود حکومت باقی بماند ؟

زیرا در زندگی اجتماعی نیازهای مشترکی پدید می آید و افرادی که در یک جامعه زندگی می کنند برای تنظیم امور خود به قوانین و مقرراتی نیاز پیدا می کنند . آنها همچنین برای اجرای قوانین و حل اختلافات و جلوگیری از تجاوز افراد به حقوق یکدیگر ، برقراری امنیت و نظم ، تقسیم امور مشترک و ایجاد هماهنگی میان فعالیت های مختلف جامعه ، دفاع از هجوم دشمنان و حفظ سرزمینی که در آن زندگی می کنند و ... ناگزیرند حکومتی تشکیل دهند و اداره ی امور جامعه را به افرادی بسپارند .

۴- افراد جامعه برای چه اموری نیاز به حکومت دارند؟

الف- برای تنظیم قوانین ومقررات

ب-برای اجرای قوانین ومقررات

ج –حل اختلافات وجلوگیری از تجاوز به حقوق دیگران

د – برقراری نظم وامنیت

ه – دفاع از کشور درمقابل دشمنان داخلی وخارجی

و – ایجادهماهنگی میان بخش های مختلف جامعه وتقسیم وظایف

۵-برخی از مهم ترین وظایف حکومت ها را بنویسید؟

الف) وضع قوانین و مقررات لازم در امور مختلف و اجرای قوانین
ب) برقراری نظم و امنیت و رسیدگی به اختلافات و شکایت ها

ج) تعلیم و تربیت ، حفظ میراث فرهنگی ، سیاست گذاری فرهنگی

د) عمران و آبادی کشور ، ایجاد وسایل و امکانات لازم برای رفع نیازهای معیشتی ، اجتماعی و اقتصادی مردم

ه) ایجاد هماهنگی بین فعالیت ها و بخش های مختلف

و) دفاع از کشور و حفظ تمامیت ارضی

ز) مدیریت منابع طبیعی و ثروت هایی که به عموم مردم تعلق دارد.

۶-از نظر اسلام حق حاکمیت مطلق برجهان از آن چه کسی است ؟

در جهان بینی توحیدی اسلام، حق حاکمیت مطلق همه ی موجودات و پدیده های جهان فقط از آن خداست . انسان ها و همه ی موجودات دیگر تحت حاکمیت خدا قرار دارند و حکومت حق انحصاری خداوند است و با پیروی از دستورات الهی ، به سوی کمال حرکت می کن ند .

۷-جامعه ای که تحت حاکمیت قوانین الهی است چه ویژگی هایی دارد؟

استعدادهای انسان ها در پرتو شناخت حق شکوفا می شود . در چنین جامعه ای مالکیت و سلطه ی اقلیتی بر منابع و ثروت ها و امکانات عمومی و ظلم و تبعیض از میان می رود و عدالت حاکم می شود.

۸-خداوند در قرآن در آیه ۵۹ سوره نساء در باره حق حاکمیت الهی چه می فرمایند ؟

ای کسانی که ایمان آورده اید ، فرمان برید از خدا و فرمان برید از رسول و اولیای امور از خودتان و اگر در چیزی ستیزه کردید به خدا و رسولش باز گردید .

-۹-نظر قرآن در باره حق حاکمیت الهی با توجه به ترجمه آیه ۲۵۷ سوره بقره چیست ؟

خداوند ولی و سرپرست کسانی است که ایمان اورده اند . آنها را از ظلمت ها به سوی نور بیرون می برد . اما کسانی که کافر شدند ، اولیای آنها طاغوت ها هستند که آنها را از نور به سوی ظلمت ها بیرون می برد . آنها اهل آتش اند و همیش ه در آن خواهند ماند.

-۱۰-از دیدگاه اسلام چه کسانی شایستگی حکومت وقانون گذاری دارند؟

فقط آن گروه از مردم شایستگی دارند به نیابت و وکالت از جانب خدا ، مجری قوانین الهی باشند که هم از این قوانین آگاهی و به آن ایمان داشته باشند و هم از نظر تقوا و عدالت از دیگر مردم بالاتر باشند . در رأس این گروه ، پیامبران الهی و سپس جانشینان آنها یعنی امامان معصوم (ع) قرار دارند و در غیاب آنان افراد صالح و متقی ادامه دهنده ی راه آنها هستند .

۱۱-چرا حق حاکمیت بر انسان ها از آن خداست ؟(سوال فعالیت)

زیرا خداوند آفریننده ی انسان و مالک حقیقی این جهان هستی است و از همه ی امور آگاهی دارد .

۱۲-در حکومت جمهوری اسلامی ایران کلمه ی «جمهوری » نشانگر چیست ؟

کلمه جمهوری اسلامی نشان می دهد که شکل این حکومت ، جمهوری است و در آن حق انتخاب و مشارکت مردم در حکومت به رسمیت شناخته می شود .

۱۳-در حکومت جمهوری اسلامی ایران کلمه ی « اسلامی » نشانگر چیست ؟

کلمه ی اسلامی نیزیعنی محتوای این حکومت اسلامی است و کشور با اصول و قوانین اسلامی اداره می شود . زمامداران آن نیز باید مومن و معتقد به اسلام و متعهد به اجرای آن باشند .

۱۴- نوع حکومت ما را چه کسانی تعیین کردند؟

به وسیله همه پرسی فروردین ماه ۱۳۵۸ که ۲/۹۸درصدمردم به جمهوری اسلامی رأی مثبت دادند.

۱۵- ولایت به چه معنی است ؟ توضیح دهید .

ولایت به معنی سرپرستی است .از دیدگاه اسلام فقط خدا می تواند بر انسان ها ولایت و حاکمیت داشته باشد پیامبران و امامان معصوم(ع)نیز از طرف خداوند نمایندگی داشته اند که تا مردم را سرپرستی کنند .

۱۶-برطبق اصل پنجم قانون اساسی، سرپرستی جامعه ی اسلامی در زمان غیبت امام زمان (عج) بر عهده ی چه کسی است ؟

سرپرستی جامعه ی اسلامی بر عهده ی فقیه عادل و با تقوا ، آگاه به زمان ، شجاع ، مدیر و مدبر است .

۱۷- مهم ترین رکن حکومت جمهوری اسلامی چیست و بر چه پایه ای است؟ رهبری – برپایه ولایت فقیه

۱۸-چهار مورد از مهم ترین وظایف و اختیارات رهبرجمهوری اسلامی را بنویسید؟

الف) تعیین سیاست های کلی نظام و نظارت بر حسن اجرای آنها

ب) فرماندهی کل نیروهای مسلح

ج) نصب و عزل و قبول استعفای فقهای شورای نگهبان ، رئیس قوه قضاییه ، رئیس سازمان صدا وسیمای جمهوری اسلامی ایران و فرماندهان نیروهای نظامی ، انتظامی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ...

د) عفو یا تخفیف مجازات محکومان در حدود موازین اسلامی .

۱۹- چرا تشکیل شوراهای اسلامی شهر و روستا در قانون اساسی مورد توجه قرار گرفته است ؟

زیرا که نوع حکومت در کشور ما جمهوری اسلامی است و مردم در همه ی شئون حکومت نقش و مشارکت دارند .

۲۰-هدف از تشکیل شوراهای اسلامی چیست ؟ واعضای آن چگونه انتخاب میشوند؟

شوراهای اسلامی با هدف همکاری مردم برای پیشبرد برنامه های اجتماعی ، فرهنگی ، اقتصادی و عمرانی با توجه به شرایط و مقتضیات هرمنطقه از کشورتشکیل می شوند .   - اعضای این شوراهارا مردم منطقه یا محل انتخاب می کنند

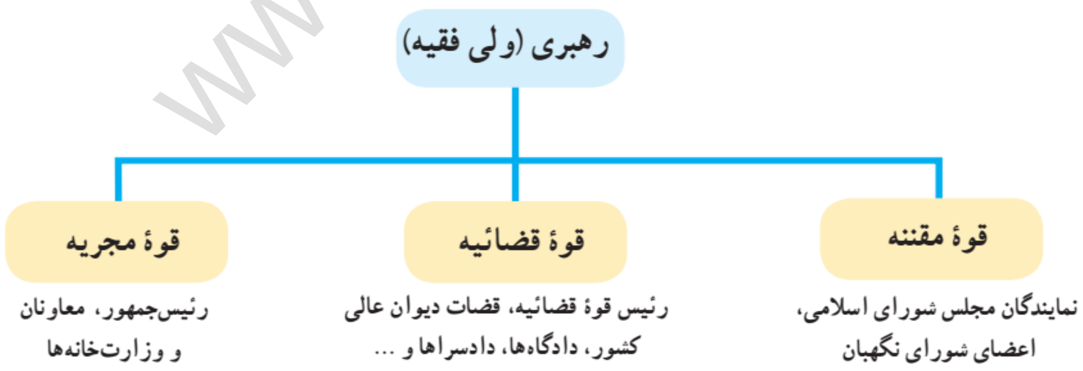
۲۱-حکومت جمهوری اسلامی چه ویژگی هایی دارد؟ ویژگی های رهبر درحکومت اسلامی کدام اند؟(فعالیت کتاب)

الف) قانون اساسی که مادرهمه قوانین است و هیچ قانونی بر خلاف آن به تصویب نمی رسد. درکشور ما براساس U Uاحکام قرآن نوشته شده است.

ب) امام خمینی)ره(بنیان گذارحکومت ما شخصیتی: روحانی، آگاه از دین اسلام ، آشنا با امورمردم و جامعه ی خود بودند، به نمایندگی ازطرف مردم حکومت اسلامی را درکشور ایجاد کردند

قسمت دوم : فقیه – اسلام شناس عادل و با تقوا- آگاه به زمان-شجاع- مدیرومدبر .

۲۲-نمودار ارکان حکومت اسلامی و بخش های مختلف هریک را بیان کنید.

۲۳- علاوه بر رهبری وقوای سه گانه ، کدام نهادها در اعمال حاکمیت مشارکت دارند؟ وظایف هریک را بیان کنید .

۱-مجلس خبرگان رهبری (انتخاب رهبر و بررسی صلاحیت واجدین شرایط رهبری)

۲-مجمع تشخیص مصلحت نظام (ارائه مشاوره به رهبر برای حل مشکلات)

۳- شورای عالی امنیت ملی (تأمین منافع ملی و پاسداری از انقلاب اسلامی و حفظ تمامیت ارضی*)

۴- شورای عالی انقلاب فرهنگی (تدوین و تصویب اصول و اهداف برنامهریزیهای فرهنگی علمی)

۲۴- عزل، نصب و قبول استعفای چه کسانی با رهبری است؟

فقهای شورای نگهبان ،

رئیس قوه قضاییه ،

رئیس سازمان صدا وسیمای جمهوری اسلامی ایران

فرماندهان نیروهای نظامی ، انتظامی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ...

-* وجود حکومت یک امر .... و .... است . (ضروری - عقلانی)

-* پس از پیروزی انقلاب اسلامی حکومت .... درایران تأسیس و جانشین حکومت شاهنشاهی شد . (جمهوری اسلامی)

-* بنیان گذار حکومت جمهوری اسلامی ایران .... است . (امام خمینی (ره))

-* دپس از پیروزی انقلاب اسلامی ، بیش از .... درصد مردم به جمهوری اسلامی رأی " آری "دادند (۲/۹۸)

-* مهم ترین رکن حکومت جمهوری اسلامی .... آن است .)رهبری (

-* سه قوه مقننه ، قضاییه و مجریه تحت نظارت .... به اداره ی امور کشور می پردازند . (رهبری)

-* رهبری جمهوری اسلامی ایران بر پایه ی .... است . (ولایت فقیه)

-* ولایت به معنای .... است . (سرپرستی)

سوالات متن فصل یازدهم – درس۲

۱- نتیجه شکل گیری نهاد حکومت در جامعه چیست؟

روابط متقابلی بین مردم و حکومت پدید می آید .

-۲منظور از واژه ی "شهروندی" چیست؟

واژه ی شهر وندی به روابط متقابل مردم و حکومت اشاره دارد . شهروندی ارتباطی است که افراد را به یک حکومت مشخص پیوند می دهد و در نتیجه برای فرد و حکومت حقوق و تکالیفی ایجاد می شود .

-۳منظور از حقوق شهروندان چیست ؟

وظایف و تکالیف حکومت نسبت به مردم .

-۴حقوق و تکالیف شهروندی در کجا مشخص شده است ؟

قوانین هر کشور به ویژه قانون اساسی آن ، حقوق و تکالیف شهروندی را معین می کند .

-۵آیا حقوق و تکالیف شهروندی کشورها یکسان است؟ چرا؟

خیر- زیرا حقوق و تکالیف شهروندی هر کشور متناسب با قوانین آن کشور است و قوانین ک شورها نیز با یکدیگر متفاوت است .

-۶حقوق شهروندی طیف وسیعی از کدام حقوق ها را شامل می شود؟

انواع حقوق سیاسی ، اجتماعی ، فرهنگی ، اقتصادی . ...

۷-چند مورد از انواع حقوق شهروندی بر پایه ی قانون اساسی جمهوری اسلامی کدامند ؟ الف) حق برخورداری از عدالت قانونی

ب) حق برخورداری از عدالت قضایی

ج) حق برخورداری از رفاه وتأمین اجتماعی

د) حق مشارکت سیاسی ه) حقوق فرهنگی

-۸عدالت قانونی یعنی چه؟ و اجرای آن چه نتیجه و فوایدی دارد ؟

عدالت قانونی یعنی این که حکومت در وضع قوانین ، اجرای قوانین و نظارت بر اجرای قوانین بین شهروندان تبعیضی قائل نشود . برقراری عدالت قانونی ، از پایمال شدن حقوق انسان ها و بهره کشی ظالمانه ی عده ای از عده ی دیگر جلوگیری می کند .

-۹طبق فرمایش پیامبر رعایت نکردن کدام یک از حقوق شهروندی باعث نابودی امت های پیشین شده بود؟

حق برخورداری از عدالت قانونی . ، زیرا وقتی اشراف آنها جرمی مرتکب می شدند آنها را از مجازات معاف می کردند ، اما وقتی زیردستان آنها همان جرم را مرتکب می شدند آنها را به شدت مجازات می کردند .

-۱۰منظور از حق برخورداری از عدالت قضایی چیست؟

شهروندان حق دادخواهی دارند و هر کس می تواند به این منظور به دادگاه های صالح مراجعه کند . شهروندان حق دارند در همه ی دادگاه ها برای خود وکیل مدافع انتخاب کنند .

-۱۱حق برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی را توضیح دهید ؟

هر شهروند حق دارد به آموزش و و پرورش ، مراکز فرهنگی و ورزشی ، آتش نشانی ، پلیس و نظایر آن دسترسی آسان داشته باشد . شهروندان حق دارند در محیطی پاک و سالم و بدون آلودگی زندگی کنند و از خدمات و امکانات بهداشتی و درمانی مناسب به بهترین وجه برخوردار شوند.

-۱۲شهروندان در چه مواردی حق دارند از تأمین اجتماعی برخوردار شوند ؟

بیکاری ، معلولیت ، پیری ، بازنشستگی ، بی سرپرستی ، از کار افتادگی ، حوادث .

۱۳- حکومت در زمینه رفاه و تأمین اجتماعی چه وظیفه ای دارد؟

.حکومت باید با برنامه ریزی مناسب، زمینه را برای رفع فقر و محرومیت و ایجاد شرایط مناسب زندگی فراهم کند.

-۱۳مشارکت سیاسی یعنی چه ؟

یعنی این که هر شهروند بتواند در امور سیاسی جامعه دخالت کند و در سرنوشت کشور خود نقش داشته باشد .

-۱۴مشارکت سیاسی مردم از چه راه هایی صورت می گیرد ؟

الف(شرکت در انتخابات

ب(عضویت و همکاری در احزاب و انجمن های سیاسی

ج(شرکت در راه پیمایی ها و تظاهرات

-۱۵طبق قانون اساسی مردم چه کسانی را به طور مستقیم و چه کسانی را به طور غیر مستقیم انتخاب می کنند؟

مستقیم: رئیس جمهور (رئیس قوه مجریه) ، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و یا اعضای شورای شهر و روستا .

غیر مستقیم : برای مثال در انتخاب رهبری ، مردم اعضای مجلس خبرگان رهبری را انتخاب می کنند و به آنها رأی می دهند . سپس اعضای مجلس خبرگان که نمایندگان مردم هستند ، رهبر را انتخاب می کنند.

-۱۶چندمورد از حقوق فرهنگی که در قانون اساسی مورد تأکید قرار گرفته کدامند ؟

۱-حمایت از تشکیل خانواده و پاسداری از روابط خانوادگی،

۲-حمایت از تعلیم و تربیت شایسته،

۳-آزاد بودن استفاده از زبان های قومی و محلی در مطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی .

-۱۷مهم ترین تکالیف شهروندی چیست ؟

- الف) رعایت قانون و مقررات
- ب) همکاری با دولت
- ج) پرداخت مالیات و عوارض
  د) دفاع از کشور
- ه(تجاوز نکردن به منافع عمومی و حقوق دیگران .
- و) امر به معروف ونهی از منکر

-۱۸نادیده گرفتن قانون یا سرپیچی از آن چه اثراتی دارد ؟

موجب اختلال و هرج و مرج در جامعه می شود .

-۱۹چه موقع قانون جایگاه واقعی خود را در جامعه پیدا می کند؟

قانون وقتی جایگاه واقعی خود را در جامعه پیدا می کند که همه ی افراد ، اعم از کارگزاران و مسئولان و مردم، آن را رعایت کنند و به آن پایبند باشند .

-۲۰برنامه ها و اقدامات عمرانی ، اقتصادی و اجتماعی حکومت ها چه زمانی ثمر می دهد و به هدف می رسد؟ زمانی که شهروندان نسبت به پیشرفت کشور دلسوز و حساس باشند و با دولت مشارکت و همکاری کنند .

-۲۱سخن رهبر در نوروز ۹۴در باره همکاری مردم و دولت را بیان کنید؟

دولت کارگزار ملت است و ملت کارفرمای دولت است . هرچه بین ملت و دولت صمیمیت بیشتر و همدلی بیشتری باشد ، کارها بهتر پیش خواهد رفت .

۲۲-مالیات چیست؟

مبلغی است که شهروندان بر اساس قانون و به صورت بلا عوض به دولت پرداخت می کنند تا صرف هزینه های عمومی کشور شود .

۲۳-عوارض چیست؟ باذکر مثال توضیح دهید .

مبلغی است که شهروندان در مقابل دریافت خدمتی از دستگاه های اداری و دولتی ، به آنها می پردازند . برای مثال ، پولی که بابت امتیاز کنتور آب و برق ، صدور گواهینامه ی رانندگی ، عبور از بزرگراه ها یا وارد کردن کالا به کشور و مانند آن پرداخت می شود .

۲۴-هدف از تشکیل نیروهای نظامی و انتظامی چیست؟

تأمین امنیت کشور و حراست از مرزها و حفظ تمامیت ارضی .

۲۵-عضویت در سازمان بسیج و انجام خدمت سربازی توسط پسران با چه هدفی انجام میگیرد؟
حفظ آمادگی دفاعی و ادای تکلیف دفاع از کشور توسط شهروندان.

۲۶-قانون اساسی(اصل چهلم) در رابطه با تجاوز نکردن به منافع عمومی و حقوق دیگران چه می گوید ؟

هیچ کس نمی تواند اعمال حق خویش را وسیله ی اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد . به عبارت دیگر ، شهروندان مجاز نیستند برای استفاده از حقوق خود به منافع عمومی زیان برس انند و حقوق دیگران را ضایع کنند .

۲۷-نمونه هایی ازتجاوز نکردن به منافع عمومی و حقوق دیگران را بیان نمائید.

الف) همه ٔ افراد حق انتخاب شغل دلخواه و کسب درآمد دارند اما فرض کنید فردی بخواهد در شهر و در حیاط خانه خوددامداری ایجاد کند و دام پرورش دهد، از آنجا که این کار موجب آلودگی و ضرر رسیدن به بهداشت و سلامت ساکنان محله میشود و البته قانون نیز چنین اجازهای را به وی نمیدهد، آن فرد مجاز به این کار نیست.

ب) همه افراد، مالک اتومبیل خود هستند و حق دارند در جاده ها رانندگی کنند اما نباید با سرعت غیر مجاز حرکت کنند؛

-۲۸قانون اساسی(اصل هشتم) در باره ی امربه معروف و نهی از منکر چه می گوید؟

در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر ، امر به معروف و نهی از منکر وظیفه ای همگانی و متقابل بر عهده ی مردم نسبت به یکدیگر ، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت . شرایط و حدود و کیفیت آن را قانون معین می کند .

-* قوانین هر کشور به ویژه .... آن ، حقوق و تکالیف شهر وندی را معین می کند .(قانون اساسی)

-* در انتخابات مردم ممکن است .... یا .... باشند . (انتخاب کننده – انتخاب شونده)

-* بخشی از درآمدهای دولت از راه .... و .... تأمین می شود . (مالیات – عوارض)

-* دفاع از کشور در مقابل دشمنان در زمان صلح و جنگ تکلیف همه ی .... است . (شهروندان)

سوالات متن فصل دوازدهم - درس۲۳

۱-بهره وری چیست؟

بهره وری یعنی کار درست را با روش درست انجام دهیم (کارایی و اثر بخشی)

۲-بهره وری با چه مفاهیم و یا اقدامات ارتباط دارد ؟

بهره وری با صرفه جویی ، انجام دادن کارها به صورت آگاهانه و عاقلانه ، جلوگیری از زیادهروی و اسراف و اتلاف منابع ، استفاده ی صحیح از امکانات و نعمت های الهی ، کاهش هزینه ها و مانند آن ارتباط دارد .

۳-برای اینکه در کارها بهره وری بیشتری داشته باشیم چه کارهایی باید انجام دهیم ؟(به چه نکاتی باید توجه داشته باشیم؟)

الف) بهترین کار راانجام دهیم و بهترین هدف را انتخاب کنبم .
ب) آن کار را با بهترین روش انجام دهیم و بهترین وسیله را برای رسیدن به هدف انتخاب کنیم

۴-دو حدیث بیان کنید که به بهره وری در امور تأکید دارد؟

الف) پیامبر اکرم(ص) فرمود: "خداوند دوست دارد اگر کسی از شما کاری انجام می دهد ، آن را محکم و بی عیب انجام دهد" .
ب) امام علی(ع) فرمود: " فردی که به کاری بی اهمیت بپردازد ، امور مهم تر را تباه ساخته است

۵-نمونه هایی از تفکر بهره وری در زندگی مردم در روزگار گذشته را نام ببرید ؟

ابداع و حفر قنات ، ذخیره کردن آب در آب انبارها ،خشک کردن و ذخیره ی محصولات کشاورزی و تعاون و همیاری در امور کشاورزی .

۶-بهره وری چه نوع نگرشی است ؟

بهره وری یک نگرش نسبت به زندگی است . نگرشی که بر اساس آن ، انسان می کوشد هوشمندانهکار کند ، با به کارگیری روش های عاقلانه ، بهتر به اهداف مادی و معنوی خود برسد و بهترین نتیجه را به دست آورد .

۷-نقش فرهنگ در افزایش بهره وری یک جامعه چگونه است؟

فرهنگ ، نقش مهمی در افزایش بهره وری یک جامعه دارد .اگر بهره وری در فعالیت های مختلف به صورت ارزش در بیاید ، جامعه از نظر مادی و معنوی پیشرفت می کند .

۸-با مراجعه به برخی از احادیث عوامل موثردر بهره وری را بنویسید؟

(پاسخ فعالیت)

الف)اهمیت دادن به کار ب) مشورت ج) میانه روی د) تقوا ه)نظم در کار و)برنامه ریزی

۹-هریک از هنجارهای زیر در جامعه چگونه از بهره وری جلوگیری می کند و در تضاد باآن است . توضیح دهید ؟

-* مهمانی ها ، مجالس و جشن های مفصل و پرهزینه : اسراف و صرفه جویی نکردن

-* مدگرایی و چشم و هم چشمی در خرید لباس به جای تمیز و ساده پوشی : زیاده روی و صرفه هزینه های بی مورد

-* نداشتن برنامه ی مناسب برای اوقات فراغت و تفریح : استفاده نکردن از زمان ، بی نظمی .

-* ورزش نکردن و پرخوری : از بین رفتن سلامتی ، ایجاد بیماری و صرف هزینه .

۱۰-عوامل و راهکار های موثر و مهم برای افزایش بهره وری در زندگی را بیان کنید؟

الف) استفاده از وقت و زمان ب)نظم و ترتیب در کارها

ج) اصلاح عادت های غلط مصرفی د) انجام دادن کارها از روی آگاهی

ه)تنظیم جدول بودجه ی اقتصادی

۱۱-برای اینکه وقت تلف نشود و زمان را از دست ندهیم چه باید کرد ؟

باید برنامه و اولویت بندی مناسب داشته باشیم و از وقتدرست استفاده کنیم .

۱۲-نظم و ترتیب و انضباط در کارها یکی از راه های افزایش بهره وری در زندگی است در این رابطه توضیح دهید ؟

وسایل و لوازمی که با آنها در محیط های مختلف سروکارداریم ، باید مرتب و منظم باشند . ساعت مقرر و سرکارحاضر شدن و با برنامه ریزی بهکارها رسیدگی کردن موجب افزایش بهره وری می شود .

۱۳-صرفه جویی چیست ؟

صرفه جویی کم مصرف کردن نیست بلکه مصرف درست و به اندازه است . برای مثال برخی خانواده ها درخریدمایحتاج زندگی یا برگزاری مهمانی ها و تهیه غذا اسراف یا زیاده روی می کنند و اغلب ، بخشی از مواد غذایی را دور می ریزند .

۱۴-انجام دادن کارها از روی آگاهی چگون باعث افزایش بهره وری می شود؟

با کسب دانش و مهارت لازم برای هر کار، بازدهی کارما بیشتر می شود و کمتر اشتباه می کنیم . همچنین برخی از مواد و وسایل به دلیل ناآگاهی افراد ، از روش های درست نگه داری می کنیم .برای مثال اگر شیوه ی صحیح شست و شوی یک لباس با نگهداری موادغذایی را ندانیم ، زودتر از بین می روند یا غیر قابل استفاده می شوند.

۱۵-منظور از تنظیم جدول بودجه اقتصادی چیست؟

تنظیم جدولی که در آن درآمدها و هزینه ها ی (دخل و خرج)ماهانه افراد یا خانواده نوشته می شود و همکاری بین اعضای خانواده نیز از راهکارهای کمک به بهره وری است .

۱۶-دلیل بیاورید :

الف)آیا سطح بهره وری دانش آموزی که کیف یا کمد لوازم تحریرش شلوغ و نامرتب است ، پایین میرود؟ چرا ؟

(فعالیت کتاب)

بله ؛ چون نداشتن نظم، ترتیب و انضباط درکارها باعث هدر رفتن وقت و زمان ودر نتیجه پایین آمدن بهره وریمی شود.

۱۷- تنظیم جدول بودجه اقتصادی خانواده چه فایده ای دارد؟ توضیح دهید؟

مخارجی که شما انجام می دهید کنترل شده تر می شود – اندوخته های مالی بهتر مدیریت می شود – هزینه های غیر ضروری حذف می شوند

عادت مصرفی افراد را عوض می کند .

۱۸-یکی از عادت ها ی غلط بعضی از دانش آموزان مصرف نادرست و بی رویه ی کاغذ است . چند راهکار برای بهره وری درمصرف کاغذ پیشنهاد کنید و توافق کنید که آن راهکار ها عملی شوند ؟

استفاده از پشت و روی برگه ها – تشویق دانش آموزان به درست کردن کاردستی از کاغذهای باطله – استفاده از برگه های ناتمام به عنوان

چرک نویس- نصب سطل زباله مخصوص کاغذ های باطلع و جمع آوری آن برای بازیافت .

-*بهره وری یک نگرش نسبت به .... است . (زندگی)

-*صرفه جویی کم مصرف کردن نیست بلکه مصرف .... است . (درست و به اندازه)

-×برای آنکه وضع موجود را به وضع مطلوب تبدیل کنیم، باید .... در شیوهزندگی خود بهوجود بیاوریم. (تغییراتی)

-#ما در هر محیطی که هستیم، در خانه، مدرسه، اداره، کارخانه، مزرعه و،غیره میتوانیم با........... و .... ، کارها را مؤثرترو مفیدتر انجام دهیم.
(فکرکردن و چاره اندیشی)

سوالات متن فصل دوازدهم - درس ۲۴

۱-منظور از فعالیت اقتصادی چیست؟

هر جامعه ای برای ادامه زندگی و رفع نیازهای خود ناگزیر است از منابع طبیعی استفاده کند وابزار و وسایل مورد نیاز خود را تولید کند . به این کار فعالیت اقتصادی گفته می شود .

۲-رابطه ی اقتصادی بین افراد چگونه شکل می گیرد؟

افراد در فعالیت های تولید ، توزیع و مصرف ، به طور مداوم با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند و به این ترتیب ، نوعی از روابط انسانی ، یعنی رابطه اقتصادی بین افراد شکل می گیرد .

۳-رابطه ی اقتصادی با چه هدفی صورت می گیرد؟

با هدف تولید ، توزیع و مصرف کالاها و خدمات پدید می آید و حقوق و مقرراتینیز بر آن حاکم می شود .

۴-چه عاملی سبب پیدایش سازمان ها و موسسات بانکی و پولی شده است ؟

در چرخه تولید ، توزیع و مصرف "پول و شکل هایمختلف آن " به عنوان واسطه بین بخش ها ارتباط برقرا می کند . بر همین اساس ، سازمان ها و موسسات بانکی و پولی در جامعه به وجودمی آیند .

۵-منظور از نهاد اقتصاد چیست ؟

مجموعه فعالیت ها و روابطی که حول تولید و توزیع و مصرف کالاها وخدمات و بر اساس قواعد و مقرراتخاص در یک جامعه شکل می گیرد ، نهاد اقتصاد را به وجود می آورد .

۶-برای افزایش بهره وری اقتصادی چه باید کرد؟

باید بهره وری را در تولید و توزیع افزایش دهیم و الگوی مصرف را نیز عقلانی کنیم

۷-چگونه می توان بهره وری در تولید ، یا توزیع یک کالا را افزایش داد ؟

باید در نهاده ها یا فرایند ها تغییرات مطلوبی به وجودبیاوریم .

۸-منظور از نهاده ها یا ورودی چیست؟

الف) منابع طبیعی :(معدن ، مواد خام و انرژی و ...)
ب) نیروی کار: (مدیر، متخصصان ، کارکنان ، کارگران و ....)
ج) سرمایه : (پول ، زمین ، کارخانه ، تجهیزات و ماشین آلات ، ساختمان)
د) سایر هزینه ها : (مالیات ، تحقیقات و ...)

۹-به نظر شما ، اگر میزان هزینه های تولید(نهاده ها)را افزایش دهیم و به همان میزان تولید افزایش یابد ، باز هم می توانیمادعا کنیم بهره وری اتفاق افتاده است ؟ چرا ؟

خیر – زیرا اتفاق خاصی نمی افتد چون قیمت تمام شده کالا بالا بوده و گران به دست مصرفکننده می رسد در نتیجه از یک طرف باعث کاهش علاقه مردم به خرید آن کالا شده و از طرف دیگر زمینه واردات نوع خارجی آن کالا بیشترمی شود.

۱۰-جایگاه تولید در اسلام را بنویسید ؟

از منظر اسلام اقتصاد و تولید وسیله اند نه هدف در واقع ، تولید وسیله ای است که انسان ازطریق آن نیازهای ضروزی خود را رفع می کند و به مسائل مهم تر می پردازد .

۱۱-سیاست دو گانه کشورهای قدرتمند صنعتی در بهره برداری از طبیعت و منابع طبیعی را بنویسید ؟

کشورهای صنعتیامروز سعی می کنند از طبیعت و منابع طبیعی خودمحافظت کنند اما با تبلیغات و تحت تأثیر قرار دادن مردم دیگر کشورها ، مصرف گرایی را کهموجب تخریب محیط زیست می شود ، تشویق می کنند .

۱۲-در دنیای امروز تولید با چه هدفی انجام می گیرد ؟

با هدف کسب سود بیشتر انجام می گیرد و سودجویان می پندارند بشر باید بر طبیعت غلبه کند و هرگونه دخل و تصرفی در آن مجاز است .

۱۳-آیا افزایش تولید به هر روش وبه هر قیمتی مجاز است؟ چرا؟

خیر – افزایش تولید و فعالیت های اقتصادی اگر به محیط زیستلطمه بزند با اصول بهره وری سازگار نیست ، - زیرا نابودی و تخریب طبیعت ، خود هزینه های مجدد و مشکلات جبران ناپذیری برای ما بهوجود می آورد .

۱۴-بهره وری سبز به چه چیز تأکید می کند ؟

بهره وری سبز به افزایش بهره وری همراه با حفظ محیط زیست تأکید می کند .

۱۵-منظور از بهره وری سبز چیست؟

یعنی استفاده از ابزارها ، روش ها و فناوری های مختلف به طوری که تأثیرات مضر و منفی فعالیتهای صنعتی و اقتصادی بر محیط زیست به حداقل ممکن برسد .

۱۶-وضعیت بهره وری در کشور ما چگونه است؟ وظیفه ما در این رابطه چیست ؟

کشور ما در مقایسه با برخی از کشورها از نظروضعیت بهره وری وضعیت چندان مطلوبی ندارد . بنابراین همه ما موظفیم با برنامه ریزی صحیح ،نگرش بهره وری را در همه ی امور و فعالیتهای بخش های مختلف اقتصادی (کشاورزی ، صنعت و خدمات)ترویج کنیم و به کار بگیریم .

۱۷-وظیفه ی سازمان ملی بهره وری ایران چیست ؟

در زمینه ی وضعیت بهره وری و چگونگی راه های افزایش آن در بخش های مختلف اقتصادی کشور مطالعه ، سیاست گذاری و نظارت می کند .

۱۸-کشور ما به توصیه ی چه کسی و چرا سیاست اقتصاد مقاومتی را در پیش گرفته است ؟

مقام معظم رهبری – زیرا پس ازانقلاب اسلامی کشورهای سلطه گر و قدرت های بزرگ اقتصادی که با وقوع انقلاب اسلامی ، منافع خود را در خطر می دیدند مشکلاتی مانند جنگتحمیلی ، تحریم اقتصادی و ... را بر سر راه ما قرار دادند تا از پیشرفت کشور ما جلوگیری کنند این مخالفت ها تا امروز ادامه دارد و آنها سعیمی کنند ایران را از نظر اقتصادی شکست بدهند .

۱۹-اقتصاد مقاومتی یعنی چه؟

یعنی در شرایط سخت بتوانیم کمترین اتلاف هزینه را داشته باشیم ، روی پای خود بایستیم ، از تولیدملی حمایت کنیم ، از اسراف بپرهیزیم و از منابع و امکانات حداکثر استفاده را بکنیم .

۲۰-همفکری کنید و بگویید شما دانش آموزان از چه راه هایی می توانید به تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در کشور کمککنید . حداقل سه راه پیشنهاد کنید ؟

الف)استفاده از تولیدات داخلی

ب)صرفه جویی در مصرف لوازم مدرسه ، جلوگیری از اسراف

ج)دور نریختن وسایلی که هنوز قابلیت استفاده دارند

د) نصب سطل های زباله و جمع آوری کاغذ های باطله برای بازیافت .

-* تولید ممکن است تولید .... یا .... باشد . (کالا - خدمت)

-* در چرخه ی تولید ، توزیع و مصرف ، .... به عنوان واسطه بین بخش ها ارتباط برقرار می کند .(پول و شکل ها ی مختلف آن)

-* در اقتصاد ، بهره وری را نسبت .... به .... تعریف کرده اند . (ستانده ها – داده ها)

-* از منظر اسلام ، اقتصاد و تولید.......... نه .... (وسیله اند - هدف)

-* در دنیای امروز ، تولید با هدف کسب .... بیشتر انجام می گیرد . (سود)

-* بهره وری سبز به افزایش بهره وری همراه با حفظ .... تأکید می کند . (محیط زیست)

-* محور اصلی اقتصاد مقاومتی .... است . (بهره وری)